

ÄNDVÖKUR

EFTIR

STEPHAN G. STEPHANSSON

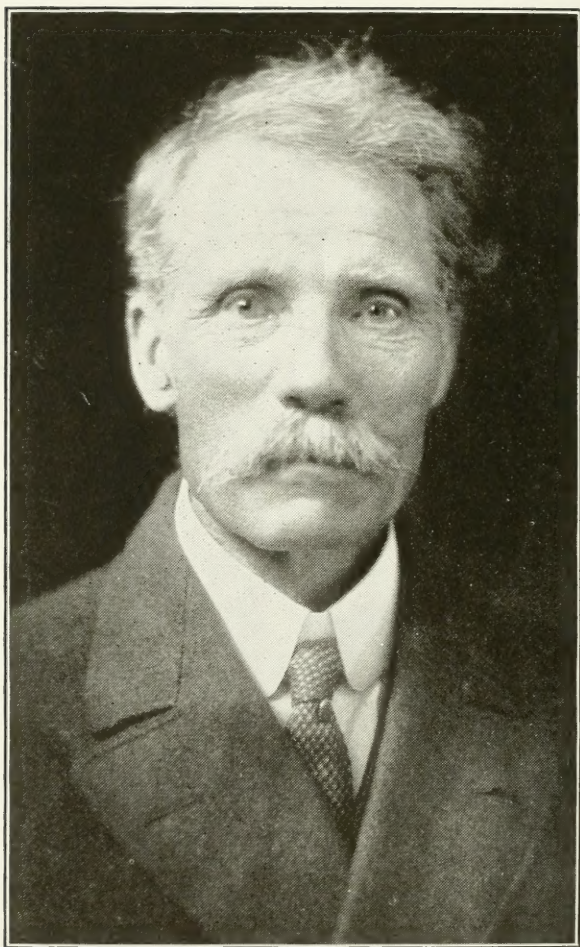
IV

Stephen G. Stephenson.

LIcel
S9277

ANDVÖKUR

EFTIR

STEPHAN G. STEPHANSSON
1908—1923

IV.

559536
26-3-53

WINNIPEG

KOSTNAÐARMENN NOKKRIR 1SL. Í VESTURHEIMI.

1923

ANDVOKUR

Tilteinkað

Kostnaðarmönnum kvæðanna minna, einstökum og öllum þeim

*Ef léð ei hefðir lund og eignir þínar,
Að leiða og klæða þenna föru-gest,
Í þagnar-auðn, með allar firrur sínar,
Til endaloka kyr 'ann hefði sezt,
Sem marklaust skjal um skemtistundir mítar
Úr skrifum týnt — Og það fór kannske best!
Í ykkar þökk hann þorir út í heiminn,
En þykist rýr — og samt er hann ekki feiminn.*

*Eg býð of smátt! En ekki það, eg þerri
Samt þegnlund ykkar mína galla á!
Og sá kvað einn, og öðrum vítum verri,
Hér vanti yl, sem hróður-kvæðin ljá —
Því eg bauð aldrei fríðri konu hverri
Sem kyntist eg, og girndar-augum sá :
Um hennar trú að tefla mínum óði,
Og tapa síðan bæði fljóði og ljóði!*

*Eg átti ei snild. En viljann ykkur vígi,
Og vinsemd kysi launin tvenn og þrenn! —
Sú sögn, að dauðir ljóði, er ekki lýgi,
Því liðnir kveða úr haugum sínum enn! —
Þó nótt og þögn á hvílur okkar hnúgi
Og heiti engir frammar : Vestanmenn,
Þá, ef til vill, sér skygn, á kyrrum kveldum
Hjá kumblum okkar blik af vafur-eldum.*

I.

VEÐURVITAR

Veðurnæmi.

Leggur um geð, frá logni og blæ,
Ljóð og gleðibragi —
Strengir kveða í mér æ
Undir veðurlagi.

1922.

Sjóveður.

Báru-sjót er ör við öl,
Öldur þjóta og leika,
Ýmist hnjóta undir kjöl
Eða á fótum reika.

Sunnan-kylja í seglið blæs,
Sem því viljann eykur,
Unz á þiljum þeysi-sæs
Það við bylji leikur.

Kaldar kveðjur.

Fá eru bros, og fjarri hlý,
Fjúka-losi um munnan —
Það er frosið þelið í
Þessum rosa á sunnan.

Aftansöngur.

Vær og varmur vetraraftan, búinn blástakki,
Fagur-fægir fjölsilfræða sveit, með sólskini.

1912.

Jökull á jörð.

Sýlar daginn, sortnar land,
Því sólin þrjóta
Inn í helgreip áramóta.
Ekki vægir vetur grand
Til veður-bóta:
“Hvernig sem eg bið og blóta.”
Tóms í glæ og gleypi-sand,
Sér geislar skjóta —
Varla myndu vísur fljóta!

1912

Fárveður.

Vetrar-bylur fer um hlélaust hjarn,
— Hristist nótt í teygjum, veðurfloga —
Skekur þiljur, sogar sérhvern arn,
Sýpur bál og kælir alla loga.

Það er eins og titri um taugar manns
 Trölla-mögn úr fjalla-skörðum blásnum,
 Þegar viðnám vort og háski lands
 Vega salt á bæjar mæniásnum.

1912

Fjöll að háttu.

Yddur slökkva á efsta snjó
 Á sig rökkri smokka,
 Hlíðar sökkva í hulduskóg
 Húmsins dökkvu lokka.

1912

Hlývindi.

Hýrnar strind og himininn
 Hressast lyndis-sjúkir
 Við það yndi, að anda um kinn
 Árdags-vindar mjúkir.

1912

Lygna.

Bæra ei brek
 Blæs né strauma
 Báru á bólstrum
 Blárna drauma.

Skin og ský
Skálda-smíðum
Eira, í
Aftan-hlíðum.

1912

Hærukollar.

Skörðum stölluð stólpa-girðing!
Státa fjöll með kolla snjós,
Sem þeim öllum virðist virðing,
Vetrar-mjöllin elliljós.

Horfð' á víð-spert höfuð remba
Hæru-síða bókana,
Niður hlíða kinnar kemba
Hvítu hríðar-lokkana!

1913

Vorsnjór.

Þaufaði snjó á þiljur lands
Þegar átti að gróa.
Í allan vetur heimskan hans
Hafði gleymt að snjóa.

1913

Hugnun.

—
 Veðrið gerði bragar-bót
 Burt er snjórinn mestur.
 Gott er, að hafa frjálsan fót,
 Fyrst að vængi brestur.

1913

Asahláka.

—
 Dynur í ás og dyra-skeið
 Dala-snjásins hranna.
 Upp er að blása, þíðan þreyð,
 Þjófa-lásinn fanna.

1914

Norðanbakki.

—
 Norðri af jarðar ilsku-átt
 Upp er harðan stiginn,
 Yfir fjarðar hafsbrún hátt
 Hefir garðað skýin.

1914

Vetur á sléttunni.

—

Samur eins og áður fyr,
 Illra veðra hreggur,
 Næðinginn um norðurdyr
 Náheims þessa leggur.

1914

Vor-rökkur.

—

Kyrð í hlíð og klökt um völl,
 Kliðar þýður straumur.
 Jörðin víð, og umhorf öll,
 Aftan-blíðu draumur.

1914

Vestanhryðja.

—

Regnsins þéttist bleytu-bað,
 Bráðum skvettir mjöllum.
 Veðrið slettir vosi að
 Vestan: úr Klettafjöllum.

1914

Sumarveður.

—

Það er glópska, að guðsskjólið sé gaumlaust þegið:
 Alt er sumar-sólskins fegið,
 Sem hefir getað lífið dregið.

1914

Skammdegis-frost.

—

Utan-harka af eyðimörku
 Ísa-vetrar, heim að setrum
 Brunar, myrkra-mörðum vönust
 Menn og fénað inni að brenna.
 Frosum hækli á kulda-kræklu
 Kælir glóð í arin-hlóðum,
 Spyrnir inn úr hverju horni
 Hélu-iljum gegnum þiljur.

1916

Skafrenningur.

—

Stormur allar áttir fór
 Yrjur falla af jökul-bjór,
 Skefur mjallir, skafla-stór,
 Skýja-hallar Öku-Þór.

1918

Haustlestir.

Lamvinds flökku loft-bólstrar
 Lestir dökkvar týgja,
 Hríðar-rökkurs haust-baggar
 Hanga á klökkum skýja.

1919

Vorið á Veðramóti.

Hreggsvalur heimsátta tveggja,
 Höndum slær saman um löndin,
 Strendur og langdala-lendur
 Leggur í snjó-slyddu veggj,
 Byggir út götum og gluggum,
 Grámyglir námund og frálægð,
 Skuggum og jökli í skeggið
 Skirpir á bergjötna Yrpum.

1921

Sólbráð.

Á mittis-staðna mjöll
 Mjatlar, hlaðna um fjöll.
 Vind-drif hjaðna um völl —
 Veröld glaðnar öll.

1920

Hafrót.

—

Stillan þrýtur, stækka ský,
Stormur þýtur sjáinn,
Feld hans brýtur felling í
Faldar hvítu bláin.

1923

II.

ÁRBÆKUR

„Clfurinn“ gleyptr ekki sóllun.

Gleypst aldrei getur
Grimmasti vetur
Íslensk ljóð, svo verði sólar-setur,
Þó hann dysji dali og loki hurðum Hlés.
Sumar kemur seinna, og syngur honum betur,
Opnar öndverð nes!

1922

Haustlag.

Svo skammdegis skugga-svört
Er skrautleysan öll.
Svo deyjandi dapur-björt
Lykst dagsbrún við fjöll,
Er hallgeisluð sól skríður hnjúkunum á
Svo haustdægra-lág.

Á það, sem að enn er ei visnað, en vænt,
Finst vorbragðið skorta,
Á blæinn á öllu, sem enn stendur grænt,
Slær útfarar-sorta.
Og það er sem myrkrinu máttur sé að
Því miðaftans-tungli í hádegis-stað.

Flest
Gengur aflóa nú, og með uppdráttar-pest.
Alt
Er svo kirkjutíða-kalt.

Þýtur undan utanslæðing
Orgels-sog með hverjum næðing,
Loftið kljúfa köldu fangi
Kveldriður af éljagangi.
Skógur grænn og gras í haga
Steypir af sér fölsins froðum.

Festist krapa-slepjan grá
 Visnum hnjósk og hörgum á.
 Fauskar bera biskups-kraga,
 Klettaskriða í hvítavoðum.

Þó finst mér, að vorkveld í vændum og liðin
 Hér vaki nú hjá mér, sig flutt hafi inn
 — Sem huldur um jólin — í húskofann minn
 Með fangmjúku engin og angandi viðinn.
 Og það er sem útsýn úr auðn hafi bæzt mér,
 Sem yndið í fjarskanum standi hér næst mér:
 Sumarblíðan sunnanvinduð,
 Svelluð fjallsbrún gullinlinduð.
 Eg hef' brúað yfir grámann,
 Útí næsta sumars blámann.

Einstætt lið

Erum við

Menn —

En,

Þó að sé við þungt að glíma,

Það er til: oss endist skíma

Í tilverunnar tíma-villu,

Að tæta okkur gott úr illu.

Við höfum lært að lifa af

Langvetra og snjóa-kaf.

Um oss, bak við þekju þilsins,

þanið hlífar ljóss og ylsins,

Bylja-kveldi um bæi stöku
 Breytt í glaða rímna-vöku.
 Hvað er, maður, móti því:
 Að í framtíð forsjámannna
 Fimbulvetur ísáldanna
 Líði eins um borg og bý?
 Þar til vökum ára í
 Iðgræn túnin spretta á ný,
 Þroskað ax og aldin blánar,
 Upp af nýrri sólöld hlánar
 Jörðin orðin yngd og hlý.

Um stund skal við andviðrin una
 Með einhuga þorsins.
 Til dýrðlegu daganna muna
 Og dreyma til vorsins.

1910

Í nýjaskógi.

Nú prýða sig hæðirnar tvítugum trjám.
 — Í tirjunum grúfðu þær sviðnar og auðar
 Er kynni vor hófust, frá koll' o'nað tám
 Með kvikuna bera, og vorgróður-snauðar —
 Og manni finst unaður að þeim að dást.
 Við uppgjafir naprar og ljóðið sitt slitid.
 Sem væru þau uppbót á æskuna, er brást,
 Á auðnir og kuldann um hjörtun og vitið.

Og því skal ei víla, né inna því að,
 Sem ungt hefir farist og týnst, eður bogað.
 Eg einsamall veit það, en aðrir sjá það,
 Sem af hefir komist, og þroskast og tognað.
 — Við úrkiptan vöxt þó að beisk yrði bið,
 Og hölvísinn hældist um, trúr fanst eg vera,
 Því vonirnar uku þá álnunum við
 Og óskirnar föðmum — og munu það gera.

Þið stóðuð oft, trén mín, í tuttugu ár
 Á tæpustu þrömum hjá kuldum og eldi,
 Svo viðgangur ykkar varð afkasta-smár,
 Og afkoman hæpin, þó tóran sér héldi.
 — Við stuttleik minn bar eg, hvað þróuðust þið,
 — Þó það færi stundum sem kingt væri tári,
 Því mér finst það eigi, sem vel er mér við,
 Að vaxa' yfir höfuð mitt — næstum á ári.

En nú hverfur einmaninn inn í þau skjól.
 Af ykkur hann lærir í kveldskuggans-hljóði,
 Að lifa' upp í ylinn af al-bjartri sól
 Og anda í kringum sig vorblíðu-ljóði.
 — Þó niðri sé rökkur, og rekjan um alt,
 Þau raða um sólskinið toppunum sínum.
 Og eg léti engu það aftanskin falt
 Né ár-roða dagsins á lundunum mínum.

Dægradvöl.

Áður en, sumar, að þú ferð
 Útí lang-gleymskuna,
 Uppúr þögn eg þakka verð
 Þér, fyrir samveruna.

Í brjóst þitt er að koma kul,
 Og klaka og skugga minnin,
 Og byrja að verða grana-gul
 Þín græna skógar-kinnin.

Og ofsinn hefir oft og títt
 Um ylli-við þinn rokið,
 Og mjúka lausa-hárið hvítt
 Af hnappa-kollum strokið.

En fyrst þú lítur ennþá inn
 Og ert mér sólskins-hæli:
 Um háls þér legg eg hugann minn
 Í hlýju eftirmæli.

Þó ei sé pyngjan punda-full
 Né purpurinn á fötum,
 Eg hef' týnt mér álfa-gull,
 Til auðs, á þínum götum.

Því blómstur-grund og geisla-sjó
 Mér gafst, unz rík við erum,
 Og af fuglum fullan skóg
 Og fótahvötum hérum.

Þó oft eg dæsti dumbum munn,
Svo deildi ei kalt við granna,
Er heyrði krunk í hverjum runn'
Í krákum illviðranna.

Er þínar sumar-sólskins brár
Þér sigu, í skúra elfum,
Og skýja-himin hylja blár
Haglaði jörð, í hveljum.

En þú hefir reynst þeim borgnu bezt,
Né brugðist vonum traustsins,
Og undan brimi borið flest,
Að bjargar-fjörum haustsins.

Og bezt eg undi ætíð við
Þá óska-sigling hverja,
Sem snjallast þræddi mjóstu mið
Á milli báru og skerja.

Svo eg fann hjá mér þörf um það,
Að þána upp úr hljóði
Og fyr en vetrar alveg að,
Að eiga þig í ljóði.

Í mánuð eirðu enn hjá mér
Og ógaðu vetri löngum —
Nei, kveddu ei fyr en allur er
Ómur úr þínum söngum!

Haf og hnjúkar.

Hvenær sem eg firðist fjöll
 Fanst mér þrængjast skórin.
 Þau eru hérna ennþá öll
 Og í viðbót, sjórinn!

1913

Gestrisni.

Vestur-strönd er glöð við gest —
 Gegnum skýja-tjöldin,
 Þar hefir fegurst sólin sezt
 Sjálfum mér á kvöldin.

1913

Sumar víðsýni.

Úti-fegurð! ekki er sá
 Auðkýfingum minni,
 Sjónarvætti sem að á
 Síni í hátign þinni.

1914

Álftakvak um haust.

Svanur, hví var hallskift því,
 Hátt um skýja-ranninn
 Vængi fría að viðra, í
 Vorsins hlýu þannin?

Svöl er jörð við frosinn fjörð,
 Fjörðum örðugt kóf-loft þrungið ---
 Myndu á hörðu hjarni vörð
 Hreiðrin gjörð — og fegurst sungið?

1914

Morgunvers.

Speglað alt hverfandi-hvel sitt
 Hefir frá gærmorgni snúna
 Jörðin, um skeið, fyrir skinsins
 Skuggsjá, til dögunar núna.

Líkbörum varfær og vöggum
 Víxlað í örmunum hlýju,
 Búið um alfarna í blessun,
 Brosunum gestina nýju.

1914

Vetrarnætur.

Víðbláins Vimur
 Vestur um sólhvörf
 Ása-Þór veður að austan.
 Vetrarbraut veit hann,
 Vað þeirrar elfar —
 Stjörnu-meis ber hann á baki.

Skellir á skör hans
 Skýjuðum hríðum
 Vindsvalur, hopandi á hliðum.
 Bitran frá báðum
 Bifskautum jarðar,
 Æ kastar hein í það höfuð.

Veraldir vaka —
 Vagn er á lofti,
 Þar munt þú, Örvandill, aka
 Sjálfsvifa þínum,
 Suð'r yfir blánótt,
 Skeiðið um heiðstirndar hæðir.

Sólbeltuð sumri
 Sígrænu, á miðjörð
 Ein situr Gró uppi glúpin,
 Ístýndann orðinn
 Ætlar hún ver sinn
 Örvandil, öræfafarann.

Heinið í höfði
 Hlórriða losar —
 Örvandli yldís hann skilar.
 Glaðvær hún gleymir
 Göldrum sem hrífa,
 Truflast og hlær aðeins hlákum.

1914

Sumarnætur.

Fangað hafa feginshug minn, faðmlags þýðar
 Sumarnætur,
 Drottins dætur,
 Drauma-blíðar.

1914

Leysing.

Veit sitt fall, á vígin rudd,
 Vetur, allur sviðinn.
 Sól, í fjalla-stafinn studd,
 Stingur upp gjall-fryst hliðin.

Leysir mjöll, svo leggja á stig
 Lækja-föll af tindum.
 O'naf fjöllum flytur sig
 Fönnin öll, í lindum.

1916

Snæfriður.

Öll er hún klædd í hvíta-lín
 Svo kurteist og mjúklega, sveitin mín!
 Með sólskinsins gullhlað um glaðviðris-enni.
 Og hláku-blikunnar brjóstið hátt
 Sig bólstrar, við þiðunnar andardrátt.
 Og fjöllin sig spenna lygnu-lágt,
 Þau leggja sig nú, sem belti blátt
 Með blikandi spöngum, um mittið á henni.

1917

Ísabrot.

Ís að leysa! Í leitir rólar
 Lækja-veisa að ós.
 Berum keisum bleikir hólar
 Blasa úr hreysum snjós.

Flóa-lygnur víkka víddir
 Vatns-uppstigningar.
 Snjóar svigna í herðum, hýddir
 Hryðju rigningar.

Áin gýs, úr stíflu stillu
 Straumföll rísa keik.
 Brota-ís í flota-fyllu
 Fremur hnísu-leik.

Regn í sveit, en fjúk til fjalla,
Flíra og steytingar.
Vors um-leitun yfir alla
Átt, til breytingar.

1919

Góu-ljóð.

Lítið, langær Góa,
Listahönd þín stirðnar!
Dúka mýri og móa
Morgun-hannyrðirnar,
Leggur borða bláa
Bæði á fjöll og skóginn,
Hvíta-gullsins gljáa
Glerar rendan snjóinn.

1920

Endurlífgun.

Horfnir eru vaxta-verkir
Vorsins — krap og rosar sterkir.

Viðburðir að vara og gróa
Vakna í laut, og út'um skóga.

Af sér varpar tré og taða
Tötur-flíkum sinu-blaða,

Á sér fætt ið fyrra árið
Fella af kollum skírnarhárið.

Grösin teygja úr öllum öngum,
Aspir greiða úr báðum vöngum
Skúfa hadds, sem hrynja á bárum
Hrokkinsnúnum, fagurhárurum.

1920

Innreið vetrar.

Völlinn ríður veturinn,
Veður-blíðu tregur.
Frosts og hríða faðirinn
Fyrir-kvíðanlegur.

1921

Miðmorgunn.

Þrósturinn norður um sólskinið syngur
Selflutnings-ljóðin, í runninum yzt,
Þó að af söngfuglum syngi hann stytzt,
Sækinn að hæsast af haust-mútum fyrst!
Einkvæður mansöngva munaðarseggur!
Hlúandinn laufsveiga leggur
Lyndum um ennið, sem hrukkurnar slétta.
Seljurnar bersnauðar barnshendur rétta
Sólaruppkomu, á sárkalda fingur

Sumargjöf hlotnast þeim: gullknappa-hringur.
 Himininn vaknar við hljóm.
 Hlakkandi raknar við gróandi fold.
 Glóhvörmum gægja úr mold
 Guðsaugu lífgunar: hálf-opnuð blóm.

1921

Vetrar-kveldverk.

Undan hettu úr ofnum snjá,
 Augu létt frá bæjum gljá,
 Leiðir sléttu langt út á:
 Ljósinn þéttum gluggum hjá.

Lygnan tæra teygir reyk,
 Tekur snærinn mynd af eik,
 Máninn skær í ljósa-leik
 Lyppir glæra-svell í kveik.

1921

Kveldfegurð.

Ljóð, þú leynt mig kallar
 Leiðir útá þínar.
 Festir mér ástir allar
 Aftanblíðan sínar.
 Á, með óma fjölda
 Iðu strengleiks, seiðir.
 Hulda hvítra kvölda
 Heiðfaðm um mig breiðir.

Skara-skæningur.

Græðist sjálegt vöku-verk
 Vogum áar löngum,
 Hlæða bláan silki-serk
 Silfur-gljáum spöngum.

1922

Heimsókn vorsins.

Á lipurtá það læddist inn
 Um ljórann minn,
 Sem vissi ekki, að væri það
 Frá vöggustokk og hingað að
 Minn væni vinurinn!
 Marg-velkominn.

1922

III.

HESTASKÁLAR

Einn, tveir, þrír!

I.

Í hlaði hestaskál!
Þrautin að þurfa að flytja!
Þeim er eftir sitja:
Daprari dægramál!

1923

II.

Þegar á Heljar-heiði
Horskur granni leggur,
Ský á hverju skeiði
Skarð í birtu heggur.
Hérað hálf í eyði.
Heima-bæjar veggur
Eins og uppgert leiði!

1919

III.

Þú vissir það varla
Hve vænt um þig oss þóttí,
Þann harm er heim oss sótti,
Er hlauttu að falla!
Þá brast, um bygðina alla,
Í brosin okkar flótti.

1920

Við Björnson á grafar-bakkanum.

Hann kvað sína litlu og lágt settu þjóð
Sem lifandi von út um heiminn.
Og stórveldin firtust við funandi glóð:
Að fámennið strjált átti ráð á þeim óð,
Að hann skyldi yrkja slík áhrifa-ljóð,
En í þeirra hlustir ei smíða sín hljóð —
Að hjáleigu-sonurinn seincláti var ekki feiminn.

Og hamingju-vonirnar hann tók að sér,
Þær heimlendu, ungar og fornar.
Upp komandi tímana bar þær, og ber
Með bjargvættum fáum, en ótryggum her.
Í bratt-gönguliðinu fremstur hann fer,
Unz fótvissa dirfskan hans þjóðvígi er —
Menn undrast, hve fagurt um fjöllin hans dagur-
inn morgnar.

Við óðsnild hans glæddist hver úrkula þrá,
Alt aldrað varð nýtt í hans kvæðum.
Og sloknaðar ástir þeim hitnuðu hjá,
Og haturs-mál göfug, sem lögst voru í dá,
Og góðvænið dýrst, sem ið æskaða á,
Sem eldgígar blossuðu strengjum hans frá —
Nú fer hann sem vormagn í verðandi tíðinda
æðum.

Við leiðin drengjanna minna.

—
 Veri þið sælir dag eftir dag!
 Duftinu háðir,
 Fallnir í gröfina í fóst-bræðralag
 Frændurnir báðir.

1909

“Finis Finlandiæ”.

— Þegar Rússastjórn hafði “innlimað” Finnland forðum, hrópaði einn af ræðismönnum Rússlands: “Finis Finlandiæ!” Þ. e. Farið er Finnland! —

—
 Vonzkan boðar Finnland farið,
 Fólkið sig er hefir varið,
 Hrakið út á yzta tanga
 Örðugs lífs, um götu langa,
 Hefir eitt og öndvert staðið
 Uppi kringum hinsta vaðið.
 Undir fótum flag og klaki,
 Feigð í dyrum, auðn að baki.

Haldið ei, að hofmenskunni
 Heimskri ratist satt að munni!
 Hún, sem aðeins hrakspár fóla
 Hyskin nam, í lífsins skóla —
 Finnar röktu í æði og eiði
 Óðins dæmi á hanga-meíði,
 Hafa á eigin orku leyfi
 Eldinn sótt með Promepeifi.

Hnoða má upp hálfryrðungum
 Helzt úr skríl og hvítvoðungum,
 Aldrei féll, um þvílíkt þvaður,
 Þjóðar-heild né vaxinn maður.
 Lengi mega heift og helja,
 Hefting sinn og böðul kvelja,
 Festu eðli um að steypa:
 Áskapaða vitund gleypa.

Gagnslaust er þó grunnskygn fólkska
 Glæpavíti málið pólska,
 Þagorð sönglist þá skal sanna
 Þrár og vonir dumbra manna.
 Þó um Slé sé þegnum ungu
 Þingbann lagt við józka tungu,
 Þýzkri valdstjórn verður æðra:
 Vöggukvæðið danskra mæðra.

Finnland stentz! þó stjórnin særi.
 — Strádráp eina færið væri —
 Heimsk er illra heilla glíma,
 Háð um beggja kvala-tíma —
 Enn mun þungu þræla-bandi
 Þoka af hönd, sá manndóms-andi
 Sem hefir unnið, eljan-sterkur,
 Átu-fen og villimerkur!

Vestur-Íslendingar.

— Minni. —

Á vöku-lúður leikið er,
 Svo loksins má þó fylkja sér
 Og hlutast um, hvor vinni vald:
 Kröpp vörn í sókn og undanhald!
 Svo fram eða aftur, eins og fyr,
 Fyrst engum tekst að standa kyr.

En afturför sá særi sver,
 Sem segist: vernda það sem er!
 Og stimpast mót að stýfa ok.
 Alt stríðið hans er undanþok,
 Og sá ber illan æfi-farm
 Af ósigrum, á grafar-barm.

Í afturför er einnig sá,
 Sem ekki kann við því að sjá,
 Að fært sé haft svo hnútur hvor
 Sé hábinding við næsta spor.
 Hver minkunn setjist samþykt á,
 Sem selur fót í hlekki þá.

Svo brýnist fram til búis og þings
 Um bygðir Vestur-Íslendinga,
 Að sækja fram og gera gagn:
 Hvert geymt og aukið bæjar-magn!
 En sérhver þar, í sveit hann kemst,
 Og sigurinn þeim, sem hugar fremst.

Við eigum tungu, eigum ljóð,
 Við eigum sæmd og heima-þjóð,
 Og væri ei horskum heiðurs-snjalt,
 Að hafa stækkað þetta alt,
 Og reisa yfir íslensku bein,
 Í álfum tveim, þann bauta-stein?

En svo er að hugsa sína þjóð:
 Að sé ei hennar tign of-góð
 Hver aukin fremd, og uppgangs-ráð,
 Til alls þess hafi hún næga dáð,
 En hindra þeirra mið og mark,
 Sem múginn smækka og stela 'ans kjark.

Svo legg fram, drengur, arð og óð,
 Að eignast sjálfur land og þjóð,
 Unz sérhver fyrir brjósti ber,
 — Í bardaga, sem háður er,
 Um landnám for'n og ódul ung —:
 Þann uppvaxandi skaut-konung.

1910

Magnús Brynjólfsson.

I.

Um stund-lengri samdvöl var synjað — af mér!
 Við síðasta fund okkar glaða,
 Hve naumur er tíminn vor! Nú kom að þér
 Sú nauðungin: biðinni að hraða.

Af mér, get eg skilnaðinn hlakkandi hrist,
 Og hollvin minn kvatt — Ef mér sýnist,
 Að hans sé alt óhult, sem mests gat við mist,
 Og manngöfgi er hættast, ef týnist.

Því aldrei eg síðustu kveðjunni kveið —
 Né kröggum við fundina hina.
 Hver óra-lengd virðist mér örskota-leið:
 Ef áttin er hús minna vina!

Mér ógnar það sjaldan, hvað sunðið er breitt
 Um samtíð, og brigðult að vinnast.
 Finst hindrun og aldur sé alls ekki neitt
 Á ætlunar-götunni: að finnast.

En býst við, ef hnuggur í huga minn sezt,
 Um heitfestu þessara vona:
 Að það verði efalaust eg, sem að bregzt!
 Ef efndirnar færu ekki svona.

En, þú fyrst að, varðst til þess, vinurinn minn!
 Eg vitja þín — yzt þinna bræðra!
 Og ber þig á kórgólf í kvæðið mitt inn.
 Og kirkjan er, tunga okkar mæðra.

II.

Hér lagðist að snemma, sú tálmunar tíð
 Á táplesið — þá varstu ungur —:
 Sem hégiljum drepur í hlustir á lýð,
 Og hefta vill spámannanna tungur,

Við sveitungar munum, hve æskan var örv
 Til andmáls, af hálfunni þinni.
 Hve kapp þitt var þrúðmannlegt, drengslund þín
 djörf,
 Og dygð þína í hlutanum minni.

Þú tókst aldrei boðum, sem beygðu þinn háls,
 Svo brautina hlytirðu þjála.
 Þinn æskustíg brauztu til frægðar, en frjáls,
 Með fartálmun óvænna mála.

Ef freistuðu, að skreyta sinn fróðleik á þér,
 In flug-lærðu háskóla-gildin:
 Þau fundu, hve ofvaxin einatt varð sér,
 Þín orðhvata, meðfædda snildin.

Á umþokun lagðirðu ei óvildar bönd,
 — Þó æsktir hún færi sér greiðar' —
 En réttir því framsækna fúslega hönd,
 Sem fetaði spöl þinnar leiðar.

Þitt óvænta fráfallið hverfði manns hug,
 Sem hrun hefði bygð þína slegið.
 Ið góðjarna harmar þinn hollvilja og dug,
 Alt hrekkvíst er skarðinu fegið.

Og þannig er greftrun þín, sigurför sú,
 Sem sæmdi vel ágæti þínu —
 Og græskan, sem lastmælti, lýtur þér nú
 Á líkbörum — sneypt yfir sínu.

III.

Já, þetta er stríðið við heiminn og höld:
 Að hvarfla ei frá beinustu línun,
 Og láta svo vinina verpa sig mold —
 En vafðan í fánanum sínum.

En minst er þeim hlúð, sem að hugsa svo djarft,
 Né högunum snúið í vilið.
 En gott varð þér lífið, og gaf þér svo margt
 Af gæfu, sem þú áttir skilið.

Þú hlauzt okkar kjörfylgi, hver helzt sem vann,
 Er kappsmál til þings höfðu riðið.
 Við vissum það alténd, þar áttum við þann
 Sem oddvita, er glæsti alt liðið.

Og svo fékstu að erfðum þá öðlinga-sál,
 Sem efnunum hlífði ekki sínum.
 Og glögt vissi einstæðings áhalla-mál
 Sér efndir í höndunum þínum.

Við þökkum þér, félagi! Hann var svo hýr
 Og heill, okkar samverudagur.
 Og alt til ins hinzta skal hugur vor nýr
 Og heimur, og sannleikinn fagur.

Og fyrst þú varst hjá okkur, finst oss í geim'
 Þess framhalds, sem niðjarnir kanna:
 Sem þokuna rífi frá ríkari heim,
 Og rofi til göfugri manna.

Þó verði um legstað þinn lokin vor spor,
 Og ljóðgígju-strengirnir hljódir:
 Samt standa þær ástin og virðingin vor,
 Sem verðir um leiðið þitt, bróðir!

1910

Tolstoj.

Hann bauð öllum meingerðum manna inn
 Að mæla sín illhrif við góðviljann sinn.
 Hann til sín þau alvöru og erfiði réði,
 En utan-dyranna setti hann gleði.

Hann skildi hve heiminum hefndar-gjöf er
 Öll hugvitsins framkvæmd, og útvegur hver,
 Svo elskaði 'ann bróðernið, uppi sem stendur
 Með óyrkta veröld og mislagðar hendur.

Á friðarins götu hann breiddi hvert blað
 Af bóklista-ment sinni, vígði 'onum það —
 Á guðsríki þokaði þröskuld í hliðið.
 Svo þekking og mannvit ei inn gætu ridið*).

Og hvern sem bar hönd fyrir höfuð sér, þann
 Sem hroðaverks aðila, lýsti 'ann í bann.

---

*) Tolstoj neitaði, að visindi og þekking gerðu manna-
 kynið farsælla. — Höf.

Þó há mæltast vitnið þess hann væri sjálfur,
Að hatrið á vonzkunni er kærleikinn hálfur.

Og honum var Paradís hjúkrunarstöð,
Og hóglætið forseti í dýrlinga röð,
Og guð hans það lagið, sem gjafa-von spilar,
Er góðfólk í messunni "offrinu" skilar.

Sjálf pyndingin skráði 'ann í þrúðmenna-tal,
En píslarvotts-tigninni af honum stal.
Þó léti hans postula í þrísundum skína,
Með purpurakápur og þyrnana sína.

Menn flyktust í sætin við fótaskör hans,
En fleygðu burt kenning slíks vandræðamanns.
Og ódáiinn leitaði 'ann einuveru grafar
Frá undanlátsemi, er batt eins og klafar.

Þeir byggja upp legstaði einstaka enn,
Sem áður — og honum 'ans samtíða-menn.
Því spámanna grafir til hæða menn hlóðu,
Sem hillinga-mið út úr framtíðar móðu.

Gleðileg jól!

— Jólakveðja til manns, sem mist hafði dreng sinn af slysförum, og ritaði höf. bréf um það. —

Eg sendi þér leikandi svein, þessi jól,
 Í syngjandi hending, ef mátt til þess ætti!
 Eg skil hvað þér líður — Um holt gægnum hól
 Sér hugur sá til þín, sem veit hvað þér mætti:
 Við borðið þitt áttu nú ófylltan stól,
 Og öll brenna ljósin með daprara hætti.

En þegar á drengina, mistu, er minst,
 Og meðblíðu jólin, sem frammar ei veitast,
 Þá sjáum við einatt að vistin hér vinst
 Í vonir sem bregðast, og óskir sem þreytast —
 En þeir koma sífelt með huglætið hinzt'!
 Og hvernig sem gengur, þeir við oss ei breytast.

1910

Jólavísa, til föður dáins drengs.

Þó að jóla fró og frið
 Fjörs og lífs við höfum,
 Þeir munu búa betra við,
 Sem blunda niðr'í gröfum.

1911

Til Þórðarsonar-hjónanna í Chicago.

— Ánöfnun með "Andvökum". —

Hljótið lengi, og hnekkis án,
Heilla-byr og framann.
Ykkar sæmd, og Íslands lán,
Árin flétti saman.

1911

Auðna-Bjarni.

— Bjarni Jónsson, „Auðna-Bjarni“, „Glimu-Bjarni“, bað
höf. að kveða erfiljóð um sig, að sér lifandi. —

Ei þó sé í orð mitt lagt:
Aldurs-tími stuttur,
Eitt sinn verður öllum sagt:
Auðna-Bjarni er fluttur!

Þegar hann svo hefir rýmt,
Haft mun verða í ræðum:
Hvort hann framar geti glímt
Og gaman haft af kvæðum.

1911

Ferða-bæn

til Baldurs Sveinssonar.

Í horfi eygðu lönd og leið,
Eins langt og vonir dreyma.
Þín bíði gleði og gæfu-skeið,

Á götu þinni heima —
 Og eins þó hlaðir hálfan skut,
 Og háfarm-skarir rýrast.
 Sá lendir stundum hæsta hlut,
 Sem hefir keypt 'ann dýrast.

1911

Guðbjörg Hannesdóttir.

-- Móðir höfundarins.

I.

Þér er brugðið, mamma mín!
 Sofin hníga að svæflum hlýju
 Svona um árdag, klukkan tíu,
 Þegar sól úr sorta skín.
 Ætíð var þér yndi að sjá
 Vöku-augum birtu-blíðum,
 Bjarmann hennar kvikna í hlíðum,
 Stundar-rofum öllum á.

Hvort var nóttin þér svo þung?
 Var ei hyggjan héðan-fúsa
 Heima, á leiðum föður-húsa?
 Þar sem dvaldir, altaf ung.
 Varstu ekki í vina-hönd
 Þegar nefndir mæta móður,
 Mista löngu, og horfinn bróður?
 Dóstu inn í æsku-lönd?

II.

Enn skal glaðna glugginn þinn!
 Tjaldið enn frá útsýn dregið
 Eins og fyr, og morgun-degið,
 Skin og birta boðin inn.
 Myrkrið á hér ekkert sitt,
 Það sem byrgja þurfi að reyna.
 Það er engu hér að leyna,
 Líkið skírt sem lífið þitt.

Hafa að vísu um vangann þinn,
 Þrautir sem þér vóru í verki
 Vilt, um fáein rauna-merki,
 Þó er samur svipurinn:
 Öllum hörmum hærrí ró —
 Oft var mínum ástum hljóðum
 Orðsins varnað — Nema í ljóðum
 Helzt er örðugt auð-sagt þó.

Nokkur silfur-héluð hár
 Þræða ljósra-lita skróða
 Lokkana, enn svo þokka-prúða,
 Tákni um átta-tíu ár.
 Bjarmar yfir ennið slétt
 Ennþá sama móður-mildin,
 Mannvits-þroskinn, hagleiks-snildin.
 Þar var ekkert æst né grett.

III.

Veðrið syrtir aftur að,
 Úti er komin hríðar-móða,

Sem að hefði sólin góða
 Flogið með þig strax af stað.
 Seinna þraut hún þá, en nú,
 Þegar grasa-göngu rinda
 Gengum heima, í fjallatinda,
 Áður saman, eg og þú.

Fyrirgefðu, ef þyngra en þá
 Drúpir nú í dögum kaldri
 Drengurinn þinn, á sextugs-aldri.
 Löng er brekkan, liðið á.
 Þá var líka, þér við hlið,
 Ungur fótur fær og léttur.
 Fjalla-auðnin gaman-sprettur,
 Tilhlakk, hvað sem tæki við.

Leit eg af hjúki himin-bönd
 Losna um heim — sem hugði tóman —
 Heiða-blámann, dala-ljómann,
 Ljóss og fanna furðu-lönd,
 Forvað hafsins, fjörðum seymt
 Upp á land, við ós og flæði —
 Alla mína landafræði
 Nam eg þá, sem gat ei gleymt.

Yfir landauðn ljómi stóð,
 Eins og bygd — sem æfin síðan —.
 Ástin þín og veðurblíðan
 Gerði hraun að sléttri slóð,

Breiddi yndi á auðn og sand.
 Lærðist mér að unna, unna,
 Á að trúna, vona, muna
 Fegurð ykkar, líf og land!

IV.

Lið þitt alt mér léztu í té,
 Hönd þín stýrði hendi minni
 Hneptri um pennan, fyrsta sinni,
 Er eg þreytti um á og b.
 Svo hef' eg, á sama hátt,
 Flestu í, sem fæstir lá mér,
 Fremsta stafinn dregið hjá þér —
 Hitt er mitt, hve margt varð smátt.

Þó að væri oft, við alt,
 Ófimlega og illa lokið,
 Ástar-hendi gaztu strokið
 Listanna minna höfuð halt,
 Þrátt mitt eina, er eitthvað dró —
 Myndir klappa á kollinn líka
 Kveðjunni döpru, er aðrir flíka
 Kvæðanna minna kulda-ró.

Ritað í krans.

Við þakkir, með kærleika-kransinn sinn bjarta,
 Hér hvílir þitt útblædda móður-hjarta.

Undir íslenzkum fána.

— Sá var lagður niður síðar. —

Fleyttu þér, fáninn vor góði,
 Og faðmaðu storminn og lýstu yfir okkur.
 Þjóðblettur þerður af blóði
 Í þig, verði ei nokkur.
 Minn oss með ljóði, sem lýðir ei gleyma,
 Er litirnir titra í heiðsvalann raktir:
 Að hjarta og heima,
 Sé hvar sem þú blaktir.

Veifaðu hugþrám, sem hrærast
 Í húsunum niðri, frá gnæfandi stöfnum.
 Hækka, er hróðmegir stærast,
 Og hneigðu þeim gröfnum.
 Mjallhvítur bjarma, þar brimdýpi streyma,
 Og blána við hnjúka, sem snæ eru þaktir.
 Unz hjarta og heima
 Er, hvar sem þú blaktir.

Ypstu á ólgandi sænum
 Sem orðsending hvatleg frá bróður til bróður.
 Skautið þitt beini að bænum
 Sem bending frá móður.
 Svo skaltu, fáninn vor, fremd vora geyma.
 Við fylgjum þér sigrandi, megnandi og hraktir.
 Vort hjarta og heima
 Er, hvar sem þú blaktir.

Baldvin Einarsson.

Stýrir að fjörum fyrirboðinn,
Formaðurinn, heimastoðin.
Framtíð hafnar sækóng sinn,
Yztu bygða unglínginn!
Utan úr sorta sindrar gnoðin,
Sigldur við ljós var nætur-hroðinn —

Rennur þar sól fyrir eyjar inn?
Ó, nei, það er yngsti goðinn
Aftur til þingsins niður týnda!

Heilla-vætti, hafin-brýnda
Kveður fólgin fortíðin
— Vaxna því sem verða má —
Sérhvern hnjúk og höfða á,
Nótt og þoku að lyfta og létta
Leið hans frá.

Íslands dísir úr sér rétta,
Honum opna heiði og sjá,
Innsigling og öræfin
Þvert yfir land, á Þingvöllinn —

Götuna hans í gegnum kletta-
Garða, sér þú stafa á!
Þjóðólf bónda og Sighvat sér
Reisa tjöld, á vígðum velli,
Og Varðbergs-Ármann — Honum er

Orðin böll — á borð við elli —
 Búðarseta í lágu felli,
 Skundar til Lögbergs létt úr helli,
 Litast um sveitir. Þangað fer
 Íslands vona-vættur hver.

Ögmundur á baki ber
 Þangað allar erfða-föggur
 Af því sem að gegnir ver.
 Álög þess við Íslands vöggur
 Eiga að losna hér,
 Steypt í foss eða stjökud í hver!
 Hugurinn Baldvins, hár og glöggur.
 Hefir svo öllu stefnt að sér.

Slegið hefir lýsing lands
 Glóð um Baldvin — Blys á vegi
 Bar hann um myrkrið, fyrir degi.
 Logar iða um ársal hans.
 Skininn leiftri skelfur boðinn,
 Skikkjan hans er eldi roðin.
 Lyftir undir lágnótt tíðar,
 Leggur upp allar dala-hlíðar
 Geisla af ljóma ljósberans,
 Inn yfir þingvöll þjóðhugans —

Hvar sem örva og opinskára
 Eflir og ver um hópinn sinn,
 Æskan — hún, sem á að mannast

Íslenzkunn! — við hann kannast:
 Átján ára,
 Fljóta formanninn!

1911

Stefán Valberg.

— Var lostinn eldingu. Höf. —

Rutt er og eyða ettir,
 Eika-vali úr hæli.
 Stuttort falla fréttir,
 Förlar eftirmæli.
 Ljóðin bera keim af sínum sögum,
 Sum eru blik af fáum, hvössum slögum.

Rúður er runni hrjáður,
 Rýmra um auðn og snjóa —
 Leiðir átti eg áður
 Yfir lostna skóga!
 Viðurinn hæsti, um víðáttur og bæi,
 Verður oftast fyrir reiðar-slagi.

Farið með flutning ærinn
 Fæ eg ei, veg svo langan.
 Ber eg, eins og blærinn
 Þjarkans hrunda angan,
 Út um land, úr brotum, sem ei bætast,
 Breiðir ilm — og kurlið angar sætast.

Ferða-sveinum sýnist
 Sveit hans orðin rýrri,
 Sem ef sólskin týnist
 Snögt úr vorstund hýrri.
 Sumra hugir sólareðli hafa,
 Svo um hrjóstur-bletti geislum stafa.

Granna-fólk þó finni
 Fleiri næma skaða:
 Svára-mann, í sinni
 Sveit, ið frjálssa og glaða,
 Sjálfstæðasta, sannfúsasta, snjalla,
 Séð hafa öll með Valberg heitnum falla.

— Heima-söknuð saman
 Sveita-bernsku áttum.
 Tímans gagn og gaman
 Ganga í fjarlægð máttum.
 Um þig bý í augnabliksins kynning:
 Einnar nætur hlýrri gesta-minning.

1911

Flís úr Vörðu Jóns Sigurðssonar.

—
 Okkar gæfu-mesta mann
 Metum við nú hann, sem vann
 Þjóð, sem átti ekkert vald,
 Ádrátt launa, tign né gjald.

Sögu hennar, lög og lönd,
 Leitaði upp' í trölla-hönd.
 Tók frá borði æðstan auð:
 Ástir hennar, fyrir brauð.

Honum juku þrautir þrek,
 Þrekið sem að aldrei vék.
 Hans það var, að voga bratt,
 Vita rétt og kenna satt.
 Miklar Jón vorn Sigurðsson
 Sérhver fullnægð þjóðar-von.
 Hann, svo stakur sterkur hár,
 Stækkar við hver hundrað ár.

Dýran hjör og hreinan skjöld
 Hér er að vinna á hverri öld,
 Hans, sem aldrei undan vék,
 Eða tveimur skjöldum lék.
 Þjóðist einhver okkur hjá
 Ástsæld hans og tign að ná,
 Holla vild og mátt þess manns
 Mælum nú á varðan hans.

Sá skal hljóta, í metum manns,
 Mildings-nafn síns föðurlands,
 Sem því keypti frelsið, féð,
 Fátækt sinni og stríði með.
 Ísland lætur svanna og svein
 Segja við hans bautastein:

Þessi stytta okkar er
Eini konungs-varðinn hér.

1911

Mælt til Sveinbjarnar söngskálds.

Um haustið, fyrir fyrsta söngsins vor,
Var ferð þín, Sveinbjörn, gerð til okkar vestur,
Svo ant var þér um heiman-hljóðin vor,
Og hljóminn gleymda, er erlendis var seztur.
Hér verður sérhver sumarmála-gestur
Við sönginn þinn, og nú ber lægri skjöld
Það hálftrar aldar hreimlaust vetrar-kyöld,
Sem á oss lá, og var oss greiði verstur.

Og heill sé yður, íþrótt sem var mist
Og inni grafin hjá oss, bezt sem dugið.
Og nú er gleði-efni, að íslenzk list
Er út um heim, að lengja vængjaflugið.
Og þökk sé ykkur, sem að hæst því hugið,
Sem heimalandið vænst og frjálst á!
Með íslenzkt gull þið siglið yfir sjá,
Við út færð merkin mókið yfirbugið.

Við heillumst lista-leiðslu af þeim hljómi,
Með lotnum höfðum, beygðir söngsins flóði,
Sem ómar tign og rausnar-vald frá Róm,
Þar reykslið ber ilm af hverju hljóði,

Þó himnar kliði og hel við fætur sjóði.
 En lyftum þeim eins hátt og hæst þau ná,
 Og hjörtun okkar gleði-leika slá,
 Ef snildin finnur lag á okkar ljóði.

Víst ljómar sama sólin, fjær og nær,
 Með sínu skini víðar heimsins álfur.
 En sér-tiltekna fegurð á sig fær
 Af fjöllum Íslands, morgunroðinn sjálfur.
 Með sveita-lög fer lind og voga-gjálfur.
 Og högust eru heimatökin manns
 Á hörpustreng, í lagi söngvarans,
 Sem kveður við í hugum fólksins hálfur.

Við könnumst enn við, hver þann róminn á,
 — í hvellum soll það íslenzk vitund heyrir —
 Sem sýnir óplaust, ef menn vilja sjá,
 Hvar undir brjósti nakin kvikan dreyrir.
 Með kvein í brosi kjörum sínum eirir.
 Sem vorblær leiki vísu sína í hlíð,
 Um viku-sól en stutta sumartíð,
 Og frjálsa yndið, áður en frostið reyrir.

Við rönkum við, ef asa-hláka hlær
 Í hnjúka-ám, í fjalla-ómum þínum.
 Í skörunglyndi lík og konur þær
 Á liðnum öldum, sem úr hug ei týnum,
 Með frægð manns eða feigð í ástum sínum.
 Í foss hún getur bláan jökul beygt,
 Er bani þess, sem hvorki er sterkt né fleygt,
 Og manna-tjón á tæpra vaða línnum.

Vor Íslands-drápa er ort um bræður tvo,
 Sem örlög skilja, en söng þeim bezt og lengur.
 Sem elskar hlíðar heimalandsins, svo
 Hann hættir lífi og frekt á sættir gengur.
 En varð af hrösun hugljúfari drengur —
 Úr framgirninni og frelsisþránum manns,
 Og fegurðinni á bernskustöðvum hans,
 Býr undir kufli klökkur hjartastrengur.

Við eigum dreifðan mátt, en mikla von,
 Um menning heimsins okkar skatt að gjalda.
 Og kom þú snjall og ungur, Sveinbjörnsson,
 Og syngdu okkar listadís til valda,
 Og grafðu upp söngva-gullið okkar falda.
 Í lögum þínum liggi þjóðlegt fé,
 Sem land vort á, og virt að dýru sé,
 Í baugatali ókominna alda.

1911

Síra Lárus Thorarensen.

Eg man, að "Brim" hét litla ljóðið þitt.
 Sem leit eg fyrst, í blaða-slitrum mínum.
 Af ýmsum kvæðum, undir merkjum þínum,
 Sem fóru á eftir, til að sýna sitt,
 Og lágu oftast undir sama slagið,
 Á óð og hljóm var tíðast þannin hitt:
 Sem söngmaðurinn ljóði undir lagið.

Þú áttir víst svo víðan unaðs-heim
 Sem veldi sæs, frá hásynustu björgum.
 Varst ljúflingur hjá listadísu mörgu,
 Og vonin þeirra og velkominn hjá þeim.
 Æ, eg veit svo vel, að í því skyni,
 Á víxl þér buðu sömu-tímum heim
 Þau söngur, ljóð og saga, ungum vini.

Og vel eg skil, hve happ það hlífði þér,
 Svo hugur þinn ei stóð sem vængur klemdur,
 Að ýmsum minna varstu skóla-skemdur
 Af skóþrengslum, sem fræðslan okkar lær.
 Þú lagðir víst á lífið rúman kvarða
 Og lóð, svo að þau jafnvel náðu mér!
 Með barns-vitið mitt geymt — en utan-garða.

Þú keptir heim, í legreit eða líf.
 Þér lífsvon hélztu móðurjarðar strendur
 Og bræðramundir mýkstar læknis-hendur.
 Svo barstu af þér banalögin ríf.
 Þau kaust að hníga á þinna feðra foldum,
 Ef fengist engin meinabót né hlíf.
 Því greftrun þar, er gröf í vígðum moldum.

En þér varð óskin óvinnandi sú,
 Ei entust þangað flugmóðs söngfugls lungu.
 Svo nú á brimið þína þýðu tungu,
 Og því er raust þess stundum klökkva-ljúf —
 Og loks finst manni létt til allra kynna,

Og líkast því, sem heilsi manni nú
 Á hverju rúmi raddir vina sinna.

1912

Landnáms-minni.

— Aldar-afmæli Selkirks jarls. —

Ef landnáms-menn, við hundrað ára hvörf,
 Af hrósi sínu mættu óminn heyra,
 Þeim findist eflaust gylla gjaldlaus störf:
 Hvað grafnar dygðir láta vel í eyra!
 Að setja, um þau fyrirmenni, fund
 Hver fær um væri, skjötlist Íslendingum?
 Sem vita glegst, að það er landnáms-lund,
 Sem lávarðs nafnið prýðir góð-minningum.

Og tilhald er um tóftir Selkirks jarls
 Í túni grónu, þar sem norður falla
 Þær Nið og Móða, um miðja breiðu dals
 Í mörk og sléttu Vínlands, austan fjalla —
 Hann manna fyrstur fararhugann gaf
 Því fólki, er landið unnið hefir þannin.
 Og frumbýlingnum frægðin stafar af,
 Svo fellur ljómi á daufan aðalsmanninn.

Og frumherjanna upphald í eynd
 Til æfintýra manndáð vora lokkar.
 Og störfín þeirra, bæði geymd og gleymd,
 Vort gengi urðu og landvættirnir okkar.

Svo stundum finst oss hér, að hjá sé sett
 Vor happlaus öld, og jörðin tekin vera,
 Og hvergi að nema nýjan, auðan blett,
 Svo nú sé framar ekkert stórt að gera.

En næg er auðn fyrir æðri landnáms-menn.
 Þá alt er bygt og hvergi land að finna,
 Þá verður eftir lengsta leitín enn:
 Úr lífi og jörðu farsældina vinna!
 Þó Fjörgyn verði merkt og mæld sem blað,
 Frá marmara-grunn' að efstu jökul-brúnum,
 Er frægðin stækkuð, við að þýða það,
 Sem þar er skráð, í allra hluta rúnum.

Svo minnumst ei á biturt strit og stríð
 Né stutta æfi, löngu týndar grafir,
 Og alt það fjör, sem fórst í miðri hlíð,
 Né förlað þol og beztu vona tafir.
 Því hvern skal segja sælli en landnáms-mann?
 Með sigur-hug í ljóði og handar-taki,
 Með nýja og víða veröld framundan,
 Og vegleg óðul feðra sinna að baki.

1912

Huldufólkið.

— Kafli úr minni Vestur-Íslendinga, 2. ágúst 1912. —

I.

Óboðin og aðvífandi,
 Ísland, til þín ferð við gerum!

Áður samt við setjumst niður,
 Segjum til þess, hver við erum:
 Við erum börn, sem földust frá þér
 Fyrir björg, við hafið breiða,
 Sem við framtal fyrir drotni
 Fékstu ei tóm, að þvo og greiða.

— Sökum okkar útileitu,
 Annarlega keims við hljóminn:
 Kanska þú ei kennir svipinn,
 Kannist ekki glögt við róminn.
 Þó svo fari, það mun hverfa.
 Þú munt bráðum aðeins heyra
 Þektar raddir þinna barna —
 Þykt er sjaldan móður-eyra.
 Vítu ei, móðir, bognu beinin
 Barnanna þinna göngu-höltu,
 Því við ætlum enn að verða
 Æsku-spræk í þinni kjöltu!

II.

Þarna sérðu sveina og meyjar,
 Sem þig hafa ei áður fundið.
 Það eru barna-börn þín, móðir,
 Borin fyrir vestan sundið.

Stygstu ei við óra þeirra —
 Eða það í skap þér renni:
 Játi þau ei jafnvægt djásni,
 Jökul-hlað um gárað enni.

Það er hlökkun þeirra yfir
 Því, hjá sínum frjáls að vera.
 Frændsemin, með húfu á höfði,
 Heimakomna sig að gera.
 Þeim mun enn í kynið kippa
 Kyngin þín og árafjöldin —
 Út til þeirra fjalla-fóstran
 Flytur bergmál, undir kvöldin.

III.

Og við förum fyrst að leita,
 Fram við strönd og upp' í skarði,
 Hvað af gullum okkar enn sé
 Óbrotið í föðurgarði —
 Stundum inn í garðinn göngum,
 Grafar-steinninn þó sé máður,
 Störum eftir visnum vöngum,
 Við sem höfðum klappað áður.

Ver ei, móðir, hörð þó hyggjum:
 Háttum okkar miður farinn
 Heimstrokning, með hálfan mjalla,
 Heitin góðu fyrirsvarin,
 Sem fyrir bónbjörg offrar erfðum,
 Og ei neins það lætur fá sér:
 Þó að utan-sveitar svoli
 Settist upp í búið hjá þér —

Veiztu, að ekkert auðnuleysi
 Er af völdum hans, sem spáði,

Þó við höfum óbreytt yfir
 Álög sköpuð slæmu ráði.
 Fengjum Sigurð sóknar-rækan,
 Svíðing þinn, er traðkar lögum,
 Og til þess við Mókoll myndum,
 Móðir, skifta okkar högum.

IV.

Þegar við erum aftur falin
 Okkar vega fjærðar-hulu,
 Huglægustu óskir okkar
 Oft þín, móðir, vitja skulu.
 Vildum gjarnan, að þá eygðist
 Eftir skip vor, fyrri róin
 Út til hafs, úr höfnum þínum,
 Huldu-rák, í afla-sjóinn.
 Yrði á hökum hart í ári,
 Heyrðist ljóð, sem að því stafi,
 Vildum kveða áhríns-orðum,
 Upp að skögum björg úr hafi.
 Eins, er vætu-veðra horfur
 Vofa yfir dala-brúnum,
 Öll í ljá er óhirt taðan
 Alflekkjuð, á slegnum túnum,
 Lyfta henni heim í tóftir
 Hjálpa vildum, fyrir kvöldin,
 Orðin vættir verka-léttis —
 Vikin burt um töðugjöldin!

Og við skyldum skiprúm bjóða
 Skjökta-dreng, á leið sem finnur,

Móðir, orðinn út' í veri
 Einn af þínum fyrirvinnum.
 Yfir vetrar-vertíðina
 Vildum hann af skipi, og fleiru,
 Bæri hærri hlut frá borði,
 Heldur en þó hann væri í Leiru.

V.

Og þó minning okkar verði,
 Eftir því sem líður tími,
 Uppi bara í æfintýri,
 Eða nafni á gömlu rími:
 Kannske yrði annað-slagið
 Út' um bæi í sveit og hvömmum,
 Þjóðsagan, og ljúflings-lagið,
 Lengi til hjá fróðum ömmum.

Kveldúlfs-minni.

(Flutt félagi Ísl. í Vancouver, er nefndi sig „Kveldúlfur“.)

I.

Keifði kargan mar
 Kveldúlfs landnáms-far.
 Eygði endir sinn
 Útlaginn.
 Fann, þar lágt hann lá,
 Lífs ei komast má
 Eyðimörku af —:
 Sem var Íslands-haf.

Drúptu óðul öll
 Aust'r um boðaföll,
 Dysið dáðamanns
 Drengsins hans,
 — Um hann erfiljóð
 Orkt, við sekt og blóð —
 Fræknin, förul-gáð
 Um síns föðurs ráð.

Fyrirheitna Frón
 Faldist Kveldúlfs sjón,
 Huldi hranna fall
 Hafnarfjall.
 Feigum sárast sveið,
 Sjá ei, lengi þreyð,
 Námlönd niðja hans,
 Fram í nýtið lands.

Vék að vin, með orð:
 “Vörpuð fyrir borð
 Komi úr kafi í sýn
 Kistan mín
 Upp' við Íslands strönd,
 Eignist næstu lönd!
 Kyni kosta-gjöf
 Verði Kveldúlfs gröf.

Lán og Lofstafir,
 Ljóða stór-gjafir
 Stóðu um Kveldúlfs kistu,
 Hjá kynslóðum fyrstu.

II.

Óx þar á eyði
 Íslandi greiði,
 Á ættar-meíði,
 Út frá því leiði.
 Varð því að vinning
 Völin hans ráða —
 Menningar-minning
 Manaði börnin til dáða.

Skrapp þar úr skorðum
 Skáld, sem kvað forðum,
 Móðtrega og morð um
 Meitluðum orðum.
 Stórhuga stærstur,
 Stoltastur ljóða,
 Fleiprana fæstur —
 Fólíð með hjartanu góða.

Athöfn og æði,
 Ættbogans fræði
 Kringum hans kvæði
 Knýttust — sem þræði
 Funandi — falda
 Frásögum glöggum —
 Uppljómun alda
 Enn yfir gröfum og vöggum.

Árin í iðu
 Aldanna liðu.
 Knúðu, kynviðu

Kveldúlfs, fram-skriðu:
 Veg-vísun fyrsta
 Vestur-átt kanna.
 Leið lögð, á yzta
 Landsenda hjálmbjartra manna.

Lán og lofstafir,
 Ljóða stór-gjafir
 Stóðu af Kveldúlfs kistu,
 Þar kynmegir gistu.

III.

Kátari körin
 Kveldúlfi myndi, og útleigðarförin,
 Úrslitum unað,
 Ef að hans framsýni þá hefði grunað:
 Noreg norðan af
 Nafn og ættar-staf
 Vaxa, er veður gaf,
 Vest'r um Kyrrahaf.

Vítt yfir voga
 Vesturheims útstrandar, minnin hans loga.
 Fjendur hans færri,
 Flóttinn hans orðinn að landnámum stærri.
 Ungan hittum hér
 Hann, og frjáls hann er,
 Trúr og tryggur sér —
 Til hans drekkum vér.

Hefir í huga,
 Hamingju sinna og mannvænleik duga,
 Henni í haginn
 Húsa í borgar-auðn íslenzka bæinn.
 Nú á nýrri strönd
 Nema og gefa lönd,
 Orku og andans hönd
 Efla frænda-bönd.

Hann, sem bezt heldur
 Hollræði feðranna, þjóðgæfu veldur.
 Erfa þeir ungu
 Íturmanns-lundina, hug þeirra og tungu —
 Enn skal vizka og vild
 Vera hvöss og mild.
 Lengst er góð og gild
 Gömul ættarsnild.

Stjórnsemi í stafni,
 Strang-frjáls, sig hafni,
 Snillingum safni,
 Sæmd fylgi nafni!
 Lán og lofstafir,
 Ljóða stór-gjafir
 Standi af Kveldúlfs kistu,
 Til kynslóða yztu.

Kveðið til Eggerts Jóhannssonar,

fyrrum ritstjóra „Heimskringlu“.

—

I.

Til þess er stefnt, er fólk sig um þig flokkar
 Á fögru kveldi svona, Eggert minn!
 Að lesa upp með þér æfintýrin okkar,
 Sem enginn skráði, en læstust fastast inn —
 Þú vita skalt, að Vestur-Íslendingur
 Varð var við fleira, en strokkhljóð búi frá,
 Að ennþá honum Huld í bergi syngur —
 Þó hafi stundum lítið borið á.

II.

Úr óska-steinum eyði-fjöllin hrjúfu
 Var okkur sagt, að drottinn steypiti hér,
 Og dalakútum dreifði á hverja þúfu,
 Að dekstra mann að “róta fyrir sér”.
 En námi því þú sazt af þér að sinna,
 Þú sagðir: “Stærra en marka gull á skjöld,
 Við Íslendingar eigum hér að vinna:
 Þau æfintýr, sem gylla fræga öld.”

Í þrjúkri deilu, um drottinvald ins eldra,
 Þú dugðir okkar fyrstu blaða-raun,
 Er alt, sem þóttist uppgangs-meira og heldra,
 Skreið undir borðum, kleip og gróf á laun —
 Það hvílir svo á samvizkunum flestra:
 Ef satt sé greint, þá liggi efst á baug,
 Þú hafir fleytt því fyrsta og skásta, vestra,
 Sem forðað gat, við yrðum helzt að draug.

Hver íslenzk list fór huldu höfði og hrakin,
 Sem hélt ei markað, né var kirkju-tæk —
 Þó laun þín yrðu, uppsögnin og klakinn,
 Varð aldrei síðan snildin blaða-ræk.
 Eg veit, það stundum hæpilega horfði,
 Að hvarfsins þíns við guldum fyr og nú —
 Ef skerða virðing einhver bar frá borði
 Með bognum sigri, aldrei var það þú!

Þér tekst, að alténd sumt það sitji í skugga,
 Til sigurs upp er starf þitt hefir flutt.
 Þú hengdir ekki í allra búða glugga
 Hvert ómak þitt, né hvar þú hefir stutt.
 Því sá kann einn með ábötun að selja:
 — Og yfir taxa vogar-lóðs og máls —
 Sem eignast sjóð, sem enginn fær að telja,
 Af ómyntuðum greiða-verkum sjálfs.

III.

Þér óskar heilla æskan fagurlokkuð,
 Og elli-reynslan, vösk en kalin-hærð,
 Þær kannast við, þú varst þeim báðum nokkuð,
 Alt vinhollara, en þökkinn sem þú færð —
 En trú því samt, að ljóðin okkar langa
 Að láta að þeim, sem unnu oss fyrir gýg,
 Og vita engan þann til grafar ganga
 Með gæfu sinnar leynt og óbætt víg.

Þú væntir þér, í haustsins skugga hljóðu,
 Að hverfa inn, svo lítið beri á.

Þú varpar um þig vorsins ljósa-móðu,
 Er vestan-þíðan stafar fjöllin blá —
 Er um vor höfuð hálfar aldir kvelda,
 Þá hallar nótt, af stigum ljóss og sanns,
 Og þá fer senn að byrja að aftur-elda
 Um efstu sporin hógláts snildar-manns.

1913

Árum á eftir.

— Minning Stephans Péturs Jónssonar, frá Gardar
 í Dakota. —

Nú vorar yfir vetrar-harðindin —
 Svo veðurnæmur enn er hugurinn,
 Það grær þar líka um gleði og söknuðinn
 Hjá gröfinni, sem felur drenginn minn.

Eg lýt að þínu leiði, kyrt og hljótt,
 Með ljóð í geði um bjarta daggar-nótt,
 Er blíðan hlustar raunalega rótt,
 Með rakan hvarm og brjóstið þreytu-mótt,

Við missi þinn, varð gleðin meira um geð,
 Og gæfan sjálf við ömurleik ei réð,
 Því þegar mér er sól og sumar léð,
 Eg sakna, að þú færð ekki að vera með.

En þegar öll er umhverf gæfan mín,
 Og alt snýst rangt og bjargar-vonin dvín,

Úr hverri raun mér huggun þessi skín:
Að hvað sem sker, svo nær hún ei til þín.

Til einkis fór ei skammlífi, eg skil,
Sem skildi eftir svona djúpan yl.
Og sú er huggun, hálf-þreyttum í vil,
Eg hætti líka að muna og finna til.

Eg gæti ekki sagt þér söknuð minn,
Né sært þig með að æpa í himininn.
Eg heilsa, kveð, og klökkur til eg finn,
Með koss í hug, á bleika vangann þinn.

1913

Framvegis.

Ó, vittu til! Það verður þá
Mörg “Þúsund og ein nótt” á hvörfum,
En “Laugadal” langt fram á kveld
Oss lysta með Steingrími að ríða.
Og aflinn hans “Marteins” mun uppi,
Þá “Axel” við Sótasker felst.

Og fleyg verður “Lóan in létta”,
Er lötrar um “Bandingi í Chillon” —
Og Steingrímur foringi í för,
Ei ferðamanns útlenzku-túlkur.

1913

Til Brynjólfssonar-hjónanna í Victoria, B. C.

— Dóttir þeirra var þá nýlátin. —

Eg hef' staðið hjartasorg við hlið
Hljóðri og einni, nýgert leiði við,
Klökk var þögn í djúpi muna míns.
Hversu feginn fanst mér þá eg vilja:
Föður harminn ekki þurfa að skilja.
Yfir leiði óskabarnsins síns.

— Eg á greind, sem grunar hvað hann er —
Góða barnið hans! er hvílir hér,
Þú, sem færðir foreldrunum yl
Með að láta — eitt sem öllu er mætast —
Á þér þeirra hæstu vonir rætast,
Meðan æska og æfi vanst þér til.

Hve þeim líka varð nú, alt sem er
Ördugt, við að hljóta að sjá af þér!
Leysa þrekraun þó, er á ei sézt:
Geta heima, í hljóðum ranni sínum,
— Húsfyllir af minningunum þínum —
Tekið hlýtt og hýrt mót hverjum gest'

Ungmey, sem í höfga hverfleiksins
Hnést, á mótum æsku og fullorðins,
Minnin um þig legg eg ekki í ljóð,
— Því þau öll til foreldranna flýja
Frá mér — þessum aðvífanda nýja —
Eins og börn, við ókunnuga hljóð.

1913

Móður-muni.

— Eftir dreng, sem druknaði í læk. —

I.

Þegar léttur lækur
Leikur niður hlíðar,
Syngur áfram eins og
Ungrómaður sveinn,
Verður flestum vorkætt.
— Vakna mér þá raunir,
Síðan fossa-fallinn
Feldi 'ann vin minn einn.

Átti eg von og ótta,
Æfiprá í lífi,
Þá var mögur, móður
Munardraumurinn:
Kvað hann mér í kjöltu,
Kembdi eg honum lokka.
Uxum hvort um annað —
Einka sveinninn minn!

Áttum bæði yfir
Okkur, tigna móðir,
Sú var: íslenzk ættjörð,
Unaðsfríð, en hörð.
Breytir hún læk í likmann,
Lognbliðunni í helstríð.
Börn vor ber til grafar
Bára um ár og fjörð.

II.

Þar sem sonum sviftar
 Sitja Íslands mæður,
 Yfir döprum auðnum
 Útkulnaðra vona,
 Upp skal augum lyfta
 Og úr flokknum mæla:
 Fróun er, sé fagurt
 Fallið okkar sona!

Við að vernda og bjarga
 Vinur minn féll ungur.
 Þannig er til unnar
 Ágætast að hníga.
 Vörn, af heima-hólmi,
 Hetjan mín var borin.
 Sú skal bata böli
 Bótin ættar-víga.

1914

 Um Magnús Eiríksson.

Stundarmenni hvert þér hlóð.
 Heimskt var um störf þín getið.
 Þetta breyttist, þín urðu góð —
 Á þeirra er lækkað metið.

1914

Einar Jónsson.

I.

Lengi við, í herrans-Höfn,
 Höfðingjanna milli
 Leppuðum vor lista-söfn,
 Lund og nöfn og snilli.

Mesta prýðin þótti í því,
 Þeim sem framgjarn mundi,
 Orð og gerðir gaufa í
 Gutli á Eyrarsundi.

Öll var von, að innist þar
 Orðstír minni en hálfur —
 Meistarinn okkar orðinn var
 Eftirherma sjálfur.

Danskan, vora dánumenn
 Dæmdi í list og verki —
 Þekkjum varla allir enn
 Annara vörumerki.

II.

Einar! Það í þoku sér
 Þinna lista bani:
 Að sé trauðla til í þér
 Thorvaldsen né Dani.

Smáum augum allar sjá
Efnin þín og vandann,
Glirnur þeirra, er glápa á
Gljáann, meira en andann.

Guðs frá hendi hafa þeir
Holdisins sjónir einar —
Hugsun blésu í heimskan leir
Hendur þínar, Einar.

Þegar gæða hugsun hann
Hagvirknina léztu,
Þá hófst “önnur upprisan”
Andanna vorra mestu.

Aftur við oss öðlast mál
Ösku-fúin beinin.
Fram í tímann sjálfs manns sál
Sést, í gegnum steininn.

III.

Skugga-vættum væri synd,
Að vefja þig örmum sínum.
Nóttin situr sólskinsblind
Sjálf af höndum þínum.

Þú, fanst ekki á kjúkum kalt
Komu dags að boða,
Meðan brástu yfir alt
Íslands morgunroða.

Þorsteinn Erlingsson.

—
 Hann kom í söngdísu sal,
 Samferða kauphyggjumönnum,
 Öllum í heimsfrægðar önnum!
 Verkfærið velja sér skal —
 Hljóðfærin lágu þar hrönnum.

Strengvell og stormrödduð, öll
 Stórveldi af blundandi hljómunum
 Stóðu þar, glúpin og gjöll:
 Hlekkjaðir andar í höll —
 Drengurinn drap við þau gómum.

Losnuðu liðugt og snjalt
 Leiftrandi raddir að bragði,
 Hverskonar hljóð var þar falt —
 Höfuðið hristi 'ann og þagði,
 Jafnnær, en ósæll, við alt.

Frægðin hans biðjandi beið.
 Bara 'ann þau fjölræmdu noti!
 Honum af sérhverju sveið —
 Hljóðpípu heiman úr koti
 Greip hann, og gekk sína leið.

Hann fór svo hirðlofsins van —
 Hristandi af vængjunum böndin,
 Raddmýkri syngjandi svan.

Vilt út um vordrauma-löndin,
Leikandi á pípuna Pan.

1914

Heimhugi.

Vort helga land, vort heimaland,
Vort hjartans land, vort feðra-land,
Vort vænsta land, vort vona-land
Og vorra niðja land!
Með einum hug við hötum þann,
Sem hatar þig, og smáum hann.
Með einum hug við elskum þann,
Sem elskar þig, og dáum hann!

1915

Skafti B. Brynjólfsson.

Þó vel eg skilji skarð, sem höggvið er:
Að, Skafti, þú ei fytir lengri árin,
Mér gegndi sízt, að æpa yfir þér,
Sem ætíð lézt þér bregða minst við sárin.

Og þeir, sem eiga skörungs-skap og yl,
Og skila æfi, frjálsri dáð til gróða,
Þeir leggja oss seinast kvæða kjarkinn til,
Að kasta á sig moldum vorra ljóða.

Og þú stóðst ungur upp úr frjálsum her,
 Af æskulýð frá "klakahöggi og plógi".
 Sem lægri runnum risin dögum er,
 Þá roðar sólin hæsta tréð í skógi.

En fólki virtist flokkur sá ei dæll,
 Sem fyrirleit að skreiðast undir þokum,
 Og skeytti minna, að vera sigur-sæll
 En sanni halda, að efstu málalokum.

En skapraun sú oss skifti í hornin tvö
 Úr skrópa-værð, og hvatti geðin þreyttu,
 Svo jafnvel bældu sofendurnir sjö
 Í Síons-hliðum, varðlúðrana þeyttu.

Þó yrði á leiðum upphald og töf,
 Og aldrei hvöt að státa af neinum feiknum:
 Þeir yngri keppa, og karlar fram að gröf,
 Með kurlin flest úr gamla æskuleiknum.

Við áttum löngum liðsemd þína að:
 Með landnáms-eld að voga út frá ströndum,
 Og dygð þá vísa, að vernda eins um það,
 Sem var þó smátt, að hvíla í slíkum höndum!

Því samtíð manns, við fitlið sitt, það felst:
 Að færar herðar þroskar örðug byrði.
 Hún sínum stærstu sálum reynir helzt,
 Að sóa burt, á tímans lítilsvirði.

En þó er eins og fram í fjarsýnið,
 Að fánar blakti á sumra manna gröfum,
 En eru sjaldnast eins og þeir sem við,
 Á okkar stangir, kring þá dregið höfum.

Æ, vertu sæll. Þú sefur vel og rótt —
 Hér sit eg einn og minningunni fagna,
 Og eg skal brosa, og bjóða góða nótt,
 Unz brosin dvína, og mínar kveðjur þagna.

Af liði þegar lögð er fremsta röð,
 Um leikvöll breytt, og orðinn hvilustofa:
 Mér stundum finst — þó vakan væri glöð
 Og vorið bjart — sé gott að fá að sofa!

1914

Til Hjartar Þórðarsonar í Chicago.

Ísland leit, um ára-mótin,
 Yfir litla barnaflokkinn,
 Vistaðan heima, og vestur stokkinn —
 Vonaraugu og ræktarhótin
 Nú um allan heiminn hyggja,
 Hvar sem barna-sporin liggja.

“Þið eruð,” sagði ‘ún, “fremur fá.
 Farið og verið tveggja maki
 Allra hinna í hverju taki,

Hvar sem nokkurt barn eg á —
Hjörtur minn hefir vel að verið
Vest'r í álfu. Sama gerið.”

1915

Útúrdúrar.

—Upp úr „Ferðalýsingum” séra Rögnvaldar Péturssonar.—

I.

Eg hvata minni fótaferð
Með fyrstu bæjasmölum,
Og bregzt við “hó”, að hjörðum gerð,
Og hófaslátt í dölum,
Og þeysi í flokk þinn, hól af hól —
En hóm er alt á flótta,
Er uppá Málmey sumarsól
Í söðul lyftir ótta.

Í farir, um in fornu vé,
Til fylgdar við þig stökkinn —
En engin hætta ætla, að sé
Þó yrki svona á flokkinn:
Að nokkur leggi hönd í hné,
Í hljóminn niðursökkinn —
Hann afi kvað við kvíafé,
Og konan hans við — rokkinn!

II.

Eg dylst ei þess, hvað dregur mig
Að dásemd þessa fjarðar:

Mér fræðin kendi 'ann fyrst á sig:
 Um fegurð vorrar jarðar.
 Og hafi eg nokkuð síðan séð,
 Er sjónar kallist virði,
 Eg veit, það eygði andi, geð,
 Og augu úr Skagafirði.

Í móður-sveit, við mól og stein,
 Sé mela-svörður grunnur,
 Og finnist okkur bert um bein,
 Og brjóstadúkur þunnur,
 Í þúsund ár hún óf og sneið
 Upp alt í spjarir lýða,
 Og allan tímann biðlynd beið
 Sín brúðarklæði að sníða.

III.

Nú hef' eg einlægt á þig hlýtt,
 Og altaf farið lötur
 Í þinni fylgd, um fornt og nýtt,
 Og fundist skammar götur!
 Já, víst er hýrlegt heimkynnið,
 Frá heiðum út til stranda,
 Sem héðan blasir, Vatnsskarð við —
 En við þarf eg að standa.

Eg geng ei vina götu hjá,
 Þó gróin sé í velli.
 Í Hrafnagili Huld eg á
 Og Hyndlu í Móðarsfelli,

Í Gýgjafossi gýg, sem slær
 Svo glatt við komu mína,
 Að hverjum lit og hljómi 'ún nær
 Í hörpustrengi sína.

Svo hérna skil eg þá við þig.
 Haf þökk! og sæll, á meðan —
 Í tröllahöndum tel ei mig,
 Þó tefjist för mín héðan,
 Því kannske mór sé berja-blár,
 Og brúðberg angi á melum,
 Á fornum tóftum Baldurs-brár —
 Eg bíð, og mig fer vel um.

En fáðu leiði, um grund og grjót,
 Til góðra heimsiglinga,
 Og vertu Íslands vegabót
 Til Vestur-Íslendinga.
 Og eigðu seinna ferð um fjöll,
 Um fjörð og sveitir breiðar,
 Þá vitar blossa um annes öll
 Og arinskíði um heiðar.

1915

Þorgils gjallandi.

Því er þögn
 Um Þorgils leiði?
 Voru fuglar flognir,

Söngmenn sömu
 Sumardaga?
 Og honum heimagangar.

Settist svell
 Að silfrinboga
 Fossins uppi á fjalli?
 Hugðu hann
 Í Heljar greipum
 Glaumar Gjallarbrúar?

Hann úr Helju
 Hafa numið
 Auðnur Íslands bænda
 Önn og Íþrótt —
 Orf í hendi,
 Sögu-bók í barmi.

Íslenzk Iðunn
 Endurborin,
 Þreyr að Þorgils haugi.
 Leyfir landást,
 Langminnugri,
 Unnusta sinn Eilífð.

— Átti eg í austri
 Erfiljóða
 Vísa átt. Í vestri

Beið, en biðin
 Brást mér. Farðu
 Sæll af þingi Þorgils!

1916

Ort til Únítara.

Við bygðum guðum, í svo mörgum myndum,
 Vorn mannaheim, og sæg af þeirra ætt.
 Og þó þá að oss þrengja nokkuð fyndum,
 Við þeirra tölu sífellt gátum bætt.
 — Að hugsa og anda, alt varð loks að syndum,
 Og okkur sjálfum varla á jörðu stætt.
 En samt var í oss ekkert góður hreimur,
 Því allir sungu: “Versnandi fer heimur!”

Þið kváðuð frjálst, að fækka þessum stéttum
 Af fjöl-gyðingum, þeim er treystu sér,
 Þó markaskráin rýrni í þeim réttum
 Og ruglist — Annars hefði farið ver,
 Og mörgum orðið þröngt á þessum sléttum.
 Og það varð gæfa fleirum held'r en mér.
 Og því kem eg nú — þó mér illa fari —
 Með þökk í hönd, og galsann minn í svari.

Við hrósum þeim, sem fylgja fornu sniði
 Og fyrirmælum dauðum véum frá,
 Þeim foringjum, sem fylkja vilja að miði,
 Sem fagurt er, og góðir drengir þrá,

En missa samt af meira en hálfu liði
 Til manntaksins — þó heildin sé of fá —
 Með skyldu-kvöð: að beygja bakið á þér,
 Við bogrið nið'rað altarinu hjá sér.

Þið metið lífið, líking næsta sanni,
 Og löngun hvers, að reynast skár en fyr.
 Þið synjið um, að sveia nokkrum manni,
 Þó setji ei krossmark yfir hverjar dyr.
 Sé hönd hans traust, er trú hans ei í banni.
 Um tjóðurböndin engin sála spyr.
 Þið gleðjist við hvern vilja frelsis-þorinn,
 En vítið minna útafskeifu sporin.

Þið gerðuð frjálsan guð í veröld sinni,
 Og grynt þið hafið yztu-myrkra völd.
 Svo verður ýmsra félags-frægðin minni
 Á framleið okkar, þegar hallar kvöld —
 — Manns hólpnust bæn er: bros við framtíðinni,
 Á batavegi. Slíkt sé þetta kvöld!
 Þó heimskan endist elztu mönnum betur,
 Hún yfirlifað saunleikann ei getur.

1916

Lestrarfélags-ljóð á sumar-samkomu.

Við ýttum Vestur-álfu til
 Frá Íslands köldu ströndum.
 Og margur flutti minni yl
 Frá miklu hlýrri löndum.

Við fundum, að í hörkum, hag
 Var hlýjuna að geyma
 Frá ljósa-aukum við lágan dag,
 Og langeldunum heima.

Um sjálfsdáð þar var sér um vert,
 Og sálin heima fengin.
 En hér er alt með handið gert,
 Öll hugsun skólagengin,
 Og ekkert hér með lagi lært
 Sé los á kenslu-böndum.
 — En ekki í horf það okkur fært!
 Og á því skeri ströndum.

Við lógum okkar lista-gjöf
 Af lifandi manna orðum —
 Svo með oss varpað verði í gröf,
 Sem vopnunum góðu forðum.
 Og öldin hrópar, hljóðafull:
 “Þeir hærra spenna bogann,
 Sem ætla, fyrir erfða-gull,
 Að eignast vafur-logann!”

Þó okkar fari að fækka spor
 Um fyrstu sumardaga,
 Og spyrjast ljóða-lokin vor,
 Og lesin út vor saga:
 Skal alt til þess, að að er sezt
 Við íslenzkt sumar fagna.

— Ef “feigur svanur syngur bezt”,
Með sæmdum gefst að þagna.

1916

Gert til Guðmundar Finnbogasonar.

Þér, Guðmundur, við góða heimför kjósum
Og gæfu-lengd, að skilnaði í kveld.
Þú Fjölsvinnur, sem átt þann hugar-eld,
Að gagnsæ orðin okkar verða að ljósum.
Og tak sem vorkunn, að þú ferð oss frá
En færð oss smátt af auðlegð þinni að mæla
Að fá að tæma alt sem maður á
Af andans gjöf, er helzta lífsins sæla.

Að tekjulaust er gullið vits og vona.
Að vita það, en leita og grafa þó,
Og þykjast aldrei nema af því nóg,
Oss finst það heimskt—En samt er það nú svona:
Þá eignin manna öll er reidd til þings,
Og erfða-minning skiftir sanngjarn dauðinn,
Við kysum sögu-sæti Þveræings
Oss sjálfum, fyr en Möðruvalla auðinn.

Við stöndum hátt á hálsi þeirra goða,
Sem hátignasta vona kunni sér
Vor feðra-sveit — það setur grun að mér:
Að gengin forlög framtíðina boða.

Slík tákningin eru, viljinn vor og þor,
 Um vöxtinn þann og aflið, sem við fáum.
 Og goðin, skapa-skuggi sjálfra vor
 Í skinið fram — í sporin þeirra náum.

Að okkar guðir, sjálfir mannast mega,
 Í myrka framtíð er að vera skygn.
 Og Ásheim þann, um okkar vald og tign,
 Eg kjósa mun í ímyndun að eiga.
 — Og, Guðmundur, hvað undir ýmsu býr,
 Þú ert að grenslast — haltu þínu skeiði!
 Og spurðu allan heim, sem Hangatýr,
 Og hreptu svar að hverju völvu-leiði.

1916

Sextug-sessa.

— Til Kristinns skálds Stefánssonar, á sextugasta afmæli
 hans, 9. júlí, 1916. —

Yfir áraflóðið,
 Út með Furðuströndum,
 Langseildara er ljóðið
 Lengstu vindahöndum,
 Það berst fram á Ægi eilífðanna,
 Eins og byr, til frægstu siglinganna.
 — Þér þarf ekki að segja það né sanna,
 Sextugum í flokki yngri manna!

Yfir aldasjóum,
 Óma hörpur Braga
 Enn frá eyðiskógum
 Elztu landnámsdaga.
 Hver sem orti, ungur þó að félli,
 Uppi er hann. Því kvæði heldur velli!
 — Aftan-skin þér skín frá hverju felli.
 — Skáldin bera fegurst hæstu elli.

Helga-erfi.

„Bið þik Svafa
 Brúðr grátattu,
 Eft vill mínu
 Máli hlýða
 At þú Heðni
 Hvílu gervir,
 Ok jöfr ungan
 Ástum leiðir.”

(Helga kviða Hjörvarðssonar. Sæm. Edda.)

Meðan uppi er eikin há
 Ilt er vöxt að greina.
 Nið'ri holti, heyglu-strá
 Hæðarmörkum leyna.

Verða um stórleik merkis-manns
 Misgár ýmiskonar —
 Svo fór það um haginn hans
 Helga Stefánssonar.

Sönnu næst, að sjálfir við
 Sæum hvað hann gildi,
 Þegar autt var öndvegið
 Okkar, sem hann fylti.

Hvar sem Helgi heitinn fór,
 Hyggjum við að finnum:
 Eftir situr svipur stór
 Samt í flestra minnum.

Héraðs-flokk til fremdar var —
 Flestum almenningi
 Fremra og herra höfuð bar
 Hann, á hverju þingi.

Engan hóf á efstu skör
 Yfirborðið glæsta.
 Varpar tign á kotungs-kjör
 Konungslundin stærsta.

Ættu betri breiður lands,
 Bændur akra-stóru,
 Ræktar-frjóvust hugtún hans
 Héraðsprýði vóru.

Varla hefir vantað hann
 Vitið hagnaðsfróða —
 Það var síður samvizkan
 Sem honum varð til gróða.

Þó að okkar sveit hann sé
 Sæmdarauki og gróði,
 Aldrei bar af annars fé
 Arð, í léttum sjóði.

Lundin hrein og hugur frjáls,
 Hann af spekiforða
 Lagði til hvers merkis-máls
 Magnið hvatra orða.

Þegar leyndan lygastaf
 Leysti úr villirúnum,
 Þá stóð heimótt uggur af
 Augum hans og brúnum.

Sé í hverju horni hælt
 Hyggjuviti og næmi,
 Varð þó ýmsum öfundsælt
 Andlegt ríkidæmi.

Fær af nýlund næman geig
 Nærsýnn inni-grillir.
 Glöggvar, hyggja úti-eyg,
 Hvar undir sannleik hillir.

Helgi bjóst með hug og ráð,
 — Hélzt ei inni í skála —
 Þegar hvöttu að drýgja dáð
 Dísir réttra mála.

Hreifur fram á hinztu stund
 Hann um mein sitt þagði.
 Faldi sína opnu und
 Undir glöðu bragði.

Ef þú hug og hjarta átt,
 Hlærðu, að varna tárur!
 Dregur, að vilja og vona hátt,
 Verk úr eigin sárum.

Svo tók einn í eldri sveit
 Áður banameini,
 Þegar geir við hjarta hneit
 Helga, að Frekasteini.

Sváfu, yfir fjöll og fjörð
 Flogna, boðað hefur.
 Feigur, ætt og óðalsjörð,
 Ástina sína gefur.

Vitum ljóst um látinn mann,
 Þó langt sé millibilið —
 Að með slíkum hefir hann
 Hug, við okkur skilið

Sveitin okkar, ógleymin,
 Eins vill kvaddan hafa,
 — Hnigna í valinn vininn sinn —
 Vestur-íslenzk Svafa.

Jón Hrafnald.

Eg hitti þig, í flýti ferðalagsins.
 — Með fálund minni tók eg eftir þér —
 Þú ranst mér upp, sem hvíta hversdags-dagsins,
 Sem hvað býr hjá ei lætur merkja á sér.

Þar er sú hægð og hvergi skýjabakki,
 Að hugboð manns það óvissunni fól:
 Hvort undir loftsins lygnusléttu stakki,
 Að leynast muni skuggar eða sól.

En það er, sem sú hula í unað hjaðni,
 Og hærra vonum ljómi dagur sá,
 Og sérhver stund á götu okkar glaðni
 Við góðan dag, því meir sem líður á.

Og hvernig vafði 'ann vorblæ svona í róminn,
 Og víðsýn gaf, þar maður þoku kveið?
 Og hvaðan fékk hann fræ í öll þau blómin,
 Við fætur hans sem sprungu út á leið?

Og þú varst, Jón, á götu minni gleði.
 — Að grafreit þínum eg með hugann næ —
 Og það var skáld og skyn í þínu geði,
 Svo skírt og rótt, með Íslands heiða blæ.

Og einn á bát þú hittir hinnta miðið
 Og háðir stríðið út með glaðri ró,
 Er dauðinn þér, með blíðu, benti á hliðið,
 Að banasæng, í værum kyrra-sjó.

Eg minnst þín, með hug til heilla-dagsins,
 Sem hjá mér gekk, með vorsins frjálsa yl,
 Frá morguns-ári, út til sólarlagsins,
 Sem enga hrollstund bjó, að muna til.

1916

Jón B. Jónsson.

frá Héðinshöfða á Tjörnesi. Dáinn í Smithers á Kyrra-
 hafsströnd.

Til greiðvikni búinn og boðinn
 Í borgara þvögu hann stóð.
 Sem hver, undir túnfæti troðinn,
 Með torkendan yl sinn og glóð.
 — Hjá fólki við frerann og bylinn
 Í frosthýsum rökkvaðra kota —
 Með velkomna orkuna og ylenn,
 Sem aldirnar vissu ekki að nota.

En aðkoman vænkar, að vita:
 — Og viðstaðan gerist svo hýr —
 Að kaldblásin hlíð, yfir hita
 Og hlýindum útsvæðið býr,
 Svo öll verður hlíðin og heiðin
 Þér heimkynnislegri á Fróni.
 — Og útleigð manns gladdi eins greiðinn
 Og greindin og alúð hjá Jóni.

En nú, ef að koma þú kant þar,
 Sem kunningi, bygð hans sem var:
 Þér bregður, að vonum, það vantar
 Hans viðmót í fögnuðinn þar,
 Því móður-málið vort kunní 'ann.
 — Þó málvinir fáir því sinni —
 Og ljóðunum okkar unni ' ann.
 — Þó enginn þau með honum kynni —

Við fjallanna fegurð hann þíddi
 Alt fálæti borganna af sér,
 Er alvoruð ársólin prýddi
 Hvert öræfi jöklanna hér.
 — Og mér verður mannheimalegri
 Hver minningin vestrænnar áttar.
 Og öll eru fjallahvörf fegri
 Í förin hans — eins þegar náttar!

1918

Jóhann Einarsson.

frá Krossanesi í Skagafirði. Dáinn í Duluth í Minnesota.

I.

Kotið hans í eyði er!
 Áður þarna bjó hann.
 — Raula eg, meðan fram hjá fer.
 Ferhendu um Jóhann.

Nú er ei kveikt, þar kró hans var,
 Kveldljós glugga-fögur.
 Framar enginn opnar þar
 Íslendinga sögur.

Þar er hljótt, sem hátt um borð
 Hávamálin sungu.
 Nú hafa fyndni og frjálsleg orð
 Fjötrum bundna tungu.

Skelfdi hann brott af skrópadraum
 Skrök úr hispurs-sálum,
 Hans er lék við lausan taum
 List að gletnismálum.

Engin sæmd þó varð þess vör,
 Þar væri hætt að glatast,
 Sem við heimskra hlægi-svör,
 Hugans grómi atast.

Mér fanst þrátt, í kveldsins kyrð,
 Er kátt við um oss gjörðum:
 Að kominn væri í Harðráðs hirð
 — Hans Haralds — út í Görðum.

Kendum við — ef kaupið var
 Kvabblaust gott að hafa —:
 Að við vórum Væringjar,
 Verðir lendra Slafa.

Ef að okkar hefði ei hönd
 Haldið þeirra veiði,
 Ríki þeirra, lög og lönd
 Lægju sum í eyði.

Sagan vottar, sannleiksgjörn:
 Við sigrum ýmsra tála
 Þeir buðu löngum bezta vörn,
 Sem bara gengu á mála.

Jóhann, hvorki af dygð né dug
 Dró, að fylgja mönnum.
 Fáir áttu heilli hug,
 Hollari sínum grönnum.

II.

Þeir, sem gafstu glöggva sjón
 Á glysinu útlands tála:
 Gleyma þér ei, gamla Frón,
 En ganga bara á mála!

1918

Söknuður.

— Sent A. E. við frétt um lát konu hans. —

Eg vildi gjarnan hugga. En hlýt að þegja!
 Svo hönd eg rétti. Mannraun þína skil —
 Þinn dýpri harm en hægt er mér að segja
 Og huggun stærri en eg á orðin til:

Því allir þeir, sem unt var henni að kynnast,
 — Þeir ekki sízt, sem snerist lán á hæl —
 Um hana eiga einhvers góðs að minnast.
 Að efstu lokum — Það er: að vera sæl.

1918

Síra Friðrik Bergmann.

I.

Við vildum trúa: að efinn yrði víska,
 Sem ósatt vænti, að þér var dæmt að falla!
 Því hvergi eygðist hætta á þínum vegi,
 Alt heiðríkara og eftir langt af degi —
 Hver framstíg hugsjón má við því, að missa
 Sinn mann í gröf, en hjörtun okkar varla.

II.

Menn gleyma, að reka guðserindi brýnni
 En græðgi og munuð. — Skyldur kaustu þyngri,
 Þú vanst þá raun, sem rausn er allra mesta,
 Að rata það, sem vísar gæfan bezta:
 Að verða um frelsi og sannleik ávalt sýnni,
 Og safna árum góðvitrari og yngri.

Það mezt til klæks, að koma ei vanans leiðar
 Í kór og bekk, þar landsdómurinn þingar.
 Þú kendir þess. — Og mér er enn í minni,

Sem misræð spá, að það var einu sinni:
 Við gengum þreyttir vestur-bygðir breiðar
 Og beiddumst skjóls, en gistum úthýsingar.

En þó er kannske þyngsta raunin eina
 Og þrekvandasta: að standa öðrum hærra
 Sem fremstur skotspónn fyrri vina sinna
 Og flugumanna, þessara og hinna!
 Og mest á dáð og drenglund manns að reyna,
 Að draga úr höggi, en geta slegið stærra.

Og víst þarf hreysti, að hrökkva ei til baka,
 Og hógvær lund er djörf, þó við því ógi,
 Og von að beig-hug blöskri, og af sér víki:
 Að bera út ljós um þetta myrkraríki!
 Og vita hverja uglu í augun taka
 Og æpa að manni, úr svörtum feyskju-skógi.

III.

Í fastri minning framsækinna og snjallra,
 Í formanns-heiðri starf og nafn þitt vari!
 Á alt sem áttum, sundurleitt og saman,
 Er sæzt og þakkað — alvöruna og gaman!
 Eg finn til skarðs, við auðu ræðin allra,
 Sem áttu rúm á sama aldar-fari.

Eg vinum mínum einnar auðnu beiði:
 Góðs eftirmælis! nem það gleði-feginn —
 Að kyndlar brynnu á gæfumanna gröfum,

Sem góðvirkt unnu, trúað satt við höfum.
 Og það mun blika ljós yfir þínu leiði
 Og lýsa, að hnést' á slóð um sannleiks-veginn.

1918

Jakob Líndal.

Höfum margir lengur lifað,
 Lúkum þó við smærri daga.
 Eins, þó verði aldrei skrifað
 Alt, sem var þín reynslu-saga.
 Víða stóð þér brend að baki
 Brú, og líka margur jaki.

Gott af þínu heima hlauttu,
 Happadrýgri sveina-fjölda,
 Ungur líkrar æsku nauztu
 Eins og synir gildra hölda —
 Bezt er hún af erfða-arði,
 Aðbúðin í föðugarði.

Kosti fékst' í föruneyti,
 Færir sýndust ótal vegir.
 Von er út í lífið leiti
 Liprir kraftar, orðnir fleygir —
 Vísar íslenzk vængja-þráin
 Vesturleiðir, fram í bláinn.

Er sem nornir hverful-happa
 Höggstað kjósi á gerfileika,
 Og í flokknum fremstu kappa
 Fýsi að leika sízt til reika —
 Því er einatt, vaska vörnin
 Vegsemdin um unninn björninn.

Hvað er þó að því að finna,
 Þrasa um snildir heilla-ringar?
 Ef með rúnum rauna sinna
 Ritu sögur Íslendingar —
 Helzt við þær við af því unum,
 Oftast lesum, gleggvast munum.

Feldir þú ei hug við hreggin.
 Hafðir lag í tæpri sennu,
 Eins og Kári, á vona-vegginn
 Varpa þér, úr hverri brennu —
 Enn, á meðan ásinn brennur,
 Upp kemst hann sem léttast rennur.

Verið hefir öllum öldum
 Æfintýri slyss og nauða,
 Gulls að leita í gæfuköldum
 Greipum ísaðs vetrardauða —
 Sumir frá því náðu naumast
 Níu sigur-fet að laumast.

Þrotinn Vestmanns-þátt að saka
 Þarflaust er, með neinu voli —

Fleira en ösku tóma að taka
 Tóftirnar að Bergþórshvoli —
 Það er lífsins goldni gróði:
 Grafir verða að sögu og ljóði.

1918

Dáðamaðurinn.

— W. Laurier. —

Vel, á fremstu vega nöf,
 Ver 'ann sínar hendur,
 Hálfur kominn hætt í gröf —
 Hugurinn upp úr stendur.

1918

Þing-kvöð.

— Þjóðræknisfélagið 1919. —

Gamla landið góðra erfða!
 Gengið oss úr sýn:
 Lengur skal ei sitja og syngja
 Sólarljóð til þín!
 Nú skal rísa. Hefja hug og
 Hönd, með ljóð á vör,
 Þar sem yzt á vestur-vegum
 Verða barna-för —
 Verða okkar barna-för!

Ef við sýndum feimni í fasi,
 Fyrirgefðu það —
 Kot-börn líta undra-augum
 Álfhól, fyrst í stað.
 Oft í bláskóg' fram í fjarlægð
 Fanst ei vaxin björk.
 Lindar-hola. í hillung verður
 Haf, í eyðimörk —
 Haf í víðri eyðimörk.

Nú skal bera á borð með okkur
 Bót við numinn auð,
 Margar aldir ósáð sprottið
 Íslenzkt lífsins brauð:
 Alt. sem lyfti lengst á götu,
 Lýsti út um heim,
 Nú skal sæma sveitir nýjar
 Sumargjöfum þeim —
 Sumargjöfum öllum þeim!

Fyr var rausn. að leggja í læðing
 Lýði, storð og höf.
 Nú á sigrum senn að ráða
 Sátt og vinagjöf!
 Áður þótti frægð. að falla
 Fyrir völd og trú.
 Mest er sæmd sem lengst að lifa
 Landi sínu nú —
 Landi sínu gjöfull nú!

Megir þeir, sem mæðra sinna
 Menning bera hæst,
 Það eru niðjar þeirra garpa
 Þá sem hjuggu stærst.
 Æska! Þú, sem alls-ráð tekur
 Eftir lítið skeið,
 Orðstír þinn og æfintýri
 Átt á þeirri leið —
 Átt á þeirri frægðar-leið!

Sér í fangi fagra sögu
 Framtíð lengi ber,
 Þó að grasið grói yfir
 Götur okkar hér.
 Stígðu á þingvöll stórra feðra,
 Styrkur vex og þor,
 Undir fótum vorum vita
 Vera þeirra spor —
 Vera hróðug þeirra spor!

Tíðum átti í harða-höggi
 Hugur Íslendings,
 Æ var honum, sæmdin sinna:
 Sóknar-leið til þings —
 Ísland sveipi, í sögulokin,
 Sínum fána þó
 — Prýddan eigin aðals-merki —
 Yfir vora ró —
 Yfir vora hinztu ró!

Ólafur frá Espihóli.

—
 “Hníginn er í hadd jarðar
 Hrólfur stórláti”:
 Víðsýn vaxnast
 Vitringis höfuð,
 Hljótt er að erfi, útlaga
 Orðmælgilofs.
 En autt er í öndvegi
 Alsvinnsmála.

Óslyngt var Ólafi
 Almennings-fjas,
 En svanur var hann í sveit
 Sinna líka.
 Hverfull úr háreysti
 Hrópendanna,
 En spakur á spámansbekk
 Spekinganna.

Aldrei var hann einmani,
 Hann átti að félögum
 Aðalsmenn andans
 Á öllum tímum —
 Vera mun vorkunn
 Þó verða kunni,
 Fágengt til fjöldans
 Úr frændhóp þeim.

Makalaust mannvit
 Fer munaðarlaust.

Öfundar enginn
 Íþrótt kauplausa.
 Firrist múgur mök
 Við mikilhæfi —
 Ólafs æfi lá
 Um andhverfi þau.

Öll voru Ólafi
 Ógeðfeld,
 Geðlaus gjögt-spor
 Um gamal-tízku.
 Allir hann áttu,
 Að óskaföður
 Eilífrar æsku
 Afreksdraumar.

Hann gekk ei héðan
 Hinum líkur,
 Með ónumið alt
 Til efri-bekkja —
 Hugur hans hljóðlega
 Hafði klífað
 Stigann frá stafrófi
 Til stjörnukerfa.

Mannvit er miklu
 Megnugra en frægð,
 Kóng sér kærstan
 Kýs til langlífis —
 Vel sé þér, vinur!

Vakan ljóða
Létt er og ljúf er,
Yfir líki slíkra.

1919

Torfhildur Holm.

-- Hún hélt því fram við höf., að „stríðið mikla“ myndi reynast guðs-ætlun, mönnunum til góðs. Hún dó úr drepsóttinni, afleiðingu stríðsins. Höf. —

Hatur og heimsstríð
Héltu, að væri
Sóknir fram til sælu.
Þau hafa kvatt
Þig til hvíldar.
— Trú þín varð ei tálir.

1919

“Rænka litla”.

I.

Hallir við hlóðum
Hvort öðru, en sér.
Þín handa mér mænd,
Mín ætluð þér.

Borgin, sem bygði
Barnshöndin þín,

Haggast ei hefir —
Hrunin er mín.

II.

Blásalur barns-muna
Bygging þín var,
Lýsigull ljóðheima
Loguðu þar.

Efnuð úr eilífri
Æsku var þín —
Hlaðin úr hverfulleiks
Hrofi var mín.

Bjó eg þér lengra lífs
Lánsælda gnægð,
Torfkofa tímanna:
Tignina og frægð.

III.

Yfir aldra og eilífðir,
Álfunnar fjær,
Yfir brim, og yfir bláinn,
Barnshöndin nær.

Í harmi og í hamingju
Hjá mér er þín —
Við líksöng og legstein þinn
Lömuð er mín.

IV.

Óhult um andstætt
 Æ verður þú:
 Æfinlegt, óbreytt
 Yndis-barn nú.

Sæl vertu — svanhvít
 Sofandi á beð,
 Innsiglað ennið
 Ástkossuð með.

1919

Tungu-tak.

— Ort til Jakobínu Sigurbjörnsdóttur (Johnson). — Hún
 hefir þýtt vel nokkur íslensk kvæði á ensku. —

—
 Þeim er ei næmt, sem búa að fuglabjargi,
 Að bregða upp hlust þó svans rödd líði hjá!
 Með eyrun full, og fest á múgsins gargi,
 Þeim finst það dýrst, að langt það muni ná
 Og þæfa gegnum þokur út um sjá —
 En þín er kyngi, að koma stafi í róm þann,
 Sem kvolar ekki af hendingunum ljómann.

Og við, sem höfum átt við það að una,
 Að eiga vól, en reynast skiftin traud,
 Og fundist synd, “að sarga á hárgreiðuna”
 Er sína hörpu tungan okkar bauð,
 — Þó treystumst við, og þyrftum beina og brauð—

Við unnum þér, að hepnast hreim' að fylla
Meir' hefta tungu, og ljóðagefna illa.

Um innreið hennar ómabönd þú losar,
Svo ýl og brestir varla merkist þar.
Þér tekst, að hengja hörpu Eólosar
Á hlyninn digra, er flestu rættur var
En lauf og kvist af limi sínu skar,
Og láta blæ, í birkihlíða runnum,
Og báru og fossa, syngja ljóðsins munnum.

1918

Heimfarar-leyfi.

— Til séra Rögnv. Péturssonar. —

I.

Rögnvaldur! Á Fróni fús
Fjarvist þinni eg eiri —
Nú þó verði í vinahús
Vegalengdin meiri —
Hefðir þinni héðanför
Heitið nokkuð annað,
Áttir handviss önnur svör:
Aftekið og bannað!

Þoku og hafís heiði af sér
Hafsins breiðu slóðir,
Allar vastir vaggi þér
Væran, eins og móðir.

Vakur-skeiður vegleið á
 Veri þér sérhver hestur —
 Eg þarf ekki að etja þá,
 Af því þú ert prestur!

II.

Ísland, sæztu á sona-rán,
 Sjá hvað dýpra liggur,
 Að við betra barna lán
 Býr þú vestra, en hyggur.
 Neinn sem barn var borinn frá
 Brjóstum sárum þínum,
 Hefir meiri mætur á
 Móðurarfi sínum.

Hvar sem norræn hugsjón sté,
 Heima og út í löndum,
 Þar eru honum heilög vé —
 Hvörfin út að ströndum
 Yzt við dimmu dánar-hvels,
 — Deilin sögu-brota —
 Þar sem leiftra úr húmblá Hels
 Hauga-eldar Gota.

Vestan-fóstra á veg hans ber
 Vitni, að efstu fundum:
 "Töku-börn í basli mér
 Bezt hafa reynt á stundum."
 Fann hún það, sú umfedm önd
 Ylinn mesta gefur,

Sem að lengstri hugar-hönd
Heim og tíma vefur.

III.

Leizt þú hvarfa-kveðjurnar
Hvítra vinahóta:
Dúfu-vængir velfarar
Vilja á eftir þjóta?
Blaðið er tákn, sem traf í hönd:
Trygga ferð og góða!
Blaktir á veg af vestur strönd
Veifan smárra ljóða.

1919

Kveðið eftir kunningja.

Hann hefir hinn veg
Hörfað í sjónhvörf,
En verður af jörð
Ókvæmt, né brottflæmt.
Forveri um framspor
Fullvaxtaðs manngulls,
Farsælli fólks heill,
Fríðari lífstíð.

Alt sitt — en ókvatt
Aðlærðri trúmærð —
Guðsríki í geðs bók
Gekk með og fékk séð.

Var honum heims hver
 Hugverðug góðgerð,
 Sólbrautin sæl-ljúf
 Snildar og mildi.

Heldur en hagsæld,
 Huglétti um sann-rétt
 Æ kaus hann ógnlaus,
 Einstæði og vinfæð.
 Þraut-reynslu þrekbót
 Þroskaði horskan,
 Björgun og borgun —
 Bjart var í hjarta.

Hvar sem að hann var
 Honum var ljóss von,
 Auðn fríð og yrkt hlíð
 Óður og söngljóð.
 Dag lét sér duga,
 Dorgaði ei morguns
 Blindhyl, að botnleynd
 Blíðu né kvíða.

Lánsbyr hans líf var
 Lundgefnrar stefnu,
 Öll vörust elli,
 Andar og handar.
 “Heiðinginn” héðan,
 Helrór, hann vel fór,

Stigin öll stígin
Staflaust til grafar.

1919

Fimtugs-afmæli

Jónasar læknis Kristjánssonar á Sauðárkrók.

Í stuttu máli heilsar hér,
Með hjörtum lands og tungum,
Íð fyrst ár um fimtugt, þér
Í fullum þroska og ungum!
Og glaðra vona vættur rís,
Og viljug hönd þér gefur,
Því sérhver vegleg vöggu-dís
Eins vaxið með þér hefur.

Hér verður ekki talan teygð
Um tugu-ára brautir
Í þinni list: að forða feigð
Og friða sjúkra þrautir,
Því slíkt er frægt — En findu, að
Samt flokkur okkar þekkir,
Hvar Dauða er ver um voða, en það,
Og veit sér þyngri hnekkir.

En það er æsku-hugur heill
Og heilbrigðs þroska auður,
Því tannfé Hels er vilji veill
Og vílmóðs-andinn snauður.

En þú varðst okkur höfuð-her
 Að hverju glöðu miði,
 Svo æsku þinni unnum vér,
 Þú ungra fyrirliði.

Þó ekkert gangi gneista-flug
 Af glysmálssnauðum ljóðum,
 Er stuðull hver úr heilum hug
 Og hjartans óskum góðum.
 Og þótt svo farið söngnum sé,
 Þær saman verði ei taldar,
 Þá seiði hann að þér fremd og fé
 Og fjör til heillar aldar.

Ein beinagrind með brýnda sigð,
 Sem blíndi úr skugga á þig,
 Sér stakk í gröf, í garðinn stygð,
 Og gusar moldum á sig.
 Og sízt er feikn, hún fyndi það,
 Að fátt um þig sig varðar,
 Sem morgunsól nú átt hér að,
 Og æsku Skagafjarðar.

1919

Barnasöngur til síra Kjartans Helgasonar.

Fyrst hljórnarnir lengra en höndurnar ná,
 Og hugvildir leiða þig götuna á

Og fylgja þér, Kjartan, á hvörfin þín löng:
Við kveðjum þig, bróðir, með íslenskum söng.

Þú ættgöfga trygð hefir teygt út í lönd
Frá tungurót mæðra og barnsræktar hönd,
Og glætt okkar vonir, um vorgróðans þrótt,
Að vaka með okkur um Jónsmessu-nótt.

Við sitjum hér eftir, en ætlum að ná
Til áttthagans með þér, á vonum og þrá.
Og andvörp og brosin frá börnunum þeim,
Við bindum þau öll undir vænginn þinn heim.

1920

Björn Halldórsson.

Veturinn hafði vænst, að fá hann,
Vakinn beið að ráðast á hann
Ellihrumann, uppgefinn —
Vorið réði, og rúmstokkinn
Móti heli og honum varði.
“Vík þú!” kvað hún, “enn eg á hann.
Aldrei, Vetur, skaltu fá hann!
Bý um mög í mínum garði.
Hann var þér ei handgenginn
Heimamaður þinn.
Hann skal falla í faðminn minn.”

Þetta varð, og vorið hlaut hann,
 Vöggubarn sitt lífs og dáinn.
 Hennar fyrstu laufum laut hann,
 Lyndis-sköpum hennar náinn.

Hugumstór við bót og бага,
 Björn var alla sína daga
 Ein af sálum sunnan-storma,
 Sem að ís frá landi vaka,
 Þegar fjarða-djúpin dorma
 Dauða-svæfð í Grænlands klaka.
 Fardaganna fyrirmaður,
 Frjáls í hug og landnáms-glaður.

Sífelt mun hans Íslands andi
 Undan fara sumri í landi,
 Þeymikill og þrekvaxinn —
 Þegar af vorhug þrútnar hlynur,
 Þýtur foss og hlákan dynur,
 Kenni eg rausn og róminn þinn
 Úti í glaumnum, gamli vinur.

1920

Til S. G. Thorarensens.

Dísin lífs og ljóða,
 Lyfti töfra-sprota
 Vorsins gróður-góða,
 Gæði þig söng til þrota.
 Laufgi þér aldið enni,

Yngi þér barkann ráman,
 Skerpi þér sjón til svara —
 Útí yzta blómann
 Ungan láti þig fara.

1921

Erindisleysa.

— Til Einars Grandy. —

I.

Eg kem til þín, Einar, inn,
 Ekkert til að gera.
 Bara gestur þarflaus þinn
 Þessa stund að vera.

Hér skal ekki í húsi spurt:
 Hvað sé margur gestur.
 Veit eg, sú er svifin burt,
 Sem þér reyndist beztur.

Þeim sem gesta-gleði hér
 Gerðust, hvar í álfum
 Sem þeir ganga, gott það er,
 Gestur að vera sjálfum.

Hún fær trega og tjón sitt létt
 Trygðinni eftir stöddu
 Vissan sú: Þeir rati rétt,
 Rökrinu í sem kvöddu.

II.

Bjartast hjá þér inni er
 Enn af gengnum vini —
 Tek mér svo í sal hjá þér
 Sess, í aftanskini.

Þegar kveldsól hnígur hlý,
 Heið að sævar-ósum
 Dagsins sorta — sérhvert ský
 Signir hún undraljósum.

Og ef dagsbrún utar þar
 Undir kveldsól leynist:
 Fram til aftur-eldingar
 Aftanroðinn treinist.

1921

 Goðorðsmaðurinn.

I.

Vala að veizlu,
 Vilja hans gagnstætt,
 Noreg úr til Íslands
 Ingimundi spáði.
 Hlutur og hugur
 Hurfu 'onum þangað —
 Upp úr auðn, að byggja,
 Aftur hann þeim náði.

II.

Úr óbygð reis heimili að Hofi,
 Og hafin var Vatnsdælasaga,
 Á endurfund Ingimunds bygð
 Örlaga-gullsins, sem hvarf.

Í hornsteinsins hólfs fyrirrofi
 Lá heillaspá komandi daga,
 Öðlingnum alda-frægð trygð
 Orðstírs, um nafn sitt og starf,

Og vinfengi vorgróður-Freys,
 Sem vakir með sólþrá um nætur,
 Gerðar er glóbjarta hönd
 Geislar frá Jötunheim nyrzt,

Dýrleg unz döggunin reis,
 Svo döggin af fögnuði grætur.
 Laufþrugin, gróandi lönd
 Lifandi sól hefir kyst.

III.

Mánabjört miðsvetrar kvöld
 Úr myrkviði framskygnra drauma
 Gekk þér ei Vala í veg,

Spáandi fyrir þér fjöld
 Um forlaga órunna strauma,
 Kollgátna kvíðvænileg?

Hefir ei, holtunum í,
Þó hoppað á leið þinni frammi
Hlutur sá kær, sem þér hvarf,

Beðið og bent þér á ný
Á bólstað í skjólsælu-hvammi:
Tungan með æskunnar arf?

Leið þín varð léttfær og góð
Og landnámu fegursta saga,
Óðalsmanns unaðar-för:

Þegar hver lækur varð ljóð.
Leikvöllur, áning í haga,
Broskveðja, bergmálsins svör.

1921

Á kápublað.

Þegar bleik er æfin öll,
Elli-smeyk og fámenn,
Skjóztu á kreik um vísna völl,
Víktu í leik, með K— N—.

1921

Til Hjartar Þórðarsonar raf-fræðings.

— Hann sendi höf. oft bækur að gjöf, dýrar og fáséðar. —

Frá þér ótal “andleg brauð”
 Á eg nú milli handa —
 Ryði og möl, þeim eina auð,
 Ávinst sízt að granda.

1921

Jóns Sigurðssonar varðinn vestra.

— Tíu árum síðar. —

Flyt velkominn hingað! Sé hróðugt um slíka!
 Hér hittir þú svipi þér minningar-líka:
 Þá Lincoln og Washington — Fólkið á Fróni
 Úr flokkunum þekkir þá báða, af Jóni!

Því á við þá kunnirðu að fylkja og fórna,
 Þó færrum og ragari hefðir að stjórna.
 Við metum, sá foringi framkepnast stígi,
 Sem fámenstur tekur hin harðsóttu vígi.

Vort íslenzka mann-gull er eins dýrt og hinna
 Og ósvikið líka! Þar kostar sízt minna,
 Frá almennings réttindum “aldrei að víkja”,
 Gegn andstæði þeirra, sem sníkja og ríkja.

Og kominn, þú nemur oss nýlendur fríðar,
 Því nú seilast íslenzku hugirnir víðar’

Og langt út um veröld — með vonirnar þínar,
Um vaxandi dáðir, um minningar sínar.

Ver hvöt vor: í athöfn og orði að festa,
Að Íslendingsréttur sé jafnhár þess bezta,
Að honum sé vanzi, að lúta þeim lögum,
Sem ljóður er talinn á sjálfráðra högum.

Og íslenzkur metnaðar-vættur oss vertu,
Og vörður og ljós okkar þjóðerni sértu,
Og gervöllum heiminum dugur og dæmi,
Um drenglund og mannskap, sem stórmönnum
sæmi.

Og auk þú við leið okkar, landnám' þeim ungu,
Í listum, í göfgi, í íslenzkri tungu!
Og skært milli styttanna streymi sá logi,
Og stafi yfir hafið sem þjóð-sigurbogi.

1921

Þagnarmerki.

— Flutt sem hlé í hljótleik Sv. Sveinbjörnssonar. —

Fyrirvaki:

Haustar að, og æskuhljóð á förum!
Aldnir svanir hverfa brátt að fjörum.

Þá lyftist brún, er lóan kom á bala
Úr langri dvöl. Í erindunum þeim,
Að syngja vorið upp til Íslands dala --

Því úti fjarri veðursælda, heim
 Á tungu sína, 'ún hafði tínt upp hljóma,
 Sem heilla fegurð allra sumarblóma.

Og volki gleymdi vængjafættur smalinn,
 Um villihraun og fjalladrögin löng,
 Er myrkgrænt húmið hulu-slæddi dalinn,
 En heiðin glóði í morgunroða og söng —
 Þó setti hroll að söngva-veðurvörum,
 Af vetrarkuli, er lóan sást á förum.

Og upp úr mónum hrukku hálfnuð kvökin,
 Sem heimankveðja, sögð við gestadyr,
 Og síðan snöggva-viðbragðs vængjatökin
 Í víðan blá, en nokkru lægra en fyr,
 Sem stefndu í útleigð ómar sumar-léttir.
 En alt í kring lá heiða-þögnin ettir.

Að huga settist fáleikurinn forni,
 Sem fylgir því, að blíðustundin þver,
 Sem glúpin drúpir harpa út í horni
 Í húsi auðu, er söngmaðurinn fer.
 Unz hugrenning sú heiðir ský af anda:
 Að hvarfið brott sé flug til hlýrri landa.

. **Matthías Jochumsson.**

Síðasti söngfugl,
 Sumars ins fyrra,
 Horfinn er úr högum.

Þjóð hans mun þykja
 Þögn hans vera
 Stærst af stórtíðindum

1921

Til Poestion's.

Sýnt frá Suami
 Suð'rum Hellas
 Hefir þú lífsins lönd,
 Vígt í verðskuld
 — Valdi orðsins —
 Ljóðfræg bróður-bönd.

Hróður-huga,
 Huldu Íslands
 Lagðir mál í munn,
 Óð og afrek
 Einstæðingsins
 Gerðir göfug-kunn!

Þér og þeim sé
 Þökk! — sem yfir
 Kolbrand elds og eims:
 Yrkja á alda-
 Iðavelli:
 Helga Ritning heims!

1921

Vigfús Halldórsson.

Huga til hafsins svo heitt feldir þú —
 Víðir samt varð þér ei varanlegt bú —
 Ósklausri æfi er ágætar' þó,
 Þurlendis þreyja við þrá út á sjó.

Ást þín til Ægis var alls eigi kyn,
 Sorg ykkar sveipaði samskonar skin.
 Hlýlega hjúpar 'ann harmadjúp sitt
 Blíðviðris brosi, eins björtu og var þitt.

Oft gerðust aðrir, af ofurkapps trú,
 Hrapst út í háskann til hvatari en þú —
 Fæstir þeir finnast, ef fleyi berst á,
 Strengdir við stýrið í strand-reki af sjá!

Hnígið í hrannir svo hefðir með ró,
 Hinzta stríð hefðir þú háð út'á sjó —
 Sama með sinnið, á síðustu höf
 Lagðirðu, á landi, til lægis í gröf!

Útfarinn óskar, og á festir trú:
 Hugarins húfi að halda sem þú —
 Ver þú sæll, vinur! Eg veifa að þér hönd
 Sam-mæla söngs míns, frá sólarlags-strönd.

“Nýall”.

Ráðinna raka rimum studdan, reistir þú stigann
til stjarna. Viti, er sér vonar veg-gengt
þangað, beinir þú styrkustu stöfum.

Voldugar, viðsjálar véfréttir gamlar, drotna í
musterum manna. Örlög sín inna, aðspyrj-
endum, tvíræðum æfintýrum.

Hlægir mig, Helgi: himinbrú þín, er lögð yfir
sterkari stólpa. Vit sem vogar sér, vandför
þangað, þinnar leiðar mun leita.

Hugsýnir háar heilla af tungu, fegurri orð en áð-
ur — Hlægir mig, Helgi, að Hávamál ið
stærri, er orkt af Íslendingi!

— Veit eg, að vettugi virða myndir, fávíss fagur-
gala — En þigðu þakkir, þess er vel naut!
Þó vant sé þinnar vissu.

1922

Bergmál.

I.

Þann er “Svít Hóm” sendi
Sínu landi, að gjöf,
Lét það Tyrkjann í Tunis

Tyrfa í gröf —
 Iðrun bar heim uppgrafning,
 Utan fyrir höf.

Eftirsjá yngri
 Upp tók það ráð
 Að hlaða upp hans beð
 Er hafði svo spáð.

II.

“Þó alt gengi að óskum
 Í erlendum bæ,
 Er hreysið manns heima
 Samt hjartfólgnast æ.
 Þó þrætt sé af þjóðleið
 Til þaks undir snæ.”

Það söngálfar sungu,
 Er Sveinbjörn tók land,
 Í bergmáli er búa
 Og brimhreim við sand —
 Sem höfn fagnar hafjó,
 Er hleypt þótti í strand.

III.

“Og sæll kom þú, Sveinbjörn,
 Á söngradða bekki!
 Við léð gætum leiðið þitt
 En lögin þín ekki.”

“Og sæll kom þú, Sveinbjörn,
Að Sæmornar-stein!
Með listahljóms leiftrin
Um lifandi bein.”

“Þó alt gangi að óskum
Í erlendum bæ,
Er hreysið manns heima
Samt hjartfólgast æ —
Þó þrætt sé af þjóðleið
Til þaks undir snæ.”

1922

IV.

GRAFGÖTUR

Hvatamál.

Herð þig, sveinn, og hræðst ei neinn!
Hrjóti fleinn og kastist steinn,
Stríddu einn og stattu beinn,
Sterkur og hreinn — þó verðir seinn.

1913

---

1 áning.

Samleiðis fórum við urðir og engin,
En áðum í hóp yfir nætur —
Margur er drengur úr göngunni genginn,
Og getur ei komist á fætur.

Þögulan dag átti leiðfarinn lúti,
Og lítið var sungið og talað.
En þegar við settumst við eldana úti
í aftanrökkri, var hjalað.

Hver fór með efnið sitt upphátt, og kvað sér —
Þó áhlýðinn sæti og þegði,
Komin var röðin á endanum að mér,
Og eitthvað skylt að eg segði.

Sít eg hér enn, fram á síðasta slaginn,
Unz svefninn þaggar mig niður.
Kveð um það, sem að drifur á daginn,
Og draumana mína, við yður.

1911

Beint af augum.

Þó að Kára þyki eg
Þróttar-smár að ferja:
Mínum árum mæli ei veg
Millum báru og skerja.

1908

Líf og dauði.

Alt líf verður gengt, meðan hugur og hönd
Og hjarta er fært til að vinna.
Og gröfin er ljúf fyrir geiglausu önd,
Og gott er að deyja til sinna.

1909

Líkmaður.

Fullorðnum er ætluð ein
Ömurleika vinna:
Að bera í kumblið kulnuð bein
Kunningjanna sinna.

1910

Heimsfriðar-félagið.

—
 Þó það taki ei stóran stökk,
 Að stöðva víga-þorstann:
 Hafið mína hjartans þökk,
 Að hjálpið að lægja rostann.

1910

Fossa-föll.

—
 I.

Eg flý til þín, er sumar-söngvar falla
 Af sólskinsleysi, iðjuvarmi foss.
 Er upp' um daprar dauða-göngur fjalla
 Alt drauma-líf er hnigið með sinn kross
 Þú hvessir raust, er inni-sætur æja
 Með önnungs vol, og dægrið norpa hljóð.
 Af hlíðar-brúnum, heim í fylgsnin bæja,
 Um heiða-þagnir titrar þú í óð.

Eg veit þig einan allan verða að ljóðum,
 Þá alt er frost og dimmu-lengst er nótt,
 Þá snýstu í söng, og ei með hálfum hljóðum
 Og hásri trumbu — en veðrið í þig sótt!
 Við hengiflugin hlærðu milli landa,
 Og hljómar leika í vökum sérhvers spors.
 Og undir hindrun ætlar þó að standa
 Og ísinn kljúfa fram til næsta vors.

Þó hamra-skuggar höndum um þig spennu,
 Úr hrika-bergi stuðla-föll þú slær,
 Með mánagullið gustað fram á enni
 Og geiminn stjarna á floti þér við tær.
 En hvílíkt veldi! vöku uppi að halda
 Í varmaleysu og allra-hliða þröng.
 Í myrkra-djúpi, og undir ísinn kalda
 Og endalaus, að hrynja í sterkum söng.

II.

Úr öllum þínum söng er glötuð sálin,
 Þó segi eg, foss minn, kvæðið eftir þig.
 Já, þó að inn að hjarta huliðs-málin
 Í hljómunum þínum titri gegnum mig.

III.

“Er dráps-hríð mönnum ægði, jafnvel inni,
 Hún æpti að þeim um veður-grimma nótt:
 Þið skylduð breyta bylja-ilsku minni
 Í bata-leið, sem hverjum stórum þrótt’.
 Og hvaturlugur vegu ætti að vita
 Að veður-gerð, í bæ við fjall og ós,
 Sem sneri minni helju upp í hita
 Og hríða-mykurs nauð í glaða ljós!”

“Við alda-söng þann æsti ’ún höf og sundin
 Og æddi um sveit og vann þar skaða sinn.
 — En eg er foss, við fjalla-stallinn bundinn,
 Og fel í straum-legg hita-neistann minn.
 Eg missa þarf ei mína fornu þrýði

Í megingerð, né röst mín verða lygn,
 Því listin kann að draga upp dverga-smíði
 Sem dyratré að minni frjálsu tign.”

“Eg hef’ ei neitt á höndum, þó eg geysi,
 Og hindrun engin verði mér að bið —
 En dauði og eyðing eru kraftaleysi,
 En afl er það, sem heldur lífi við.
 Og eg er inni í hömrum, hjarta fjallsins.
 Við hjarnið dauft, sem eitt um lífið slóst,
 Og leitt eg gæti heilsu í hvamma dalsins,
 Og hita-gróður um þess kalda brjóst.”

“En magnið mitt, en iðjuleysið ekki,
 Til illra heilla gæti sljófa leitt.
 Eg kann að smíða harða þræla-hlekki
 Á heilan lýð, ef mér er til þess beitt.
 Eg orðið gæti löstur mesti í landi
 Og lækkun þjóðar — öðrum þannig fer —
 Sé gamla Þóris gulli tryltur andi,
 Sem gekk í fossinn, vakinn upp í mér.”

“Mig langar hins, eins lengi og fjallið stendur,
 Að lyfta byrði, er þúsund gætu ei reist,
 Og hvíla allar oftaks lúnar hendur
 Á örmum mér, er fá ei særst né þreyzt.
 Og veltu mína vefa láta og spinna,
 Minn vatna-aga lýja skíran málm,
 Og sveita-Huldum silki-möttul vinna
 Og Sindrum hafsins gulli roðinn hjálm.”

“Með silfur-úðans sólskins-augna fjölda
 Eg sá, úr dalshlíð, margra alda ferð,
 Um héröð morgna, og kynslóðunum kvölda,
 Og komu-tíða sjáandinn eg verð!
 Hér býð eg öllum Íslands heilla-vættum
 Mín öfl og fegurð, mannheims-aldra löng.
 Og verða skyldi eg auðna fram í ættum
 Og inna af höndum bjargir, við minn söng.”

IV.

Úr öllum þínum söng er glötuð sálin,
 Þó segi eg, foss minn, kvæðið eftir þig.
 Já, þó að inn að hjarta huliðsmálin
 Í hljómunum þínum titri gegnum mig.

1910

 Markvörðurinn.

I.

Hann gekk með lund svo liðstyrks-gjarna,
 Á leikvöll sinna héraðs-barna,
 Og hafði með sinn mælikvarða,
 Sem markið átti að sýna og varða.
 Hann bar í muna miðið hæsta,
 En meinaðist við því lægra, en næsta.
 Hann sá til bragð, með sigri að glíma,
 En synjaði um allan vaxtar-tíma.

II.

Og æskan var af honum hreykin,
 Í hönd hans greip: Æ, skakka leikinn!
 Að vísu bagar unga-aldur
 Oss æskulýð — og hark og skvaldur
 Mun einatt verða í viðleitninni,
 Svo vafsturs-meira íþróttinni.
 En hvektu ei þann, sem kröftum safnar,
 Þó kvaðir 'ans sé ei þínum jafnar.
 Þeir gleggstu af þinni leikni læra
 Og lága markið ofar færa —
 Og hvað sem þér er vettug-virði,
 Ei verða lát að fyrirgirði
 Á meðkend þess: að þetta skemsta,
 Sem þér finst, sé vort getu-fremsta!

III.

Hann gegndi svo: “Eg gengi af viti
 Við gabbið það, að deila um liti!
 Þið stafið kross á stöng og serki
 Og stingið upp sem leiksviðs merki,
 Og stælið um við stolta kauða,
 Að stafa þá bláa eða rauða!
 Á fíflaleika fanta og glópa
 Eg fyrirleitning mína hrópa!”

IV.

Þér skjátlar! mæltu mannaefni.
 Það merki, er drögum við í stefni,
 Að vísu er brella barnavitsins —
 Við berjumst ei um vegna litsins!

En til að ganta gassa-snáða,
 Sem gullum okkar vilja ráða.
 Þá drembni, sem í lagi og liti
 Vill lækka oss sinni tign og viti —
 Svo nema vaxnir hnoss að hreppa:
 Um hégómann í æsku að keppa!
 Sízt þarftu veilu að hásemd hæla,
 Né hrokann upp í gorti mæla.
 En láðu ei svo, það sem er verra
 Í svip, þig fari að nefna herra!
 Þó sjáir hámarks-hitni skeika,
 Þá hlífðu þeim, sem framar leika!
 Og okkar rýrð ei ryddu í hina,
 Sem réttlæting, um hrak-leiknina!

V.

Hann krækti að sér kápu sinni
 Og kvaddi í fússi. Leik-gleðinni
 Við hvarf hans fanst sem auðnar-ama
 Hann eftir skildi. En hélt við sama.

VI.

Hann ríkti — allra víta vörður —
 Á veldis-stól, sem hár var gjörður.
 Hann vissi, að sálða, sýja, vega
 Svo sannleiks-rétt — en ómaklega.
 Unz rangúð beisk með brjósti svölu,
 Hann bókað nærri vina-tölu.
 Hann virti hlíð af vorgræðingi,
 Á vaxtar-smæð á einstaklingi.

Öll framgangs-vitund huldist honum
Af hæð á stórum ofætlonum.

VII.

Og einn og sér hann sat að kveldi
Hjá sögum þuldu eigin feldi,
Með hjarta-kalsins eymsli, inni
Í umbúðum af hátign sinni —
Hann stundi þungt: “Mér varð til víta,
Þá viðburði að fyrirlíta,
Sem miðuðu átt á mínum vegi,
Þó markinu hæsta næðu eigi —
Því hitt var sér, á heimsku-þingum,
Að “húrra” fyrir tæp-vinningum.
En fólkska var að fyrirmuna
Þeim fákeypingi guðskistuna!

1910

Hátta-lyklar.

Fróða-lög.

“Vers þín eiga öll að hanga á átta rótum,
Eða standa á fjórum fótum!”

Náttáru-lög.

Þegar söngsins andar allir
Íslenzkunnar beita rómum ---
Hvellra orða undra-hallir
Óma og titra, leiknar hljómunum ---

Lát að vild, í undir-öldum
 Orða-sjógang máls þíns hljóma,
 — Bólginn utan-vinda völdum —
 Voga-braml og djúpsins róma.

1910

Vorharðindi.

Hér léttir til — En skyldi vera að vora
 Um vist og óðul, kulsælust og nyrzt?
 Og kvikna í dölum dílar grænna spora
 Um dögguð tún, þar geislinn stöðvast fyrst?
 Og skyldu unglauf upplitsdjarfleg þora
 Að yfirgnæfa tyrfinn feyskju-kvist?

Hvort helzt hún ennþá, þessi beggja-blenzka:
 Hvort beinar leiðir styttri ei sömu færð?
 Og rénar hún ei, þessi þoku-lenzka:
 Að þekkja ei sundur verðungu og mærd,
 Ef spókast fagur-fituð lítilmenska,
 Með frauð í sinna glæsi-leggja stærð?

Hvort réttist eigi söngvíst sumar-ljóðið
 Úr sultar-keng ins vetrarlanga húnis?
 Já, manni sveið oft vergangs hlökku-hljóðið,
 Með hleif í knjám á seti yzta rúms,
 Hver spá: að nú sé þykkra þrælablóðið,
 En Þveræinga á stöðvum Víga-Glúms!

1910

Danaveldi.

I.

Reið eg yfir Danaveldi, eina ögurstund —
 Eg ól í lund:
 Drypi þar smjör af stráum og siglur glæstu sund,
 Svo dátt var mér um Danaveldi kveðið.

Reið eg þar um niðurníðslu, rokusand og barð,
 Um rýrð og skarð,
 Fallnar undan bæjastoðir, færðan inn hvern garð,
 Og reittar voru rústir Danaveldis.

Reið eg út í Danaveldi, fram um garð og grund,
 Á góðra fund.
 Sagt var mér því boði réði hollfús lagsmanns lund,
 Þar væru allar veizlur flærðarlausar.

Leit eg yfir bæjarbraginn, götu, hallargólf,
 Um gætt og hólf.
 Vilhjálmur, inn danski snápur, hljóp þar um með
 Hrólf,
 Og státaði í stolnum æfintýrum.

II.

“Eg er orðinn utangötu, áttin mér ei skilst,
 Alt ávænt dylst —
 Heimurinn er mesta gímald, eg hefi vega-vilst!”
 Eg setti í stef, og söng það fyrir munn.

Nefndi til þess næstu votta, Norðurlöndin hálf
Og norn og álf:

“Víst er þetta ei konungsdóttir Knytlinganna sjálf!
Því dýrðlegra mun Danaveldi en þetta.”

Steinhljóð voru álfholt öll. Í jökul-jaka sal
Í éljadal,

Stílaði kona, göfug-spakleg, gulli skrifað skjal
Við kerta-ljós í krónum eldfjallanna.

Vættur súa var Saga gamla. Sneri eg þangað reið,
Um sólhvarfs leið —

Stjörnuþlómgúð skýjalaufin héngu á Mímismeid
Þó dag-setji, er dyrabjart til Sögu.

Horfs úr skut, á hlaupnum tíðum, hefir Saga
Hér stóð skráð, gáð —
Þéttritað um þvera síðu, þetta Urðar ráð:
Að holtum urðu hækjur Danaveldis.

Eydönsk stjórn var ódugnaður. Eitt það sem hún
Var: útsugan. kann,
Hún hefir aldrei fitað fyrst, en fleytt af hvað sem
rann.

Úr seljum öllum sumar-nytjar kroppað.

Aðrir hafa oft, í sínu umsjár skjóli stætt,
Margt útland bætt —

Þannig sverja þegnar sig í þjóðmenningar ætt,
Að liðsmenn gátu léð í annars önnum.

Úr þeim toga undu ríkin útheldnustu bönd
Um auka-lönd.

Góð-þjóð hittir mæta-manns síns minni, á hverri
strönd.

En rúmt er hér um Rasmus danska — og Jörgen!

Alla tíð varð útlimunum eydanskt fatasnið
Of aðskorið.

Rýrnuðu þeir í roðinu, það ríkið toldu ei við,
Sem merkti öfundsmönnum höggstað á sig.

Er af saumum sorfið gull og svift af Strút-Harald'
Í svíra-gjald.

Farið er nú forgörðum hans fingra-linga vald,
Og fæstir harma félags-rofin við hann.

Situr í skefjum skjaldmey dönsk, við skurðar-
Tveim skessum hjá. gálga slá,
Réttir hún gegnum grindurnar þeim gómana sína
smá',

Að bíta í, hvort batni sláturreldið.

Kysi þó ei kímnismanna kaldrifjuðust lund
Þann kvæða fund:

Nöguð bein að lægju dreifð um sand við Eyrar-
sund,

Og Danaveldi Danmörk sjálfa eyddi.

Handritað á "Andvökur".

I. A elntök kostnaðarmanna.

Eg játa beint, að þér í þínu sæti
 Eg þrengra gerði en Arinbjarnar raun:
 Því konungsreiði ort eg að mér gæti,
 En aldrei kvæði eg Blóðöx: Höfuðlausn.

Og hefðir þú ei hrakið svölu úr vígi,
 Sem hávær glapti kvæðin seinvirkings:
 Eg hefði sjálfur sökt þeim — kannske í dýi —
 Ei sótt um styrk að reiða slíkt til þings.

II. Til Jóns Ólafssonar.

Gömul ljóð og gamlar þakkir sendi
 Gömlum vin, með minnu fornu hendi —
 "Vín"-föng þessi voru aldrei dýr,
 Vanhölduð, þó "belgurinn" sé nýr.

III. Til Þorst. Erlingssonar.

Aldrei fölnar þokki á þinni
 "Þyrni"-rós af "ótíð" minni.
 Yndi vorsins á 'enni bláanar
 Alténd, hvað sem frýs og hláanar.

IV. Til Guðmundar Friðjónssonar.

Þannig farast þakkir mér,
 Þunghendum og lötum.
 Syndirnar mínar sendi eg þér!
 Sæmdar nýjum fötum.

Veit eg, að þú ekki spyr,
 Á þeim hvernig standi —
 Þær hafa, ver til fara, fyr
 Fengið rúm á Sandi.

V. Til Kristlans Stefánssonar og J. M. Bjarnasonar.

Við höfum vestan-hafs
 Veizlu-bekkin
 Lengi saman setið —
 Senn mun nú sungið
 Síðasta minnið,
 Ljósinn slökt og lokað.

VI. Til Þorst. Þ. Þorsteinssonar og Gutt. J. Guttormssonar.

Eg sendi þér skjóðu af vítum til að varast;
 Með velvild og ósk um, þér megi betur farast!

VII. Til Sig. Júl. Jóhannessonar læknis.

Með kvillana mína kem eg nú,
 Knýttur og farinn hálfur.
 Andvökurnar þekkir þú,
 Þú ert læknir sjálfur!

VIII. Til "Þorgils gjallanda" Sc. Jóns Stefánssonar.

(J. S. ritaði einna fyrstur manna um höf. í blaðið Bjarka.)

Þó nú sé orðin löng til lands
 Leið, til "Bjarka" að hyggja,
 Viltu samt ei, vegna hans,
 Vökur mínar þiggja?

IX. TIL "K. N." Se. Kristjáns Níelsar Jónssonar.

Viltu, K. N., veita mér
 Vinargisting inni?
 Seztum að, að sýna þér
 Sjóstakk minn úr skinni.

1911

Kulda-kveðjan.

"Það verður landslán, sá liðléttingur fari,"
 Þeir lögðu það til, er héldu engin bönd
 Af feðrastorð hann flytti í önnur lönd —
 Hann heyrði, hann brosti, fanst beiskja tóm í
svári —

Eg býst ekki við hann grunað hafi þá,
 Að harmur var það, sem í hrópinu lá,
 Og vonbrigða-ást, sem vildi hann kyrran,
 Og vita hann þó hjá sér og útlegðum fyrr' 'ann.

1911

Hafin yfir goð og ginnunga-göp.

Upphaf sér og enda mun
 Engan hafa tilveran.
 Hún er eilíf umsköpun
 Og al-sjálfstæða lög-gæzlan.

1911

Flóttá-sigurinn.

Aldrei skulu svona málslok mæld
 Miklu hrósi, eða stórum ótta.
 Það er ugg-væn sigursæld,
 Frá sínu máli að sleppa heill — á flóttá.

1911

Ort við yngri mann.

Vittu, eg enga öfund ber,
 En æski, eg reynist minni þér.
 Í kistuna mína þá kominn er,
 Kveddu þeim, svo þeir gleymi mér!

1911

Undanhallið.

“Allar falla ár til sjár,”
 Eins við karlar gjörum.
 Tímans hjalla, um efri ár,
 Ofan hallann förum.

Ökum af fjöllum æskunnar,
 — Eftir mjöll og grjótum —
 Yfir að völlum útfarar
 Elli-höllum fótum.

1911

Lotið að litlu.

“Hér kemur alt fyrir eitt!

Svo ekki verður neitt

Úr viðleitni og vilja manns,

Og vonum hans.”

Það segir sárþeygð þrá,

Er síðast má

Við býtin hlotin bera það: sem ætlast hafði á.

— En undirniðri er eins og blandist inn í hug-rödd

“Æ, já — Ó, já!

(lág:

En hæ og hó! Því þó

Að það sé smátt og fátt,

Þú flóktir stundum, fyrir það

Þú fálmaðir svo hátt.”

1911

Fornar ástir.

Þú æsku-ást til ljóða,

— Mín auðnu-dísin góða,

Og ætíð söm við sig —

Mér hálfur hugur félli,

Ef hefði ekki þig,

Í einangraðri elli

Að annast mig.

1911

Út í loftið.

—
 Láttu — veður og vind
 Við þér taka og henda
 Í bygð eða á bjarglausan tind —
 Kvíddu ei hvar munir lenda.
 Hristu af þér, hjartað mitt,
 Allan harm þinn í ókunna geima!
 Alt ólánið þitt
 Hangir á þér heima.

1911

Gamall mansöngur við rímnalok.

—
 Hvorki var eg kreima sönn
 Né kempu maki.
 Féll þó létt, að eiga önn
 Með alt í taki.

Fyr var kátt, er kvæðið beið
 Að kljást í hætti,
 Ef að tún og engi um leið
 Rak eftir slætti.

Dagur festi ei svefn í sveit,
 Né söngva-gnóttin.
 Döggvuð leitin, ljárin beiti,
 Og ljóðbjört nóttin.

Lék við hreim og ljóðföll ný
 Minn ljárinn skammur.
 Opnaðist heimum hugans í
 Hver huldu-hvammur.

Oss varð ljóðið mannsöngs margt,
 Og mækja-glymur,
 Ásamegin, þreki þarft —
 Sem Þórs í Vimur.

Stoltur lagði eg, hringa-Hlín,
 Minn hug að sýna:
 Kaupið mitt og kvæðin mín
 Í kjöltu þína.

Eins og skip minn óður fer,
 Sem enginn stýrir.
 Hugur fljóðs er horfinn mér,
 Sem hættir dýrir.

Mér finst sjái eg mína önd
 Við molduð hrófin,
 Sem hruman farmann hökta að strönd,
 Og horfa á sjóinn.

Kveð eg þig, ljóðglöð liljukinn,
 Úr leiknum strokinn —
 Dansaðu síðsta sönginn minn
 Við sögu-lokin.

1911

Á eldadaginn.

—

I.

Þú hefir fyrstur mínum svörtu sjónum
 Sýnt, hve dýrlegt morgunljósið er!
 Er mig lífið lagði í kjöltu þér.
 Og þú barst mig undan fyrsta snjónum
 Október.

Eg hef' stundum ætlað þeim að segja,
 Er til lífs og kvæða glöddu mig,
 Orð sem inn til hjartans syngju sig —
 Sé þar ógert sumt, ei má eg þegja
 Samt um þig.

Margra góðra gæða naut eg frá þér.
 Getið þess að sé, er minst í vil
 Þinni vild, né veldur þínum yl —
 Gjafa-skjöld ei skildir eftir hjá mér,
 Skrum-ljóðs til.

II.

Maí sveltí söng-gestina fleygu —
 Sitja þeir við eftirlaun hjá þér,
 Ferðbúinn og þögull þó sé hver.
 Þeim er sjálf sögð alls-nægð þinnar eigu,
 Október.

Veit eg, rós er rjóðari í kinnum
 Regnsæls júnís, heldur en á þér.

Ársins gimsteinn, allan blæ þú ber!
Svip af þrúðri elli og æsku-minum,
Október.

Júlí, oft þó alls-loforður sértu
Um það, sem að giftu-vænlegt er,
Þú í geði veður-voða ber —
Góðum vonum ekki eins brigðull ertu,
Október.

Ágústs dæsu-hitar heitar funa
Held'ren sólskins rósemdin á þér,
Sviða það, sem örmagnaðast er —
Hátún grænka og aðbúð þinni una,
Október.

September er sólu-fyrirdrægur,
Svalnættur og grálundaður er,
Kalsa undir köldum rifjum ber —
Dú ert oftast öllum stráum vægur,
Október.

III.

Sú er reynd, þú sért ei allur illur,
Ekki þegar liggur verst á þér —
Slíkan orðstír einnig kysi eg mér!
Oft hafa bjargað öllu þínar stillur,
Október.

Sé á þína sólu runnin bleikja,
 Sí-heiðskír er brún þíns lofts og sjós,
 Tungl og stjörnur stafa fjall og ós.
 Vetrar-nóttin nam af þér, að kveikja
 Norðurljós.

Það er títt, að haust-blómkrónur hrumar
 Hafa lifað æsku sína á þér,
 Ellifrjór, sem umhugsun þín hver
 Ofist hafi inn í næsta sumar,
 Október.

Fengi eg síðast sumar-langt að vinna.
 Sérhvert dagsverk þegar framselt er:
 Hinztu örlög mættu mér, á þér —
 Stíla eindag æfi-skulda minna,
 Október.

1911

Staddur við kosninga-fagnað.

—
 Þröng er króin, kálfur minn,
 Knosið lengd þín hæpast,
 Fremur stirður fótur þinn,
 Fær til leika tæpast.

Hoppar við, sem væri það
 Viðfelt húsakynni —
 Mér er næstum yndi að
 áhægjunni þinni.

Ætli' að mikið geri gagn
Grinda-verkin neinna,
Ef í búknum bola-magn
Blæs út, dál'tið seinna?

Kannske stjórnin styðji að því,
Styttist þessi leikur —
Lífið þitt er ætlað í
Æðri-dýra steikur.

Bóna og verkmann þekki eg — því
Þetta gat hann sjálfur.
Saga lýðsins sögð er í
Sögunni þinni, kálfur.

— Þyki vísan vera klúr,
Vigtuð þinni reizlu:
Hún er rykið í mér, úr
Íhalds sigur-veizlu.

1911

Nýársnótt.

Vík ei frá mér, andi liðins árs!
Ennþá lát mig hjá þér skilja og finna,
Tengd við örlög allra bræðra minna:
Raunabót og eymsli sérhvers sárs.

Gleyminn alls, sem illar vættir spá,
 Er í svipinn dygð af heimi ljúga.
 Frelsi og sannleik fyrir öllu trúa,
 Sem eg kærast ann og á.

Eigi eg leið, þar styr og stormur gaus
 Stétta-muns, á veikra mætti að lafa:
 Send mér fyrir fjandmenn, þá sem hafa
 Vetrar-hug og hjörtu gróðurlaus.
 Mæti eg flokk, sem hræsi og hati mig,
 Hann þeir einir kjósi sér að fylla,
 Sem að fyrir fögru máli spilla,
 Til að stæra sjálfa sig.

Dirfðu mig, þó vörn mín væri deig,
 Viljann sjá — og rór við hitt að lynda:
 Aðrar höndur hreppi það, að binda
 Réttlætinu okkar sigur-sveig.
 Fagna hverju sólarlagi, sem
 Sigur-frétt mér ber — þó kvöld sé runnið —
 Að í heimi hafi gott mál unnið.
 Réttu hug, þar hönd ei kem.

Brott frá vitum vel um-merktri leið,
 Volks að baki — með sitt lúða og styrka —
 Út í hrollinn alda-djúpsins myrka
 Fleytir vontsæll vöku-maður skeið.
 Haf til morguns hálfu leið er sótt.
 Heiðir upp, þótt élið skýjum safni.

Legg því út, með eigið ljós í stafni,
Fram á dimma nýársnótt.

1911

Stungið í stokk með brúðargjöf.

'T is the Years, that only must grow old —
Youth and Hope and Happiness can stay —
These faint Rays of Silver and of Gold
Are the signs of this returning day.

1912

Jólakveðjur.

— Til Jónasar Hallgrímssonar Hall. —

Dú fékst ekki, undir sól,
Æfina minstu og styztu!
Sittu hress og sæll þín jól
Sextugustu og fyrstu.

Sértu frá — sem fleirum má —
Að fara á stjá í sollinn:
Rósemd strái unað á
Allan gráa kollinn!

1912

Desember-hjónaböndin.

Yrði nýja árið kalt,
Eitt er þó að lofa:
Fækkað er þeim ótalfalt,
Sem einir þurftu að sofa.

1912

Ættarfylgjan.

Þann við höfum arfinn átt:
— Í hann þó menn hnjóði —
Að við höfum blítt og bágt
Borið af með — ljóði.

1912

Íslenzkur kveðskapur.

Undarleg er íslenzk þjóð!
Alt sem hefir lifað,
Hugsun sína og hag í ljóð
Hefir 'ún sett og skrifað.

Hlustir þú, og sé þér sögð
Samankveðna bagan,
Þér er upp í lófa lögð:
Landið, þjóðin, sagan.

1912

Lífs-eigan.

Þú átt líf, sem lifir dauðan þig,
 Líf þitt ef að gekk í stefnu þessa:
 Sælla lífi, er lifði eftir sig,
 Leggja hönd á koll, og vöxt þess blessa.

1912

Tíundir.

I.

Studdur staf mínum
 Staldrað hefi
 Opnum and-dyrum
 Úti fyrir,
 Grískis og Gyðings,
 Guðs og manna,
 Spámanns spak-vitrings.
 Spurt til vegar.
 Gátur á götu
 Gáfu allir.

Gekk úr garði.
 Göngu-sorfnunum
 Veli, á vandkvæðum
 Vafa-svara,
 Steytti við steindyr
 Stuðlabjarga,

Hljóðu Hoddmímis
 Holti út' í,
 Lokkaði ljóð um
 Læsta hurð.

II.

“Alt var til frá eilífð.
 Upphafslaust er sérhvað.
 Verðandi var æ að.
 Auðn hefir hvergi verið.
 Tilveran er alt ein
 Umskapandi og staðföst.
 Efni og krafta alheims
 Utan-við er rúmlaust —
 Lok og upphaf eru
 Okkar lestrar-merki.”

“Stærri viti og vilja
 Var hún æ ið rétta,
 Ein og allsnægjandi,
 Eyðslulaus og sívirk.
 Sjálf er hún lög og lögsögn,
 Löghald alls, sem skeður.
 Regla um alla eilífð,
 Eins og á næstu grösum —
 Það er óþekt orsök,
 Alt sem kallast hending.”

“Veröld allri er viðhald
 Viðviks-þjálmi hluta,

Eftir víðum vegum
 Visnunar og þroska,
 Þar sem afl og efni
 Eyðist hvergi, en breytist.
 Kveiking hnatta og hnignun
 Hjartaslög þar eru. —
 Okkar stundar útsýn
 Allir guðir vóru.

“Alt er lífs og lífrænt.
 Líf er aðeins hreyfing
 Endalausra afla,
 Uppleysing og sambönd —
 Mælisnúrur manna
 Milli þess, sem kallast
 Lífs og dautt, þó ljósar
 Liggja virðist öllum
 Fyrir opnum augum —
 Eru á bárur merktar.”

“Sál er svipull logi
 Saman-kveiktra afla,
 Ljós, sem stafar upp af
 Efna-magni á hreyfing.
 Ekkert er, um veröld,
 Andar þeirrar vana.
 Getur á eilíf-gerðri
 Göngu í öllu kviknað —
 Bjarmann af og að oss
 Anda vorn við köllum.”

“Bæði grimd og gæzka,
 Greina-mörk á sannleik,
 Mál eru, um mannkyns eigið
 Meinlegast og hollast.
 Alla sína sælu
 Sína á milli á það.
 Eden sína og eilífð,
 Allar Paradísir
 Upp úr eigin högum
 Eitt um sig það reisti.”

“Ókomin og orðins
 Ýmislega fréttu
 — Allra vega veröld —
 Víðsýn-leitnir hugir.
 Aldrei spyrst til enda —
 Úrlausn þessa færðu:
 Meðan uppi ertu,
 Eigum við vitorð saman!
 Það, sem skeði og skeður,
 Skeyttu við sem beinast!”

III.

Þá varð þögn —
 Þaðan leit eg
 Út að ós
 Yztu hvarfla.
 Léku logar
 Lengra en eygðist,
 Fæddir, feldir,

Fram og aftur
Yfir eilífð:
Andar lífsins.

1912

Skilningsmunur.

Þið fleiprið um það, fyrir heimskra ofsa,
Að eg telji líf og heiminn hending —
Hending, flón! Hvort haldið þið sé hending
Sú villi-rún — í einu orði — er notið
Til að skýla skilningsleysi ykkar?
Hending hver er vitrum manni vissa
Einfalds lögmáls, lesið sem að verði:
Upphafsorð í þætti á okkar þekking —
Fundinn heimur nýr, til þess að nema —
Óskasteinn í fóru okkar fenginn.

1912

Deiglan.

I.

Þegar harðast þrengir að,
Þá er frægast einn að bjarga —
Sig fyrir neðan, samt við það,
Sjálfan hafa ekkert vað,
Eða hirða hót um, hvað
Heigul-skapur lúpar marga.

Engin fylgd er ofgóð þeim
 Áfram-stjóra um krappa sjóa,
 — Þegar hripsi-höndum tveim
 Hinir krafsa völd og seim —
 Sem þá snýr í horn sitt heim
 Herfangslaus, með tóma lófa.

II.

Pólitík og banki ber
 Blendinn dönsku-svip á grönnum —
 Kenslu-markið auðþekt er
 Á því mörgu. er svona fer.
 Hollustuna hver einn sér —
 Háskólinn var út' hjá Dönnum!

Og hvað fær það fáráðs-brall,
 Sem friðast upp að rangindunum?
 Því skal villa, um veg og pall,
 Veika dygð, með kærleiks-spjall?
 Óheil sætt er fóta-fall
 Félags-heill og góðs-til-vonum.

III.

Það er sér að grafa gröf,
 Góðra manna vild að lóga:
 Málstað sinn að vefja í vöf,
 Vefa á framtíð nýja töf,
 Launræðið, sem lá í döf,
 Lag við gera, og hömlu róa.

Hlutfönd þjóð og hópa-smá,
 Hreinkað getur þú og stækkað!
 Þegar danskan ekki á
 Yfirvöld þín til né frá.
 Strax um eina það er þá
 Þínum illu hvötum fækkað.

IV.

Þegar harðast þrengir að,
 Þá er frægast einn að bjarga!
 Sig fyrir neðan, samt við það,
 Sjálfan hafa ekkert vað,
 Eða hirða hót um, hvað
 Heigulskapur lúpar marga.

Svona er æfi sigrarans
 Sí-ung fram til daga-loka!
 Stærri vilji og vonir hans
 Vaxa í skarði liðhlaupans,
 Hvar sem hrynja úr háveg lands
 Hinir, sem að undan þoka.

1912

 Umbúnaðurinn.

Hröpin o'num hásetin
 Hauka vora ei saka,
 Undan-laumuð embættin
 Af þeim fallið taka,

Reittan brjósti fólksins frá —
 Fyrir að verpa í túnin —
 Stjórnin breiðir ofan á
 Eftirlauna dúninn.

Svo hefir þjóðarsæmdin bæzt,
 Hjá siða-læknum yngstu:
 Að eftirlæti 'ún hefir hæst
 Á hreppalimum þyngstu.

1912

Við óminnis-elfuna.

Þegar hljóma, hetjum geymdir,
 Hæstu strengir lofi hreimdir:
 Undanfarar, öldum gleymdir,
 Þá eru mínir menn —
 Reisið bautann björgum hærri!
 Bakvið gnæfa svipir stærri:
 Skuggarnir horfðu, en uppi enn.

Þeirra, er fyrst að frægum störfum
 Fóru í tímans ljóshvörfum,
 Áður en mönnum morgun-djörfum
 Vaknaði ræna og ras —
 Saga og guðsspjöll þó að þegi
 — Þá í ómegð — var samt eigi
 Skírarinn meiri en Messías?

Yfir húmsins hamra-bogann
 Hleyptu einir vafur-logann.
 Engra sjón að sjá þá vogan,
 Vit og samúð svaf —
 Ristu, deigðum brand í báli,
 Brynju guðs úr dvala-stáli,
 Mannanna beztu ástum af.

Dóu sælt, þó sæjust eigi —
 Sólskins-von er fegri degi,
 Birtan, sem að sé á vegi
 Yfir um hvol og hvamm —
 Gleði í hægðum hjarta-taugum,
 Hetju-ljómi í brostnum augum,
 Deyjandi upp í dagsbrún fram.

1912

Spámaður án föðurlands.

Hann fór milli landa og lýða,
 Listir sýndi oft og víða.
 Allir dáðu lagleg-leikinn —
 Leikmaðurinn þóttist hreykinn.

Hann sér átti — ei má gleyma —
 Engin börn né konu heima.
 Von, að honum hulið yrði,
 Hvað 'ans snild var lítilsvirði.

1912

Kveðja, send "Kveldúlfi".

— Félagi íslendinga í Vancouver, B. C. —

Ykkur sendir ávörp kær
 "Úlfurinn" strokni og ljóti!
 Meðan hann er fundar-fær,
 Fram að hinsta "móti".

1913

Tylliboðin.

Þú skáld getur orðið — Og aldregi standa
 Á okkur mun lengi þér hugnun að sýna!
 Því við skulum breiða o'ná beinin,
 Og skilinga saman í hnöllung þér handa
 Og hlunka 'onum niður á gröfina þína,
 Og höggva þér hörpu í steininn.

1913

Almenn velti-ár.

Ekki er guð á góðu sár!
 Gangirðu á hlunna fremstu,
 Minnir þig kannske eitt gott ár,
 Ef um sextugt kemstu.

1913

Klakaklár.

—
 Áður var skár, þó yrði ei frá, r,
 Orku-smár í taki
 Sextíu ára ábands-klár,
 Orðinn sár í baki.

—
 Lífi sóað, lokið starf,
 Lengd þess nóg mun vera!
 Eyddu hrói ekki þarf
 Aðra skó að gera.

1914

Ókurteisi.

— Stúlku kól á kinn. —

—
 Kuldinn siðlaus svoli er:
 Svona vanga að strjúka,
 Klaka-fingrum klípa á þér
 Kinnina fagra og mjúka.

1913

—
 Loforð efnt, að "láta vita um sig".

—
 Eigi vildi Ægir mig,
 Ekkert væri að græða!
 Og 'ann héldi ennþá sig
 Einfæran, til kvæða.

1913

Eftirdrögu-dilkar.

Koma nú, að meiða mig,
 Mínar lú-a-stundir.
 Eru að búa, stig við stig,
 Strand og fúann undir.

1913

Pröstur í skóginum.

Æ, þar hóf hann, þrösturinn fyrsti
 Sitt þjóðlag um vorkvöldin löng.
 Hann lyfti sér létt nið'raf kvisti,
 Á leið minni hoppaði og söng.
 Og söngur einn varð mér á vörum,
 Þó vor-rómur minn sé á förum.

Þú syngur ei hér þér til hróðurs,
 Né hugsar um arð fyrir bú.
 Af ástum til góðviðra og gróðurs
 Er gaman að syngja, eins og þú.
 Og syngja sig velkominn víðast,
 En vita ekki af, fyr en síðast.

1913

Ferða-föggur.

— Úr skyndiför vestur á Kyrrahafs-strönd. —

Fjalla mill.

I.

Mér var löngum gæfan svona gerð:
 Gæti eg skotist, varð eg einn á ferð!
 Þó hef' eg nú flogið furðu víða,
 Flökt í ljóði, þeyst á skemti-reið.
 Veit nú hverja vagnstöð, er manns beið,
 Milli torga á tilhlökkun og kvíða.

Samt er öllu yndi dreift á bug,
 Eigi maður sér ei fleygan hug,
 Færan út af lötur-brautum lesta —
 Leiður slóði væri "Sípiar"!
 Ætti maður sér ei frárra far
 Þessum flanna, og ferðalangi mesta.

Fót manns kveða fastan 'oní hlað
 Finst sem vilji, er leggja skal af stað,
 Sveitin manns, og eitthvað innan gætta.
 Er sem togi í farar-huga manns
 Penna-skriflin, skotið lága hans,
 Íhaldssemi allra heima-vætta.

Útþráin og faðmandi og fríð
 Fjarlægðin, og andrúms-loftin víð,
 Grípur hönd manns hlýtt og til sín leiðir.

Hvirflar, næstum óvart, burt í geim —
 Hvar sem lendir, alt er orðið heim!
 Eins og ljóð og ljósið út sig breiðir.

II.

Af sér hlaupin heima-glöpin öll
 Hefir maður, þegar regin-fjöll
 Opna langar leynidyr í vegginn —
 Lækur þarna hefir björgin flutt,
 Áin hérna allan dalinn rutt,
 Þar sem slútti ófær jökul-egginn.

Hafið þið og beizt um brúðar-laun,
 Berserkir, sem rudduð þetta hraun?
 Þótti ykkur gnípan fagur-falda
 Fanna-hjálm, er sólin skein við brá?
 Grenihlíðar, grænum möttli á:
 Valkyrjan, í vígi kletta-skjalda

Fyrir skuld þá, skáldsins ómaks-laun
 Skáruð svo upp, fyrir ykkar raun:
 Fegins-unað fegurðinni að vinna —
 Fúsum þrældóm sumir hafa í
 Þannig brotið — bæði forn og ný —
 Skörð í fjöll og hraun á vegum hinna.

Þú hefir, á, um gljúfur-gilin breið
 Grópað okkar brautar-viti leið.
 Nið'rum undirdjúp þú heyrst hlakka,

Hrist og vafin fram um kletta-göng,
 Úða-fext og iðu-liðalöng —
 Fáfnir, sem að brýzt um milli bakka.

III.

Stautið um þann veg, sem vísar lægst,
 Væri okkur "Sípíar" ei þægst,
 Upp' á hjúknum efsta vildi eg þrauga.
 — Ekki til að gá um himna-veg,
 Heldur hversu hýr og tiguleg
 Jörð sé furðu- og fagur-skygnu auga —

Þeim, sem upp í eyði-loftin há
 Efsta dregur þoku-tjaldið frá
 Hvítum ársal upprennandi sólar,
 Ískrystallar breiða skógar-hlíð,
 Undir hamra hengi-flugin víð.
 Mæni-fjölin fannbólstraðir hólar.

Aldrei mældi hind, hvað sé 'ann hár,
 Hugur manns er einn svo brekku-frár —
 Hér er jökul-garðsins efsti endi
 Yfirgnæfur, þektur vítt og breitt —
 Helzt við getum eygt og nefnt það eitt,
 Sem að tyllist ofar undirlendi.

Þarna sofa, svifnir ofan ský,
 Sólargeislar, fangi dauðans í.
 Væri ei dramb, á dags- og jökul-mótum

Djarfur standa og hafa nokkra bið?
 Út um þetta bjarta heljar-hlíð
 Sjá alt lífið lúta sér að fótum.

IV.

Satt er bezt, og þau eru ekki öll
 Yrkis-virði. Sum eru þessi fjöll
 Loðnar pætur, pottlokaðar sköflum:
 Skapraun manns, að skreiðast kringum börð,
 Skriðu-hlíð — og stundum undir jörð —
 Lífið hefir kviksett mann, með köflum!

Niður stara kletta-stangli köld
 Kumluð andlit gegnum rifin tjöld
 Indíána. Lendin lágrrar hæðar
 Leirfalls-gáruð, skógar-feyskjum reft.
 Frostið hefir fjalla-læki tept,
 Flaka þeir sem opnar, storknar æðar.

Ríkis-þjóðir horfa heiminn á
 Hreppa-konungs smæstu augum frá —
 Eg veit land — þó lægri þyki staður,
 Leiðin verri, og hægðin miður trygð.
 Það á fjöll, sem eru betur bygð.
 Drottinn varð þar meiri listamaður.

V.

Milli fjalla opnast breiða blá,
 Brot af himni fallið jörðu á,
 Djúpið tæra: dala-vatn í skörðum.

Dökk-skógað við hlíðabratta strönd,
 Bugað inn um dæld og dalalönd.
 Fjalla skuggsjá skorin út með fjörðum.

Skröltir þorp. En eitthvert dauða-dá
 Dúrir vatnsins legsteins-fleti á,
 Sem þar liggi liðinn fjallsins andi.
 Litverpt, eins og skini um það í dag
 Verðgangs-þjóðar vetrar sólarlag,
 Seztrar áður sumar komst að landi.

Einu menjar bera bygð og haf,
 Bjöguð nöfn, sem liðin tunga gaf
 Stöðvum hennar, stöfuð röngum munnum —
 Stef mér heyrst kveðið valnum í:
 Okkar menning hóf sig hæst á því,
 Að við deyja karlmannlega kunnum.”

Týnt og falið fortíð gleymdri er
 Fólkið það, sem veiddi og stríddi hér —
 Út úr rökkur-drögum dánar-heima
 Djúpt um barrskóg, lágt sem hringing veik,
 Titra ómun: “Te-ka-hæ-on-weik!”*
 Meðan furan grær, og dal má dreyma.

---

* Enskur framburður á Indiána-nafni skáldkonunnar
 Pauline Johnson. Ef til vill rangt fyrir: Te-ka-hi-on--vo-ki.

Einn í öslinni.

I.

Efra dagsett. Gegnum gráloft hljótt

Glóir sjóar-borgin út í nótt.

Sem á höfði stjörnu-kerfi stæði.

— Stundum hópað eða fest á þræði —

Depla neistum huldir ásar, og

Undirdjúpin tendra vafurlog.

Fjölbýli, með þjapp og þrengstan veg.

Þykir stór-borg. Út í hennar eg

Dimmu hverf, unz dagar yfir sjóinn,

— Dropi af skugga inn í ljósa-skóginn —

Birta dagsins býr hér ein um sig.

Borgar-erjan vakir kringum mig.

II.

Skuggar grennast, grána strætin öll.

Gægjast fram úr móðu næstu fjöll,

Sem þau hræðist, hvort að þetta smíði,

Hrófið okkar, borgin, sé við líði,

Muni hafa ennþá enzt í nótt —

Aftur láta þoku-bakkans tóft.

Státið eigi, nýju bæja brot,

Blygðast fjöll, að ala upp þessi kot —

Undir sínum endalausum hlíðum

Eiga í vændum, lengra fram í tíðum,

Vaxi rúm sem Eden-aldin-glöð,

Óslitin og strand-löng borgar-röð.

Bergs á skrokk þó skorin sé og rykt
 Skautin gróðurs — margra dúka þykt —
 Togni löf og sígi fram að sjónum,
 Sitja þau með rúst í kjöltum grónum,
 Þar sem reist, með stærsta bæjar-brag,
 Borgin okkar stóð inn fyrra dag.

List þín, maður, mætti skarta hér —
 Mökkurkálfi skoplegastur er
 Þetta bis við tvítug-lyfta turna!
 Tefla að fjöllum hreykni slíkra skurna.
 Nágrend þarf ei þröskuld fyrir sól —
 Þokuvættur svona vansköpól.

— Þá mun hugum hingað-komu vert:
 Hærri stefna, ef orkað fær og gert,
 Þessa stríðu hátign, heima-blíða:
 Hlíða-rjóðrið, flæðarmálið víða —
 Óska-leiðin ögn þá hefir stytzt
 Inn til lands, sem vonin bygði fyrst.

III.

Gulnar sól við sótt og reykjarský.
 Suðar löngum veggja-röðum í
 Knúðra véla kaldur hjarta-sláttur,
 Kringum titrar einhver leyni-máttur.
 Menn og hlutir ganga sem á glóð
 Gegnum brölt og skræki-lúðra hljóð.

Svona ganar borgar-erill ær
 Um, til þess að vera framtaks bær —
 Hvenær skulu velgerðin og verkin
 Vinnu-hvötin? Ekki dollars-merkin.
 Hvílík sóun, bæði á hjarta og hug:
 Hégóminn og þetta óða-flug!

Hve þau álög afar-löng og hörð
 Eru, að svona góðri og fríðri jörð
 Bölva skuli auðnuleysið okkar —
 Erum bara stigamanna-flokkar!
 Hugsun okkar eintóm mála-mynd:
 Meinloka um boðorð eða synd.

IV.

Þarna loksins brosir bali mót,
 Björk og rósir, líf, en ekki grjót:
 Horn af Eden, engum manni vörðum.
 — Annars væri skárst í kirkjugörðum —
 Við höfum frelsað teig af sól og söng
 Svona inní miðri borgar-þröng.

Hérna leifði af himni og jörðu reit
 Hleðslu-græðgin: brot af "út" í sveit".
 Mér finst eins og huga hingað bendi
 Heilsa og frelsi í lífsins verndar-hendi.
 Eins og vonin okkur hafi rétt
 Inn í skuggann þenna sólskins-blett.

Eyðimörk, með hús og hellu-stig,
 Héðan færðu gróður-lit á þig —
 Þú ert sterkust! Þegar kallið kemur,
 Kraftinn áttu, strjálbygðinni fremur.
 Hér er byr og byljum voldugt haf
 Búið, þínum dropa-fjölda af.

Þegar verður svona örðug erfð
 Óbornum í hægða-létti hverfð:
 — Daginn þann, sem vitið kemst til valda!
 Verkfærin — sem mest þarf á að halda
 Mannleg iðja, vistuð sjálfri sér —
 Söfnuð fyrir verða mörg hjá þér.

Þegar fólkið framtíð betri sér.
 Forustan er þess, sem sterkast er.
 Vænlegt er því útveginn að skilja
 Ungri þjóð með hugumstæltan vilja --
 Út í vestri flökta báluð blys,
 Bjarminn undir nýrrar aldar ris.

Með fjörum fram.

I.

Hnatta-flokksins himin-vangi á
 Húsmóðir, þér jörðin okkar smá!
 Nú hefir sólin dælt úr sævar djúpi
 Gufu-tröf í þoku-kyrtil þinn,
 Þönd á blæ um sund og dalinn inn:
 Kollhæð fjalla af kviksilfruðum hjúpi.

Bakkar stækka gegnum móðu gler,
 Gnæfa skógar, augað bara sér
 Næstu grös og niðblindaða geima.
 Verður jafnvel úthögunum í
 Óþekt jörð og villugjörn og ný.
 Sérhver gata göng um undirheima.

Lýsist upp, er líður undir kvöld,
 Lygnu-bólgan. Samt er ennþá föld
 Fjalla-lengdin, skola-gráum garði
 Þoku-bakkans. Efst er fjaðra-fok,
 Fyrir neðan stöllótt hvíta-rok,
 Hnykla-brúnir, blámi fyrir skarði.

Manni er eins og inn í þessum straum
 Óri í mynd af hálfu-gleymdum draum —
 Sjór í vestur, víddir lengri en eygjum!
 Gljá-slétt þiljan. Þvílík undursjón!
 Þarna firðir, víkur, sund og lón.
 Hafið deplað alt með bláum eyjum.

Það var æsku-unun mín, að sjá
 Út á víði, sveitar-bænum frá —
 Ægir, eg varð fundi þínum feginn!
 Hún er ættgeng þörfin mín á þér.
 Það er líka eins og hugsun hver
 Stígi upp úr hafi hrein og þvegin.

Nærðu, haf, til himins, eða hvað?
 Hinzt í fjarlægð varla þekkest að

Grænblátt, lagt við ljósblátt hinum-megin.

— Himni betri! bæði leyfð því er
Burtu-för og afturkoma á þér,
Kviki sær, með allra vega veginn.

Opin heimleið, hverju í sína átt,
Heiða djúp, þú fiytur stórt og smátt,
Hábyrðing og einsætingsins eikju,
Siglu-hvítt og kipt í ára-tog,
Kolareykjum svertuhnyklað, og
Reimað slitur-röndum gufu-bleikju.

Jafnvel borgar-beðjan sýnist fríð,
Brosir húsa-röðuð vík og hlíð,
Eins og huldu-heimur upp sér lyki.
Er sem hafi í bezta svipinn sinn
Sveitin klæðst, og bjóði manni inn,
Séð af væng frá hafsins breiðabliki.

Aldrei nógu ægilega stór,
Eyjum kyrði vesturstrandar sjór,
Stillan þín er skop við skipin manna!
Sem að þrengstu umtroðningum í
Innsiglingar — bara að hafnar kví —
Ruggar skut, í skurðum kjalsoganna.

Þó er rödd þín, síkveðandi sær,
Svaka-rokul, dimm og hjúfur-vær:
Rómar þeir, sem rími hverju duga!

Sérhvert eyra heyrir líka hér
 Hljóminn sinn, úr barkanum á þér,
 Sem þú ættir allra skálda huga.

II.

Víðlend auðn, en engum manni frjáls
 Ertu, strönd, og meira til en hálf
 Ertu gefin ómakslausum gróða.
 Ruddan af í févænlega fjöl
 Furðu-skóginn, illa rætna möl
 Enn á ránsverð — iðjusemi að bjóða.

— Hér er altaf einhversstaðar nær
 Íslendingur. Því er mörk og sær,
 Borg og sveitir, kostulegri og kærri.
 Mér finst víkka vináttan um það
 Við þig, heimur, hvert sem stefnir, að
 Vita sína næstu svona nærri.

Þegar skógur íslenzkunnar er
 Okkar daga líka felldur hér,
 Upp' í fjallshlíð, fram á strönd, í dalnum:
 Mun í rústum runna verða að sjá,
 Rótum sviðnum gróðursprota frá?
 Eins og líf, sem leynist enn með valnum.

Átti fyrir efnilegra að spá
 Æska sjálfs manns? Var hún ekki smá?
 Sinni þjóð og ætterni menn eldast,

Feðra-tungan meðan inni á
 Auð í hug, og þarf ei lán að fá,
 Djarfmæltust, og segir fagurfeldast.

III.

Athygð mín er ekki talna-fróð,
 Aldrei man eg hver sé helzta þjóð —
 Sé eg þjóðar-þótta ónáðaður,
 Hnit-jafnt eykst mitt íslenzkt dramb við það
 Á við fordóm hans, sem blæs því að,
 Vegna lands míns sé eg minni maður.

Ekki dái eg stórþjóðanna strit
 Stærst að braska, né þá skömm og slit
 Fjáðra landa, að lifa á undirgefnum.
 Ómissandi er sú þjóð og bezt —
 Að mér finst — sem göfugast og mest
 Gerir heimi gott, af smæstum efnun.

Valt er að eiga undir þrælum brauð —
 Auðvalds-þjóð er hörmulegast snauð.
 Vandsæt hæsta hefðar-stiga rimin —
 Fanst þér aldrei, að þú búa bezt
 Bersnaður! er eigan þín var mest
 Gróðrar-blær og bláminn yfir himinn?

IV.

Eg er svona Íslendingur, að
 Eflaust myndi — skuld mín verður það —
 Kjósa 'ann mestan mann í hverju röggi.

Hefði 'ann líf að leysa og — því ver —
 Lent í stríði! — takið vægt á mér! —
 Ósk mín væri: 'ann hefði tólf í höggi.

Særinn þvær ei ættarmótið af —
 Eitt er grunsamt þó við Kyrrahaf,
 Mér fanst eins og af mér gengin vera
 Austan-vérskan okkar, lengst um það
 Ónáðuð, og sí-gizkandi: hvað
 Drottinn hafi gert og ætli að gera!

Þó þarf engan steypi-storm í bæ
 Stefndan til að glæða, fíman æ,
 Eldneistann frá arnstæðinu heima,
 Fluttan með þér hirðulaust um haf
 Hvert á land, svo missir naumast af —
 Kveðin staka upp hann lætur eima.

Eins og flæðir undir lygnu-sjó
 Útsog, mitt í blíðukjara ró
 Til sín dregur drauma ættarjörðin —
 Kannske hnípir þráin inst í þér,
 Þessi, sem frá kynfylgjunum er,
 Rík en einstæð útvið bjartan fjörðinn.

Heimborgari er ógeðs yfir-klór —
 Alþjóðrækni er hverjum manni of stór,
 Út úr seiling okkar stuttu höndum —
 Hann, sem mennir mannafastu þjóð,

Menning heimsins þokar fram á slóð,
Sparar hræ og hrösun stærri löndum.

Niðurlag.

Þessar föggur hef' eg borið heim —
Hafa aðrir nokkra gleði af þeim?
Íþrótt mín af litlum skamt' er skorin!
Hvað sem verða vill um list og brag,
Varla gleymist svona ferðalag!
Fyr en moldin fýkur o'n í sporin.

1913

Samsöngur.

Þú, smáfugl, sem loks hefir loft-takið hitt
Frá leyninu í vetur, þar snjórinn var sængin:
Eg skil, hversu örðugt var upp-flugið þitt,
Með innkalsa sönginn og hélaða vænginn!
Eg kannast við, tilraunir fýlunni frá
Að fljúga út í geiminn, af löngun að reyna 'ann.
Og freista að sigla um sumar-höf blá,
Og sjá hvort að vængirnir beri sig einan.

1913

Skallar í höfðum.

Honum, sem telur hárin manns,
Hægra verður stórum
Að reikna þennan þráða-krans,
En þegar við yngri vórum.

Skipa-minni.

— Kveðið í átt til hlutaboðs Eimskipafélagsins,
vestan hafs. —

I.

Byrðing hleyptu að hverjum firði
Heftum jökum, skerja-krökum.
Flökin skipa í fjöru-þökum
Fyrðum stirð, þó hafn-sögn yrði.
Ef þeir steyttu, oftast fleyttu
Upp úr sjónum kjalar-spónum —
Rónir djarft að tekju og tjónum —
Tálma neitt og vosi skeyttu.

Sú var ferjun fyrstu búum
Frumbýlanna, landnámsmanna:
Glanna-sigling sækónganna —
Snúa frá var hægra drjúgum.
Mönnuðu inn í óbygðinni
Afslarks-dreif af týndum leifum —
Þreifar, nið'r í þessum reifum,
Þjóðstofninn á vöggu sinni.

II.

Aldir létu í hendur haldast
 Höld til sjár og gæzku í ári.
 Bára um hjálp var knúð og Kári,
 Kaldast þegar skortur valdast —
 Ei var slíka á að sníkja
 Eymdar-sóni í þingmanns-bónum!
 Tjón skal bætt með sigri á sjónum —
 Svo má líka á hafi ríkja.

Hönd vor, þegar höfuðböndum
 Hafskips réði, og stýrði að geði:
 Meðan lýstu ei lognu veði
 Löndin ytri, í höfn og ströndum.
 Né var æ, að aka að lagi
 Undan garði hélugbarða.
 Varð oft siglt, í faðminn fjarða,
 Fleyti-blæ um slétta sæi.

Sunnan yfir sollnar unnir
 Sólskins-rjóðu möstrin óðu.
 Glóðu, fram úr græðis-móðu,
 Grunni móti stafnar runnir.
 Sjóför knúðust seglum prúðum
 Silki-tjölduð, beltuð skjöldum.
 Öldu-kambar fleyki-földum
 Fægðu skrúð á dreka súðum.

III.

Fer í hönd í víðu veri
 Vor, og eigin skip fram dregin.

Eigi lengur af sér legin
 Eru leiði í búðar-hreri.
 Frónskum svein við Ægi einan
 Orkuhald, að deila um valdið,
 — Gjalda-ríft, en báru-baldið —
 Beina leið að sigur-reyna 'ann.

Rán mun aftur ríkið lána.
 Rist skal dröfnin hafskips-stöfnum
 Jöfnum byr. Með borg og höfnum
 Blána strönd, við hvítan fána.
 Opnuð greið-fær úti-leið um
 Alla jörð, við hundrað fjörðu.
 Skörðin, fjalla-skjóli vörðu,
 Skeiða-reið að efstu heiðum.

Sér vill orka að arði gera
 Aflans þunga, en vera ei gunga.
 Tungu fræga og íþrótt unga
 Er ei leitt um torg að bera.
 Launráð skerja, Ægis-erju
 Enginn kvíðir við að stríða.
 Tíð sé næg og nám, að smíða
 Nýja ferju úr strandi hverju.

IV.

Skyndi-færi fágætt myndi:
 Frávikinn á sig að minni,
 Innra svo hann einnig finni
 Yndi af þjóðar rausnarlyndi —

Vestan-drift um vastir typtar
 — Vottur nýr, að sértu hlýri
 Hlýr til Fróns — á hafið stýrði!
 Horfi úr lyfting Íslands gifta.

1913

Afmælis-gjöfin.

Er skamt lifði nætur þeim haustdægum hjá,
 Í hvílunni minni eg vakandi lá.
 Í skuggann eg starði, með hikandi hug,
 Sem hreyfði því: verður hann fagur
 Minn samveru-tími við sjöunda tug,
 Og sunnu- og hvíldar-dagur?

Eg fóta-tök heyrði um hús-pallinn minn,
 Sem haust-blær um espi-lauf kæmi þar inn.
 Eg kendi það fljótt, hver á ferli var þar,
 Svo fótlétt. Svo dimt verður ekki
 Né skarkalásamt, eða skift um mig var,
 Að skóhljóðið 'ennar ei þekki.

Og æ fyrir henni, að óskunda næst,
 Sig opnaði hurð mín, en stóð aldrei læst —
 Eg reis upp við koddan minn, kátur á brún,
 Varð komunni hennar svo feginn.
 Í strenginn minn greip eg, því hjá mér var hún,
 Með hörpu og víðir-sveiginn.

En nú var hann stríður og stirður um svar,
 Sem stamandi tunga hver ómur hans var.
 Og hún varð mér önnugleg, afgreiddi fljótt
 Sitt ávarpið — sízt til að gleðja:
 “Eg kem með það erindi á afmælis-nótt,
 Nú alfarin þig að kveðja.”

Svo viðkvæmt mér fanst að hún studdi á þann stað,
 Að stunan frá brjóstinu komst ekki að.
 Mér þótti sem Hel væri að rista mér rún
 Í rekkju, á úrkula megin.
 Svo döpur varð æfin, ef hyrfi mér hún,
 Með hörpu og víðir-sveiginn.

“Eg skil, að þú firtist við uppkreistan óm,
 Í útsviknum tin-dölum þekkirðu hljóm!
 En veit — þó að fæst yrði verðdrjúgt hjá mér —
 Það var þó í smá-gildi sínu.
 Og litaðan blending eg bauð aldrei þér,
 Í brota-silfrinu mínu.”

Hún svaraði: “Eftir þér er eg mig dró,
 Svo oft þauttu frá mér, í heygarð og skóg!
 Og mér er ei alvara, að leggja mitt lag
 Við lausgeðja hug eða kveitu —
 Þú helgaðir stritinu hraustleik og dag,
 Mér hriðar og nótt og þreytu.”

“En hvar sem að fór eg, um firnindi og stig,
 Í fanginu, þegjandi, bar eg þó þig —

Og væri sú stundin, að gegnt þér ei gat,
 Eg gerði það sízt til að smá þig.
 Því skortur og áníðsla um skakkafall sat,
 Og skyldur hrópuðu á mig.”

Hún greiddi mér svarið með samskonar raust
 Sem svalkar í drápsbyl, um grandalaust haust:
 “Á dygðinni sveikstu þig, sök átt við neinn,
 Þá synd eru fortök að milda.
 Því guð þinnar listar á alhug þinn einn —
 Í afguða-trú snýst skylda.”

Og mér sýndust gína við myrkari göng
 Í myrkrið, sem glötunin örvænis-löng —
 Þá gekk hún hún út snúðugt. Sig fyrir mér fól.
 Sem framkvæmd á hótunum sínum.
 — En eftir lá gullband, úr geislum frá sól,
 Sem glóði á rúmstokk mínum.

Því heið-morgunn þandist um himnanna vídd,
 Og hélu-hvít jörðin var sólskini prýdd.
 Sem gjöf til mín vissi eg. Það glæddi því meir
 Þá geisla, í sæng mína runna:
 Að það voru hlýinda-hugirnir, þeir
 Sem hendingum mínum unna.

Auðar sjóbúðir.

Nú er færra lið til lands,
Ládautt haf til sjónar.
Æsku-vonir allar manns
Eru á geiminn rónar.

Nei, víst ekki! Heldurðu eg hræðist um þær?
Þó hafs-brún sé miðið og torveldur sær,
Og alt móti andviðri róíð.
Mín spá hefir aldregi þokast, um það:
Að þær muni hlaða og koma svo að —
En — lenda við leiðið mitt gróið!

1913

Skipatjón.

— Kveðið þegar samskot vóru hafin vestra, fyrir fjölskyldur druknaðra sjómanna. —

I.

Eg yrki kvæði um “kaup og gjald”,
Og kveð mér ljóð um “gullsins vald”.
Með brimi og storm í flokkinn fer,
Sem fylgi-raddir syngja mér.
Og sögið, þegar sekkur skip,
Er söngsins dýpsta nótna-grip.

II.

Það tók við hula heljar-blá
 Um hafið, sem þau lögðu á.
 En höfnin eftir, auð og löng,
 Með ills-vitum á hverri stöng.
 Því kaupmanns gróða-vonin vann,
 Æ valda-hærri en tvísýnan.

Á rúmsæ frammi rauk hann á,
 Þar rakaði dauðinn allan sjá.
 Þau börðu löðrið langt og skamt,
 En lending engri náðu samt.
 Þau féllu nið'r í flóðsins göp
 Og fórust eins og stjörnu-hröp.

Þau vörðust, þó þau væðu kaf.
 Þau veltu lengi sjónum af,
 Unz biluð vél og brotin fjöl
 Að botni sökk af lausum kjöl —
 Nú volkast, út með ströndum, strjált
 Í straumum djúpsins, þúsund hálf.

III.

En stærra við þær hermdir hrökk
 Vor háværð, þegar "Skessan"* sökk,
 Því okkur fanst það fólkska, haf!

---

* „Skessan“, er þýðing höf. á Skipsnafninu „Titanic“.
 Hof.

Með forréttindi, að bjargast af:
Að hefð og dramb og dýrðin þar
Gat druknað eins og hásetar!

Hér fórst ei stórt né státlegt far,
En stjórn þess hvergi svikin var —
En þar var inn, ef enginn sá,
Hver ótrygð greipt í fenju þá.
Þær stóðu í og undir kjöl
Og innanborðs, við hjálmunvöl.

Þá höfðu okkar hugir föng:
Að hringja hverri "Líkaböng".
En nú er þögn og annað að,
Því ómaki ei tekur það,
Að skálda sálma-söng á þá,
Sem sukku hinztu vörnum á.*

IV.

Og við, sem fljótum, verðum enn
Að vísu lengi sömu menn:
Við siglum um með sveig og krans
Á sjávar-leiði hégómans,
En stjökum iðju, auðs með hramm,
Á ófæruna að hrinda fram.

1913

---

* Það var ímyndun, sagan, að sungið væri : „Hærra minn guð til þín“, meðan „Titanic“ sökk. Höf.

Skilagrein.

Í gegnum héraða gluggann minn
 Nú glápi eg út í veturinn —
 En, hvað er um það áður var:
 Alt almættið af sumri þar?

Og þröstinn? er hafði í sjálfsvald sótt,
 Að syngja um það hverja júní-nótt,
 Sem laðaði ómana heiman og heim,
 Af hríslunni þarna, og utan úr geim.

En skuldinni við hann að skila af sér
 Til skugganna löngu í desember,
 Í hreiðrið hans auða! þá horfinn hann er,
 Er harðindalegast og setur að mér.

1913

Viða eftir Tennyson.

Hann kvaddi, trúr sem sæmdin sjálf,
 Þó sæi í kenning lítil skil —
 Því sannfús efi, trú mér til,
 Er trúfastari en kristnin hálf!

1914

Gæfuraun.

—
 Það er enn, í öllum löndum,
 Auðna mest ins giftusama,
 Þegar fólk hans fararlama
 Fangráð gefur inum rama,
 Landsins gæfu, frelsi, frama
 Fleyta einn með ráðvands höndum.

Smár þó lifir, loks þú hverfir
 Lársveig krýndur minninganna —
 Hvað er óvild öldunganna,
 Öfugspyrnan gegn því sanna,
 Nóbels-verðlaun ef þú erfir
 Yngri tíma betri manna?

1914

“Allra-afmæli”.

— Með inngangseyri, einu „centi”, fyrir hvert aldurs-ár. —

—
 Aldur minn, sem ekki er hár,
 Auð ei telja mundum —
 Þó hef’ eg færri aura en ár
 Átt í vasa stundum.

1914

Ferðaföt.

—
 Hvar þér opnar, heillin mín,
 Heimur sínar álfur:
 Gef honum bara brosin þín —
 Böl þitt eigðu sjálfur.

1914

Gráturinn með grátendum.

—
 Þegar einhver óhöpp sár
 Aðra veiztu græta,
 Þá er betra að þerra tár
 En þínu við að bæta.

1914

“Að grípa tækifærin”.

— Vesturheimskt staglyrði. —

—
 Send á hækjum, hölt og skökk,
 Hreppir þú “tækifærin”,
 Kvaddur að skrækja þína þökk —
 En það er klækur ærinn.

1914

Málvinirnir.

—
 Aldrei brugðust bækurnar
 Bóndanum upp til dala,

Þegar við enga aðra var
Ómaksvert að tala.

1914

Beðinn um kvæði til prentunar.

—
Mínum penna aldrei í
Aurana muntu telja.
Matið alt fer eftir því
Einu: hvað má selja!

1914

Hugrekki.

—
Eg hrósa, minna hinna von,
Hve hugprúður var Napólon,
Með sjálfsmorðs fýsn við forlög köld,
Sem frjálsrar konu skelfdist völd.

1914

Úrtölur.

—
Þjóðar-bata-fært í fæstu,
Flátt sem hatrið vit það er:
Er á hvatir ættlands hæstu
Allar latir telur sér.

1914

Leiðtoginn.

Hverja braut sem lygin lagð', af
 Leiðum sannleiks, má þér sýna —
 Þó fer svo, þú sjálfur verður
 Samt að rata á trúna þína.

1914

Velli haldið.

Ekki er lýti fall að fá,
 En frægð og sigur nógur,
 Þegar bítur ekki á
 Annað vopn en rógur!

1914

Frændsvipur.

Goðumlíki maður minn,
 Magnaður er skyldleikinn!
 Sama augna-svip og þinn
 Svínunum veitti skaparinn.

Metnað þinn eg erti í ilt,
 Ættarskömm þér gerir bylt —
 Hugnun mér — ef heyra vilt —
 Hugsunin, hvað alt sé skylt.

1914

Gamli ofninn minn.

Ofn minn góði, oft mitt lið
 Ylur og glóðir mínar,
 Þrátt hafa ljóð mín vermt sig við
 Vetrar-hlóðir þínar.

Þér eg skulda, að sætt eg svaf,
 Sem hefir duldu varist
 Frostsins stuldi ylnum af,
 Og við kuldann barist.

1914

Máttarstoðirnar.

Eignastu áhugamál
 Og óánægju í lífi!
 Áhuginn veitir þér væng,
 Viðspyrnu ánægjuleysið —
 Sjálfgleyminn hugur þinn hefst
 Háfleygi upp í og söng.

1914

Skilningur.

Skiljir þú skuldanautsins
 Sköp, sem hann víst er háður,
 Innræti hans og aðstöð:
 Erfirðu ei neina mótgerð.

Frestar, á bónleysu að byggja
 Bæn þinna eigin skulda —
 Skilningur ills er aumkvun —
 Ekki að fyrirgefa.

1914

Arfurinn okkar.

— P. e. Islenzkan. —

Við systkina-börn erum fjarlæg og fá
 Og föðurleifð okkar í gangverði lág.
 Sá munur var hún, sem við máttum ei skifta,
 Það metfé, sem engan kann lögtak að svifta.

Eitt hljóðfæri var það. Með hugina fleygu
 Og hljómana alla úr feðranna eigu,
 Sem grétu þar, léku þar, loguðu og sungu,
 Sem lögðu þar öldunum raddir á tungu.

Það hugaðist til þín, hvar helzt sem þú varst,
 Um höf, yfir fjöll undan ljósinu fjarst —
 Þeir spá því, að handan við hnettina yztu,
 Það hjörtunum finni svo leiðina styztu.

Og hann varð oss auður og öreigu-vörnin,
 Sá arfur — því við erum systkina-börnin!
 Hann grær um í vestrænum vorþey og bylnum,
 Með vonunum, sorgunum, heljunni, ylnum.

1914

Málarinn.

—

I.

Loka-hönd á ljúfling sinn
 Lagði málarinn.
 Bjarmaði honum yndi í augum,
 Afkasts-fró í spentum taugum:
 Nálguðust hugsjón handtökin.

II.

Unun sú var óðar' búin,
 Yfir hann þyrmdi hughvarfs-lúinn —
 Þar voru afglöp óvarans.
 Yfir beztu drætti hans
 Lagðist, eins og þokan þvera,
 Það sem betur átti að gera.

III.

Hann stóð upp. Í horni garðsins
 Hrúgur rusla úti brunnu.
 Verkið greip — til kveikju kunnu
 Lýtin duga — en leit til skarðsins.

IV.

Honum mætti í miðjum dyrum
 Meistarinn,
 — Verkalaunin, virðingin —
 Drottinn hans og dómarinn!
 Samkvæmt lögum settum fyrum.

Erindið hann ekki spyr um.
 Augun rak í smíðalýtin,
 Dró ei úr, við dómstól sinn —
 Það urðu honum verstu vítin,
 Sem hélt mætast málarinn.

“Hví skal,” sagði ’ann, “sérvizkan
 Sína eigin kenjar bjóða?
 Trássug við ið gamla, góða,
 Sem vor heimsfrægð á og ann!
 Hví að farga fremd og hólí,
 Flana úr allrar dýrðar skjóli?”

V.

“Fæðrum jafn ef vil eg vera
 Verð eg betur þeim að gera,
 Stærri heim eg hlaut en þeir —
 Hafðu þökk. Þó ei sé meir’ —
 Finn eg, trú var tilraunin,”
 Mælti djarfur málarinn —
 Sneri við með verk sitt inn.

1914

Kvæða-Keli í musterinu.

Eg er aðeins söngs- og sögu-geyminn,
 Syng við lífið, alt sem kom og fór.
 Eg var bara sendur svona í heiminn:
 Sveitaskáld, en ekki “Trúbador”.
 Mínir logar leika í stuðlaföllum.

— — — Á silki-hnébeð hringi engum bjöllum
 Né hníg þar fram, né dáí þá sem kunnu,
 Né ota í neinn, að sálarbót það sé:
 Sem lista-skáldin—launbörn Munks og Nannu—
 Sem liggja á bæn hjá Guðsmóður úr tré.

— — — Þína götu, gígju með á armi,
 Geng eg, vinur! út að höfn og fjöllum,
 Syng um, hvað mig hlægi eða harmi.
 Horfi fram úr vonleysunum öllum.
 Slæ þar ekkert nöðru-nag í barmi
 Nautnalífs, frá barónanna höllum.
 Aðrir sínum eymdum kveði í bætur
 Ykkar tár, þið Jerúsalems dætur!

1914

Heimleiðis sent.

(Til brúðguma, á myndaspjaldi af skipum á heimsiglingu.)

Frá lýsing til dagseturs leggja þau að
 Úr lágnætti og sjóvolki, góðhöfn að taka,
 Með landföstu augun af þiljunum. Það
 Er þverstæðast hugum, að glyggja til baka.
 Og þetta er flotinn, sem fleytir sér nær
 Á framtíðar-leiði, sem blæs fyrir sandi.
 Í senn koma tvö! sem þau tengt hefði sær,
 Með trygðum við áttir, með stefnin að landi.

Og þegar um fang þeirra fjörðurinn klýfst
 Í faðmlag, þar virðist þeim hlýjast til dvala,

Og sólskinið bjartast og blátæran dýpst,
 Og breiðast um miðin og fríðast til dala.
 Nú eiga þau heimili, og höfn fyrir sér,
 Í heiminum úti þó langt kunni að sveima.
 Og fær er hver vertíð, og veður sem er,
 Ef von á að sækja í skjólið sitt heima!

1914

Heljarhlið..

I.

Eg sendi hug í hafrót kveldskugganna
 Í húmsins álfu, næturdjúpin við,
 Til lands sem snýr að dægra-mörkum manna
 Úr mistrageimnum, sinni dimmu hlið,
 Þar uppangan er ein: um dánar-rið.

En sérhver rim þess röð á kóluskýi,
 Sem risi hamar yfir botnlaust djúp.
 Og haftið efsta, skarð að skógarstígi
 Um skugga-pálma og lauftjöld niðurdrúp,
 Þar ljós og grænka ganga í svörtum hjúp.

En Samas björt, með blæju sólarmyrkva
 Sér breidda á andlit, verndar opið hlið
 Að aftni dags. Svo alt ið stolta og styrkva
 Því stilli-milda hafi ei sífelt við,
 Svo eilífð þess sé utandyra-bið.

Á reynslu-steinspjöld margra manna-aldra
 Í máltök styztu boðorðin hún reit,
 Og lét svo á þeim aðspurningum staldra,
 Og utan-grinda þessa föru-sveit,
 Sem flyzt af jörðu —: sálna í landa-leit.

Um bakka Efrats, Babýlonar garða
 Þau boðorð gengu, og vóru þá ei ný.
 Og himinn lét þau Hammúrabi varða,
 Sem hans að boði reit þau grjótið í —
 Og Móses braut þau seinna, á Sinaí.

Á færri, en hærri, hæðir áfram líða
 Hún hugi lét, og styrkti munninn þann,
 Sem orðin fann til, tvö úr tíu að smíða,
 Sem toga-nægan lagastaf á mann:
 Að óttast guð og elska náungann.

II.

Minn andi flaug um óframkomnar tíðir
 Að óra-ströndum þessa spurnar-lands,
 Og kvaddi vörðinn, þann sem hlið það hlýðir,
 Til hlíta-svars um inngangsleyfið manns:
 Hver trú, hver lög sé lyklavaldið hans.

Og svarið fékk eg: “Það eru ei þessi tíu,
 Úr þjóðlífs-högum spröttin langt í burt.
 Né skemri talan, tvö — þau seinni og njú,
 Sem teljast vera — Að engu slíku er spurt!
 Því sérhver kenning sett er hér um kjurt.

Við þeim eg tek, í hliði nýrra heima,
 Sem hafa ei boðorð fyrir lífs síns vörð,
 En sinni önd og eilífðinni gleyma
 Í önnum sínum við að bæta jörð —
 Sem vit er trú og viljinn bænagjörð.

Því öllum heimum hæfir þeirra vera,
 Og hverri eilífð þeirra nægju-lund:
 Sem gleðjast af því, gæfu til að bera
 Að gæða lífið endanlega stund,
 Og ekkert mögl um morgundag sinn gera.”

1914

Íslendingar.

Jelja-þjóð, um jökulgarða hnýsin!
 Jötunheima völd sem hafa girzt:
 Hlutverk þitt er það, að brjóta ísinn
 Þjóðmenningu út að skauti nyrzt.
 Læra að kenna, að lífið heldur velli,
 Leið að björg til næsta sumars fæst,
 Þegar knýr—svo fé og mannkyn felli—
 Fimbulveður ísaldanna næst.

Gróandinn, sem sumar-lífi litkast
 Langvetraður, þroskast tíðum ört.
 Það sem fljótast fegrast eða vitkast,
 Frelsast þar sem júnínótt er björt.

Oss finst nærri gæfa, að verða að gista
Gadds og vetrarlönd, og sífelt því
Eiga sælu sumardagsins fyrsta
Sólskins-næmum tilfinningum í.

1914

Sonur spámannsins.

Okkur er sagt: úr syni spámannsins
Söргуðu lífið menn hans lands og kyns —
Áður en þó að gröfin hans varð græn,
Gengu þeir til og lögðust þar á bæn.

Gryfjuna hans þeir gerðu að helgum stað —
Göngumann nokkurn bar þar seinna að.
“Hví,” mælti hann, er moldum sté hann hjá,
“Myrtuð þið þann, er trúðuð svona á?”

Hendina lögðu hjartað flestir á,
Hrópaði svarið hver sem betur má:
“Það gerðum við að stytta tíma-töf,
Til þess við mættum dýrka hann í gröf.”

Þó að eg rifji upp þessi gömlu svör
Þannig, og sýni kímnis-bros á vör,
Hef' eg þó auga á öðrum nýjum reit,
Innan við garð, í minni heimasveit.

1914

Eld-dýrkarinn.

—
 Eg ligg hér í lágnættis armi
 Og ljósvana, fletinu á,
 Í tóft undir túngrónu þaki,
 Meðtorfvegg að hliðum og baki.
 Um gólfið fer blossanna bjarmi,
 Sem brýzt þangað hlóðinni frá.

Í arin-súg eldsins eg skynja
 Eitt alveru-tungunnar ljóð —
 Sem í hennar eilífðar-kvæði
 Um umsköpun, hættinum næði:
 Að veraldir hefjast og hrynja,
 Og hugsanir, steypar í glóð.

1914

Afsögnin.

—
 Veljirðu þá, að verja lönd,
 Vinnur þú stærri þjóðir,
 Sem að inn í heilli hönd
 Halda um vald þitt, móðir.

Sá kom ekki svobúinn,
 Sem í leik við konunginn
 Réttinn þinn og sóma sinn
 Síður lét en metorðin.

Ofríkið ef ógnar manns
 Áræði, að farga:
 Þá er sókn, til sama lands
 Sigrinum að bjarga.

1914

Tvísýna.

Með haukinn yfir höfði sér
 Svo hróðugt ljóðar söngfuglinn.
 Hans eina veika vörnin hér
 Er vængurinn.
 Og kaupíð, sem hans söngvum ber,
 Er söngurinn —
 Eg hlusta kannske á slög af eftir-ómum,
 En ekki er feigð í þessum morgun-hljómum.

1915

Hornrekan.

“Öldnum höld er ofaukið,”
 Eldhúss-völd það mæla —
 Soðpotts-öldin amast við
 Egils köldu hæla.

1915

Skipakoman.

Sit eg úti á yzta sandi,
 Er að rökkva og deprast sýn.
 Komin eru ýms að landi
 Ósjófær, en hin í strandi,
 Morgunskipin mín.
 Samt á eg úti æsku-vilja
 Enn á reki milli bylja.

1915

Stúlkuvísa.

Sá tíði dans, frá klukkan sex til sex,
 Þig svara lætur nokkrum skyldu-tolli,
 Því eftir því sem fóta-fumið vex
 Og fjölgar hringum, lækkar vit í kolli.

1915

Vormorgnar.

Í dag kom vor, og alt er yngra,
 Nú ómar Harpa í hverjum þey.
 Í dag er Gerður gullinfingra
 Að giftast Frey —
 Því norræna voróttan var það,
 Sem vetrarhurð lyfti úr dal, fyrir sól.

Og Skírnir var geislinn, sem bónorðið bar það
 Til bjarthendrar dísar,
 Og vorsöngva-vísrar,
 Frá Árgoða sumars í Alföðurs stól.

Hann Freyr er guð svo fagur-góður,
 Hann friðar-örmum ljóssins bazt,
 Og seldi fyrir sumargróður
 Sitt sverðið hvast —
 Og aldirnar yngjast og dreyma
 Sinn æskudraum bezta í skáldanna hug,
 Um frjálsráðan himinn og frelsaða heima.
 Með gróandi dögum
 Og glaðværðar-brögum,
 Hver lifandi ímyndun fer nú á flug.

Í Eden-hliði einn að lafa
 Er óþarft fyrir Kerúbinn,
 Því hver mun til þess heimsku hafa,
 Að hlaupa inn
 Í fullþroskans framkvæmdarleysið?
 Hitt fullþakkast seint, að hann rak mann á dyr
 Að rækta sér búland og byggja sér hreysið.
 Með verkinu vinna
 Til vonanna sinna,
 Og syngja þar vorljóð, sem sönglaust var fyr.

Til "Th. S."

-- Gegn: „Þökk fyrir vísur Fjósa-Páls” —

Slysast ei hót um slyngleikann!
Sleipnis-fótum átta rann
Stuðla-grjótin stafhendan.
Steina-mót í gneistum brann.

Vísa er "löndum" lángefin,
Létt en vönd. Þín dansar inn.
Skiftir ei höndum hendingin,
Handaböndum óslitin.

1915

Vorhret.

— Upphaf bréfs til jafnaldra síns, sem mint hafði hef. á
"að styttra myndu þeir eiga eftir". —

Alt er ein snjóbreiða, hóllinn og hlíðin.
En hreggbarið vor nið'r í rótinni lifir.
Með frækorna arf. Þó að eyði sér tíðin,
Á ættin og jörðin
Í okkur og grasinu, sumar í skörðin —
Og senn skellur á okkur síðasta hríðin
Á Sextugsmanndægri, því þar skeflir yfir.

1915

Morgunskin.

Þú kalsa og úrkomu upprofa-morgunn,
 Á ótíðar viku ert fullkomin borgun!
 Þín heiðsól er hlý,
 Þín haustjörð er ný,
 Með hvanngræna vorlitinn sólskinið í.
 Hver hnjúkur rís úr hriðarbakkans korgun,
 Og horfir ljósbrýnn yfir ský.
 Og regnið hefir tandurhreina og tæra
 Tjörnina mína gert, og sólin hana morgun-skæra.
 Og far-fuglar
 Í flokkum saman hvíla sig nú þar.
 Um haustið og þokuna þeir þekkja ljóssins veg —
 Og þeir eru ferðamenn út — eins og eg.

1915

Manntjón.

Burði brast hann til að
 Bera sína raun.
 Yfir afrek bilað
 Orpið sé eg þetta hraun!
 Mér til rifja er runnið
 Ráðalagið hans,
 Sem fargaði, ótilunnið,
 Æfi svona góðvæns manns.

1915

Bauta-ríma.

— Eða: „Myndastytta Jóns Sigurðssonar í ‘Lögbergs’-
kjallaranum”. —

Mansöngur.

Það tel eg mér hærra happ en heim að vinna,
Ef þú, Frónska Fagurkinna
Fagnar leikjum strengja minna.

Ríki ljóssins opnast alt með unað sínum,
Ef að blika í augum þínum
Ómarnir af vísun mínun.

Þú hefir mörgu fögru fleytt um fyrsta sporið.
Yfir frostin, fram á vorið,
Fóstrað lán, sem út var borið.

Eins væri líka úti um sérhver óðar-gæði,
Ef að yfir kveðið kvæði
Kul af þinni óvild stæði.

Ljóð það yrði heiða-hljóð — er haust-þeyr bitur
Vængjar sönginn fleyga, er flytur —
Farlamans, sem eftir situr.

Ríma.

Veistu það, að nú í nótt er nýárs-kæti?
Sérhver vætt á faralds-fæti
Flakkar um með gleðilæti.

Það er autt, en örstutt bil, sem ártöl dreyma,
Aldri sínum allir gleyma
Á þeim mótum tveggja heima.

Alt hefir kastað ellibelg og upp sér léttir.
Íðunn hrumum epli réttir,
Aka höltum Freyju-kettir.

Einn er bjargar-vættur vor, sem verst að stendur,
Hann er aleinn inni brendur,
Ok um fætur, lás um hendur.

Undir palli okkar býr, og enginn man um,
Kviksettur í kjallaranum,
Króaður frá samtímanum.

Hlusta þú nú! hann fékk mál og heyrast skal það.
Stundum geta steinar talað
Stórt úr þögn, og hörmum svalað.

Mælir hann svo: "Mig hafa numið myrkra tröllin.
Horfin eru heima fjöllin.
Hömlur útá "skólavöllinn".

"Veit eg ei, hvað af mér loks þeir ætla að gera!
Eigi eg vestra bein að bera,
Beiddist eg þar helzt að vera."

"Sögu rétta sagði eg heimi, sagnaglöptum.
Sumt í henni, að sat í höftum
Sá með raun, en tæmdum kröftum."

“Hjá þeim sem að hlyuna að ment og hugar-
 Preki,
 þeim, sem vinna að vissu og speki,
 Verð eg helzt á líku reki.”

“Og þar kynni myndin mín, úr málni þungum
 Stara í skap hjá arfa ungum
 Ætterni, þó skift sé tungum.”

“Get þar kannske mínum mög, að Mímisbrunni
 — Svo hann lýðum lýsa kunni —
 Lánað kraft frá minningunni.”

“Aufúsan á uppreist þar, þú ei munt tjá þig:
 Dræmt muni til þess dalir ljá sig.
 Dýrt sé fótabragðið á mig!”

“Happlaust þér eg hingað rakst, að hafa stjan
 um.

Þungt er mér í þjóðklefanum
 Þrévetrum í kjallaranum.”

“Þyngst mér félli, í þingtúninu ef þeir mig
 geyma.

Í “innlimun” eg aldrei heima
 Átti. — Hvað menn sögu gleyma!”

“Ekki mér eg yndi þar, hjá uppsteypingum,
 Brezka kóngsins kynblendingum,
 Kjölfurstum á hreppþingum.”

“Illa myndi eg fylla flokk þann frelsis-vina.
Fátt um Roblins ráðvendnina
Rabba þar við stróka hina.”

“Heldur kysi, um alla eilífð, áradrjúgu,
Svona liggja hér, í hrúgu,
— Hallið mér þá samt á grúfu”!

1915.

Trúnaðarmál.

Mig hafa aldrei vinir verst
Veitt, með kerri höllu.
Líka trúði, langtum bezt
Ljóðunum fyrir öllu.

1916.

Frampróun.

I.

Það get eg þér sagt með sanni
— Sagan þessi út má berast —
Verð eg fyrst að verða að manni
Vængjaður engill til að gerast.

II.

Þeir mig sneypa, að ei á
 Aðra heima sníki,
 Sem á jörð vil feginn fá
 Fyrsta himnaríki.

1916

 Yfirgefin barnagull.

Raun mér stílar stefin,
 Stúlkan mín!
 Er eg yfirgefin
 Öll sé barnagullin þín.
 — Vaxirðu aldrei upp úr því,
 Úr eigum smáum
 Hallir byggja að búa í.
 — Svo breyttist þá um,
 Þér væru harðir harmar vissir —
 Og heimurinn af skáldi missir.

 Apríldagar.

Í brú til sumar-batans fer,
 Af boðstól, apríl-dagur hver,
 Og gleymdur þegar genginn er,
 Í gullöld vorsins týnir sér —
 Og hver einn sonur sannleikans
 Fer sömu leið, í þessum heimi manns.

Rifbrot.

Vínbannið komst öflugt á,
Svo enginn þyrfti að hrasa —
En fyrsta meiðslið fékk eg þá
Fyrir það, að rasa.

Byltist eg, því braut var höll,
Bein mín fann það saka —
Rifin manns í Evu öll
Áttir þú, Javi, að taka!

1916

Gaml'árið hringt út.

— Nýársvísur í bréfi. —

I.

Lík-klukkan.

Sífelt sneiðist af oss ögn,
Uppi er skeiðið flestra.
Bráðum eyðast öll, í þögn,
Okkar leiði vestra.

II.

Hátíða-klukkan.

Vestur í kletta vorið senn
Vetur grettan rekur.
Þá skal réttast úr oss enn
Er það sprettinn tekur.

III.

Gesta-klukkan.

Ljái þér snilli, að lifa í öld,
 Lán sem kvillum varnar.
 Öll þín gylli ellikvöld
 Æskuhillingarnar.

1916

Sálir á sölutorginu.

Ekki, að mér sé útföl sálin --- — —
 Af er það, sem forðum var:
 Fyrir gull og gersemar,
 Satan keypti sálirnar.
 Leið þó yrðu eftirmálin.

Þær eru orðnar einkisvirði,
 Af því að hann hefir nú
 Markaðinum læst og lokað,
 Lyklinum á eldinn fleygt.

“Mammóni” alt sitt úthald leigt,
 Þjóðlönd öll og þeirra trú.

Iðjulaus, í óselt bú
 Upp er seztur. Leigan stærri
 Veltufénu, og hluta-hærri.

Rengirðu mig, svo reynir þú:
 Sálina þína í söng og kvæði,
 Sagna-snild og dráttlist bæði,
 Ljá fyrir þóknun þessum múg.
 Að þér hratt hann heimta gerði:
 Hvað þær jarðir stigu í verði?
 Byrjaðir þú að ympra á anzi,
 Enga sæi hann þar brú.

Sál er orðin vöru-vansi,
 Verst er gróða-flögun sú!

1916

Ámælisefnin.

Þú vanda býðst um vantrú mína, drýginn!
 Í vafa-bið
 Jafn vissan þér, að sólin sigrar skýin,
 Þó svæfum við.

Þú vitnar: einu tók á sárum taugum
 Sé trúin þín!
 — Eg lifði eins, þó loka sýndust augum
 Öll ljósín mín.

Þú finnur mun á burðum okkar beggja!
 — En byrgir það,
 Að þreyttur hef' eg þorað eins að leggja
 Á þrota-vað.

Þér maklegt finst, að reynslu mína rengi
 Þar ringull hver!

— Þó óttalaust að efstu hvílu eg gengi
 Á undan þér.

1916

Eftirsjáin.

Heiðló, sem um sumardaginn
 Söngst við hlustarlausan bæinn,
 Stiltir hljóðin há og lág.
 Þegar heljur haustsins blakka
 Hljóma þína slá í dá:
 Þögnin, sem að þá legst á,
 Kennir sönginn þinn að þakka.

1916

Svipir í Skuggsjá haustins.

Seztu í hornið hjá mér
 Haust-stund þessa, góði!
 En eg ætla að ljá þér
 Augun mín: í ljóði.
 Og ef augun duga,
 Út um þrönga skjáinn
 Oft má horfa úr huga
 Harma sína í bláinn.

Ekkert áttu að heyra
 Úti, af rakka gjammi,
 Lát ei inn um eyra
 Eldhúss-skvaldrið frammi.
 Hugann, heima-fjærri,
 — Hvað sem annað varðar —
 Gerðu að skemti-skærri
 Skuggsjá lofts og jarðar.

Út í breiða-blikið
 Blámóðunnar fljóttu.
 Sé í víðsýn vikið
 Veru þinni, og njóttu!
 Sjáðu í haustsins hljóði,
 Hvernig aftni miðar,
 Sem með lita-ljóði
 Laðar alt til friðar.

Er sem haustið uni
 Öllu er hefir bjargast,
 Þó að mót-vægt muni
 Margt, sem hlaut að fargast.
 Rótt, sem þýðar þakkir
 Þreytu-manns í augum —
 Skruggu-byljir blakkir
 Byltast hvergi á taugum.

Gleymir flissi gjöllu
 Grózku ofsahlátur.
 Bros er yfir öllu,

Eins og þerður grátur.
 Fjalla-hlíðir húmar,
 Hillir skörðin tinda.
 Hvíta-roði, um rúmar
 Rekkur þíðu-vinda.

Breiðar suður-sveitir
 Silfri og gulli stafar,
 Skógi í bláfell breytir.
 Blika Vitazgjafar,
 Akrar, á upsir settir
 Aftanhillinganna.
 Sólskins svitablettir
 Sumars landnemanna.

Skín við skógarbekki
 Skini fextur glampi.
 Lýsan af er ekki
 Akra stýfðum kampi.
 En er ei ekran tóma
 Erð, né þessi heiði
 Hverfð í blaðs og blóma
 Breiða moldarleiði.

Sem á haugum hljóðum
 Hrókar gullsins bleika:
 Trén að gulum glóðum
 Gyltra blaða leika.
 Þegar í stráum stynja
 Stopul-vinda hviður,

Haust-fölvingar hrynja
Herðar þeirra niður.

Lægri lyngsins gróður
Laufum utast þrengir,
Fram um raða rjóður
Rauða kyndla hengir.
Eins og yzt í borgum,
Undir birtu hallið,
Lýð frá turn og torgum
Týrur benda í svallið.

Inni er ömurlegra.
Eggtíð löngu búin,
Hreiðrin þrasta og hegra
Hanga tóm og flúin.
Glápin ró í runnum.
Roggar uglá á meiðum.
Úlfar átu-munnum
Ýlfra, á héraveiðum.

Uppúr runna rönum
— Rúst af berum krúnum —
Glottir bleikum grönum
Grein í móum brúnum,
Glæjum laufum gægist
Gegnum kræklur visnar,
Sem í hrauni sæist
Svarðar-tætlur gisnar.

Stöku víði-viður
 Viðrar holta-glæður,
 Hrynja af höfði niður
 Hvítar silki-slæður.
 — Brúðarlín af bari
 Borið, undir vetur —
 Og í vinda vari
 Veizlu að hausti setur.

Grænt í vindhá vetrar
 Vefa engin slegin.
 Sinu-brekku betrar,
 Borið hádags megin,
 Blóm — sem lágt við ljómar
 Litla sólskins-vöku.
 Sumars eftir-ómar,
 Ellikvæðin stöku.

Svo hefir ársins elli
 Ennpá fingur mjúka,
 Sem hún fríðast felli
 Friðarliti á sjúka.
 Mjalla-hvítu kransins
 Krónur þistla skryðir.
 Eins og lýður landsins,
 Líkin bezt hún prýðir.

Létt á logni fljóta,
 Lágt við grund og hæðir,
 Spunnir um hnjósk og hnjóta

Huldu-silfurs þræðir.
 Hengja — hvern sem noti
 Hæl í niður-tjóður —
 Húsvilt fræ á floti
 Fyrir næsta gróður.

Áin lygn með löndum
 Læðist dalinn út um.
 Fjara á flúð og söndum.
 Fossarnir í mótum
 Raula í hálfum hljóðum
 Hikult gömlu lögin.
 Hjaðnað hafa úr ljóðum
 Hamra-bassa slögin.

Skyggir nótt. En nær gljá
 Njósnar-augu stjarna,
 Bjartast blika þær frá
 Bládimmustu þarna!
 Ljós og ljóðakliðinn
 Lúr og blundur slökkva —
 Eitt sinn út í friðinn
 Allir strengir hrökkva!

1916

Jafnaðarmaðurinn.

Þó aldrei njóta ætti hann síns bezta.
 Hann uppi sat ei með það lægra og flárra.

Hann komst ei hjá að vita og sjá ið versta,
En vildi og reyndi að bjargast með því skárna.

Á reiknings-degi allra kvikra kinda
Hann kemur fyrir dómstól réttskiftanna,
Í heilagleika sárnauðugra synða
Og sakarleysi fúsu hálfverkanna.

1918

Lausn úr bönn.

Jörðin, vorsins hlýju hrifna,
Hýr er yfir þér að lifna
Geisli af gróðrar-svip.
Af þér hafinn
Hjarna klafinn
Er, og losað um þig frosið vetrar-gaddisins grip.

Hvernig leið þér annars áður?
Innibýrgðri í vetrar drunga,
Niður reirðri af þrengd og þunga,
Meðan ekkert gróið getur,
Geispa að öllum vonum setur.

Varð þér ekki alt að banni?
Eins og þreyttum kvæða-manni,
Sem að ellin sezt er að.
Sviftur hljómunum,
Huga tómunum

Tekur í hönd sér bók og blað.
Orkt ei getur,
Að honum setur
Vetur innan-að.

1917

Heljargrimdir.

Kuldinn, kuldinn! Bölvuð bitran
Banar öllu! — Og eg fékk vitran,
— Mig skal aldrei æskja að dreyma
Annað sinn í verri heima —:
Glygði um ísinn eins og “kíki”
Út í nyrzta vetrar-ríki:
Þar við mörgum Mána-Ljótum
Meinaðist, vegna kulda á fótum,
Einhver naum og grálynd Gunna —
Gryfjunnar með sér vildi ei unna.

1918

Árdegi.

Stjarneygð, dreymin, dökkbrýnd nótt
Að djúpi feimin rólar.
Austur-heimur opnast hljótt
Upp í geiminn sólar.

1918

Vestmanna-megurð.

—
 Við erum ekki vestur-frá
 Vistaðir til að fitna —
 Verst að holdin okkar á
 Andanum líka bitna.

1918

Útúr aðfinflu við kvæði eftir mig.

—
 Synd hafði eg drýgt — og sú var ljúf!
 — Saknandi að því var lokið nú —
 Yfirsjón minni og eftirsjá
 Eimunalegur sat eg hjá,
 Eftirvæntandi að iðranin
 Af mér skolaði breiskleik minn.
 Hana var hvergi samt að sjá,
 Sem 'ún kæmist ei himnum frá —
 Sokkinn svo botnlaust óráð í,
 Úrræði tek: að brosa að því.

1918

Kulvísi.

—
 Fyr var yndi að etja við
 Illra vinda blástur,
 Við þá hindrun hugleikið,
 Hvor þar myndi frárstur.

Að reyna sig við hrímtröll heljar-vetra,
 Það hélt eg áður færan drengja-leik.
 En nú finst mér í baðstofunni betra,
 Og bærilegra að kafna þar úr reyk.

Frosti, mjöll og myrkra-her
 Mætti öllu hreykinn.
 Út á völl nú voga ei mér
 Í veður-trölla leikinn.

En hlakka til, við gróður-ilm úr grasi
 Um græna jörð að mega koma á stjá,
 Og fá að gleyma öllu inni-dasi,
 Er aftur sumrar mínum stöðvum hjá.
 1918

Heima-baggar.

—
 Klárinn, farinn krafta-taugum instu,
 Klektur föggum
 Sár og marinn — hérna gekk frá hinztu
 Heima-böggum.
 1918

Dagamunur.

—
 Eg í skæru skini þínu
 Skemsta dags um æfi naut.

Næstan líka í lífi mínu
Lengstan man — þá hvarfst' á braut.

1918

Stjörnuspár..

Þúsund-eygt, og að oss snúið
Andlit blátt á nætur vetri
Starir hingað hugþrungið —
Hyggið þið, sem þarna búið,
Þessi jörð sé ykkar betri?
Svo sem ykkar okkar — við.

Ef þið svo með stírum standið,
Starið út í geiminn þarna,
Okkar jörð sem augnamið,
Sé ei ykkur lífsins landið
Langtum kærast: ykkar stjarna!
Eruð skamt á veg, sem — við!

1918

Greina-gerð.

Gustur kom og fauk upp fjallið,
Framhjá rauk með þyt og súg —
Hrópaði eg til hans: Hver ert þú?
Staldráði hann ei grand, en gall við,
Sendi nið'r af næstu brún
Bergmáls-andsvar, ofanfallið:

“Eg er lýðsins leiðbeinandi
 Lista-skygnan, rannsakandi,
 Sjáandinn um teig og tún,
 Skyngjun alls, sem skáld þið kallið —
 Oft mig brestur aflið samt.
 Upp í brekku kemst eg skamt,
 Murra nið'r í miðjum hliðum.
 Annað veifið oftek mig,
 Alt mitt geifl er moldar-bikið!
 Út úr fylgsni, kima, krók
 Sópaði upp alla rúst og rykið
 Ljósínu varð ei læst á bók!
 Fjallið verð í fleiri hviðum
 Fara, og á mörgum hliðum.
 Það snýr hvergi að áttum eins.
 — Einhliða er þúfan bara —
 Hér er um hvamm og foss að fara,
 Þúsund leyni lyngs og steins.”

Upp að vöxnu víðsýninu
 Veifaði eg til hans hendi minni:
 Far þú vel! Og vingan mesta
 Eyddi jafnvel eftirsjá!
 Þegar ið versta varð ið bezta —
 Eg, sem ligg við lágan völlinn,
 Læt mér koma í sama stað,
 Hlusta, bíð og brosi að,
 Hvort að trú þín flytur fjöllin —
 Fundið geturðu á því skil,
 Svona varð að verða til
 Fjallið sjálft. Og svona gerður

Sérhver molinn, rakaleitt.
 Því er samt að þakka eitt:
 Útsýnið er eitthvað breytt
 Frá því sem að var — og verður.

Stígðu hærra og hærra. Hvestu!
 Hnúkar standast fyrir þér!
 Rosa-blika bagi er —
 En þoku-lognið lýgur flestu!

1918

“Bolsheviki”..

Er til ríkis kominn kannske
 Karlssonur úr Garðshorninu?
 Konungdóm með kvonfanginu
 Tekinn við? Er hennar hanzki
 Hjálmskúfurinn: Danabótar
 Heimsins? Rússlands Borgarbrjótar
 Barn — sem úr var svikinn þróttur —
 Og Kænugarða konungsdóttur?

Er hann kúgaðs fólksins frelsi
 Færandi — úr alda-gleymi —
 Svika-Smerdis höldnum heimi?
 Tveggja varga valda-helsi,
 — Vígskáum af þjóðráns hersum
 Liðsmun smíðað — leysti af Persum.
 Og úr þjófshönd sessa sinna
 Skilaði hann okkur frelsi Finna.

Er hann heims úr böli boginn,
 Blóðugur að rísa og hækka,
 Múginn vorn að máttkva, stækka?
 Sannleiksvottur, lýtum loginn!
 Ljós, sem fyrir hundrað árum
 Frakkar slöktu í sínum sárum?
 Lítil-magnans morgunroði?
 Fót-troðinna friðarboði?

1918

Konungsgæfan..

Slagarinn milli elds og eggja,
 Óviljuga hræðan beggja!
 Ríkari þér ef ræna og deila —
 Ráðaleysi samt á þitt
 Bót í máli — En minni hitt,
 — Öðlingssæmdum ómaklegt —
 Sem er höfðings-háttar veila:
 Halla — ef fólk í vald þitt setti —
 Öllum þarflaust þjóðarrétti —
 Kringt er þér um klaufaspor!
 Kóngurinn í Varnarleysu —
 Vittu: að yfir hverja hneisu
 Hærra lyftist fáninn vor!

1918

Vorönn.

Senn í nánd við norðurlönd
 Nýja vor og gróður-djarfa,
 Ljá mér brátt þinn hug og hönd,
 Heilt og sælt, til glaðra starfa!
 Kröftum mínum kæti að fá,
 Komdu beint með vænta sending:
 Mér á arma orf og ljá,
 Og á tungu vísuhending.

Áreynslunnar unaðssæld
 Efldu mig í handtakinu.
 Leys mig, áður út sé þvæld
 Ánægjan, frá dags-verkinu.
 Iðjan verður ok um háls,
 Ef að þrýtur fjör og sinna —
 Þá er öll manns orka frjáls,
 Yndi og hönd ef saman vinna.

Eg ber ei um haustsins hag
 Hugarvíl né gróða-líkur.
 Nóg að gera! og glaðan dag
 Gefðu mér, þá er eg ríkur.
 Eg er bara að biðja um það,
 Blettur minn að verði fegri —
 Þú mátt, burgeis, brosa að
 Bænrækt svona kotungslegri!

Þú mátt hafa í heilli sveit
 Hundraðsgjald af hverju setri.

Starfi mínu ei stika reit
 Stærri, en gæti skilað betri.
 Verði gott af þínu þér,
 Þú sem ræður herragörðum!
 Ekki vil eg eiga mér
 Áhyggjur af mörgum jörðum.

Forðum lagðist Æsi á
 Iðjuleysi, svo þeir hærðust,
 Iðunn greip upp eplin þá:
 Æskuhöpp — í lag þeir færðust.
 — Hebra-Javi, heyrðu mér!
 Hygg ei eg sé við þig feiminn:
 Sælust, veit eg, varð hún þér
 Vikan sú, er skópstu heiminn.

Eg get næstum ætlast á
 Unað þinn af verki þínu,
 — Vott þann um, að vita og fá
 Viðkenning á starfi sínu:
 Þegar ungum Eden frá
 Augun fyrstu, er geta sögur,
 Fengju morgun-sól að sjá:
 Sýn, að hún var dásemd fögur!

Eflaust sástu, að ei var gott
 Iðjuleysið skógar-hjóna,
 Svo þú dreifst þau bara brott
 Bæði! til að slá og þrjóna —
 Þó þú létir mynda-mót

Manns og konu óbreytt vera,
 Sú var auka-endurbót,
 Er þú fanst, að varð að gera.

1918

Fylgd á fremsta hlunn.

“Ríðum og ríðum,
 Rökkvar í hlíðum,”
 Skugga á ljósin í bænum ber —
 Hingað, á fremsta hlunn, fylgdu þið mér
 Fagnaðarsælum, og snúið við hér,
 Leiksyntir, fóstbróðir, þökk mína þér!
 Smærri og færri því eftir eg á
 Örstígin spor, yfir leiðina þá
 Ætlaða einum —
 Afskeiðis neinum
 Hámmælum, þaðan, um sögur af sér!
 Svo á að vera!
 Samglöð við kveðjast
 Eigum í veizlulok. Veit eg þó er
 Margt við að gera!
 Margt við að gleðjast!
 Öldungis kvíðalaus kom eg — og fer.

1918

"If you can keep your head when all about you."

— Rudyard Kipling. —

Ef þú ert sá, sem gengur ekki af göflum
 Í geipi múgs, sem kennir þér um slyz —
 Ef þér er vantreyst, veizt af þínum öflum,
 Og vegna hvers þau hafast fyrir gys —
 Ef langreynd von þín velli kann að halda —
 Ef varast fals, þó liggir undir róg' —
 Ert stórmenskari, en hatri hatur gjalda —
 En hygst ei snjall né alt of góður þó.

Ef gengur ei í draum' með draum þinn háan —
 Við djúpskygnt rýn ef sezt ei verklaus heim —
 Ef tekur sigri, og sviftir vona á hann,
 Með sömu staðlund — Bragðarefum þeim!
 Átt þol, að heyra sannleik þann er sagðir,
 Í snöru á flón, af níðingunum beitt —
 Sjá starfi hnekt, sem líf þitt í þú lagðir —
 Því lyfta á ný með sérhvert tækið eytt.

Ef vogar æfi-vinningunum þínum
 Að varpa í hlut á góðs máls tenings-kast,
 Og tapa þeim — En byrja á sömu brýnum
 Á bili næsta, og forsmá tjón og last —
 Ef átt það vald á hjarta, trú og taugum,
 Að týna ei móð hjá óska þinna val,
 En stendur djarfur fyrir allra augum,
 Með eina liðið, viljann þinn: Eg skal!

Með einurð fulla úr kjassi lýðs ef kemstu,
 Úr konungs-boði, sveitunginn, sem fyr —
 Slapst heill frá vin, sem fjendum þínum fremstu—
 Né fyrirleizt né sigldir allra byr —
 Ef út þú telur arðsæl, nota-geymin,
 Öll augnablik sín hverri stund er rann:
 Þá fær þú sigrað bæði "hold og heiminn" —
 Og heill sé með þér! Þú ert efni í mann!

1918

Gert þegar grið voru sett.

—

Ingólfs-skáli og Skjaldar-höll:
 Skuld* sé flæmd úr hylli,
 Gleymd og týnd sé erjan öll
 Ykkar beggja milli!

Ykkur leifði lönd og bý
 Og lýði, feðra gifta.
 Gengið hafa aldir í
 Erfðinni rétt að skifta.

Örðug gerðust eftirdrög,
 Ei þó syrfi að stáli.
 Sýknt má toga sérhver lög,
 Unz sanngirnd sker úr máli.

-----

* Skuld, sú sem hér er átt við — hálf-systir Hrólfs
 Kraka. Ekki Skuld — nornin — framtíðin. Hóf.

Þó færu á mis, með dáð var deilt,
 Með drengskap leystur vandi —
 “Sigrúðu rétt og sættust heilt”,
 Í sögunni ykkar standi!

1918

Kerlinga-hláka.

Nætur-blindu skarðar skjöldinn,
 Skýin synda ört.
 Dregin mynd á muggu-tjöldin:
 Mótin tinda, svört —
 Hlýju-vindur hreppir völdin,
 Heiðin kyndir björt.

Hnjúka-garður, girður höklum,
 Gulli varður hlær.
 Skaflinn harður, hvergi að öklum
 Hamra-barði nær.
 Blika jarðar bros frá jöklum.
 Blánar skarð um tær.

Vill nú sjá hvort vængur dugi,
 Vetrar smá-fuglinn,
 Sólskins-brá á fögru flugi
 Fljóta um blá-loftin —
 Eg er þrá, en hálfur hugi,
 Hoppi að ná á minn.

Hæfði nú í hug að yngja
 Hvað sem ljúfsemd er —
 Vængur, þú! það veit eg þyngja
 Vorboðs-trú á þér:
 Kann að fljúga, en fátt að syngja,
 Fugla múgur hér.

Aðsóknir.

Sé í vændum veðra-kast,
 Verkir í taugum flækja sig.
 Hef' svo lengi hrakviðrast,
 Að hreggfylgjurnar sækja á mig.

1919

Lífsprá.

Eg elska þig, lifandi líf!
 Með lúá og starfs-gleði þinni,
 Í vöðvum, í sál og í sinni —
 Og það varð mín einasta huggun og hlíf!
 Svo bið eg: þú treystir mig til, að
 Eg tefji ei lengur hjá þjóð,
 En fái þér skyldunum skilað —
 Og skrifað mitt síðasta ljóð!

1919

Aldurshæðin.

Hvað skal stórri starfsemd hér
 Stuttrar æfi að sakna?
 Letingjanum ofstutt er
 Eilífð, til að vakna.

1919

Aftanskin.

Fram um eilífð alla
 Uppyinging vex lífgjöf í,
 Fornir hnettir falla
 Flutningsefni í kerfi ný.
 Þroskun, sköpun, skraut og yl,
 Skyn og óð hún flytur til.

Líkin lifna og kólna,
 Líður önd og hjarta-slag
 Út um algeim sólna —
 Einhvern glaðan nýársdag,
 Sólna-kerfa kulnuð blöð
 Kvikna í nýrri ljósa-röð.

Þó að hnatta-heimsins
 Hjaðni stjörnu-augun blind,
 Út í eilífð geimsins
 Uppi er þeirra geislamynd,

Hvarfar yfir ljóssins leið
Lífsmerkjanna þrotlaust skeið.

Langur dagur liðinn,
Ljósum hinztu kveldskin slær.
Aðeins eftirbiðin!
Aftanhúmið þokist nær,
Þessu höfði að halla við
Hvíldarvon og næturfrið.

1919

Gróðabrögð.

I.

Í tvent skiftast gróðabrögð: gæzluna og aflann—
En geymslan snýst þrátt upp í vandræða-kaflann,
Eins flókinn um menning sem fé.
Því byggja oft ættlerar frægustu feðra
In fallandi vé.

Það leiðir af annara loftunga að vera,
En lítið sem ekkert úr sínum hlut gera,
Það lækkar — Menn hefjast við hitt,
Að horfast í augu við hátignir allar,
Og hagræða um sitt.

Að skreyta sig glingri úr erlendum álfum
Er örvasans fávit — en týna sér hálfum,

Því tap er hvert góðyrði gleymt.
 En ráðdeild sú hagsælir heiminn og framtíð,
 Sem hnoss sín fékk geymt.

Og seint verður kynstofn sá “fær eða fermur”,
 Sem flaðrar við spjátrungsins eftir-hermur — —
 Frá ómuna-tíma og enn,
 Því ráfa nú apar um óræktar-skóga,
 En urðu ekki menn.

II.

„Einhversstaðar sver hann sig í ættina.“

Til fjallanna reið eg, með öikumagns-eimi,
 Sem ofmælið kveður: in prúðustu í heimi.
 En óyndis-svefn yfir samdveljum lá —
 Í rúminu andspænis brúðgumi og brúður
 Þar bjuggu mér hjá.

Og þeim gat enn vel lynt ein vökunótt saman!
 Þú vítir mig kannske um óþarfa gaman,
 Ef nýgiftra hjónaspor höguðu ei þér —
 En vinur, þú dæmir það vægara bráðum,
 Og veizt hvað eg fer.

En jafnskjótt og fjallsbrún í lyfting sér laumar,
 Í ljósmálsins hillung, sem framtíðar draumar,
 Hann reis upp við gluggann og starandi stóð
 Með fránum augum, og fögnuð á vörum,
 Sem flytti hann ljóð:

“Þó sérhver minn eyrir og fjárhlutur færi
 Í ferð þessa eyddur, það marg-borgað væri
 Og ei til að sakna, að sjá þessa dýrð” —
 En mygluðu svefnauga horfði að honum
 Hver hengi-brún ýrð.

Eg nafni hans gleymdi. En erlendis alinn
 Hann íslenzkur var þó. En fjallið og dalinn
 Í ættjarðar vor-dýrð hann aldregi sá,
 Með blik-lita vitrun frá himni, á hlaupum
 Að hugdýpis-blá.

En barninu þorpsins og búanda á völlum
 Svo brá, við þá heimkvöð frá íslenzkum fjöllum.
 Hann vissi ei hvaðan. — En hvort myndi hann
 Ei göfga þá tungu, þá sögu, þá söngva,
 Er sólbraut þar rann?

III.

“Segðu þér það sjálfur”.

Hvort manstu það, systir, er saman við undum
 Við sögur og æfintýr barnanna stundum,
 Hve þráin var djúp og vor heillaósk heit:
 Er áлага kóngsbörnin forsending fóru
 Í fjárstulda-leit.

Svo örðuga mannaun þeim vonleysan valdi,
 Þau vissu ei hvar tröllahönd gripina faldi,
 Og bæðust þau leiðsagnar, viðkvæðið var:

“Þá gátuna átt þú að gera þér sjálfum,
Og gizka á svar.”

“Þú annars skalt sífelt í ánauðum vera,
Og áлага-haminn sem kvikindi bera”. —
Og svo búin lögðu þau börnin á braut,
Því þau kusu, heldur en minkunn og missir,
Sér manndóm og þraut.

En ætíð var hollvættur, góður en grettur,
Á götuna fráviltu barnanna settur,
Að vísa þeim leið. Og hún sóttist þeim senn — —
Og öll munu kóngs-börn, í kjörgripa leitum,
Eins komast það enn.

1919

Drottins-orðið.

—

Þremur árum eftir að höf. kom til Ameríku, eða árið 1876, mintust Bandaríkin aldarafmælisins með alþjóðasýningu, er fór fram í Filaelíu í Pennsylvaníu. „Dom“ Pedro var þá konungur yfir Brazíliu, og einn af sýningar-gestum. Blöðum þeirra daga varð tíðrætt um hann. Meðal annars sögðu þau af honum söguna, sem hér er rituð. Það sem honum átti að hafa orðið að orði, þegar farið hafði verið eftir þeirri ósk hans, að sér væru sýnd heimkynni kolanámumanna.

Ríkið Pennsylvanía er kent við William Penn, forráðamann Kvekara-landnámsins í Vesturheimi. Í fulla öld, fyrst í New Jersey 1676, svo í Pennsylvanía, þangað til 1779, fylgdi það einsdæmi, í landnáms sögu Bandaríkjanna, hans stjórnarstefnu, að fullur friður hélzt milli Indiána og aðkominna: „Svo að kvekarahatturinn og kvekarakápan urðu traustari hlífar en hjálmur og brynja,“ eins og einn sagnaritari Bandaríkjanna kemst að orði um það.

Dom = Dominus = drotnari.

I.

Verið hafði viljug fórn
Varningsboðsins, þjóðum sýnda,
Þetta höfuð, konung-krýnda —
Fáséð þing, hjá þjóðmúgs-stjórn,
Henni úr guða-tölu týnda!

Langt að komu kynjin nýju:
Kóngurinn frá Brazíliu!
Forvitin um forngríp slíkan
Frelsisgyðjan lyfti brún.
Öld var síðan afsór hún

Sérhvern herra, honum líkan.
 Handa sér, í góðu gengi,
 Gullkálfa nýrri steypt
 Hafði nú — og land þeim leyft —:
 Stórra gróða-dáða drengi.

Svona skinu ei sælu-ljós
 Suð'r í löndum Dom Pedrós,
 Menning þeirra gróða-granna
 Geigaði á þrældóm stórvirkjanna —
 Dyrkuðu konung, mestan manna —
 Vanderbilts ei vissu hrós!

Sofið er þar síð og lengur —
 Sól fyrir norðan lönd þau gengur,
 Þó með blysin byggi að hálfu
 Bandaríkin sömu álfu —
 Fyrir afsal fríðindanna
 Falt er þar gullok stórvirkjanna.

II.

Undur, dýrð og dvergsmíð öll,
 Dásemd nýja í hverri höll
 Höfðu öðlings augun litið:
 Frelsi, og lausn við staut og stritið,
 Lánsæld þá sem fólkið fær,
 Hversu auðsins afli grær,
 Þar sem drotnar véla-vitið.

Upptök þeirra efna horfð' um
 — Í þeim skóg er Penn réð forðum —
 Konungs augun: Afrek það
 Unnið af listum, hvernig að
 Kola-dyngju, í dýpi svarðar,
 Dældu úr skauti móður, jarðar,
 Fyrirvinnur starfa stórs —
 Í megingjarðir þessa Þórs
 Spentar, milli fjalla og fjarðar. —

Eldri sagan öll úr skorðum —
 Annar leikur nú á borðum,
 Frá því Penn, í firnsku, hjó um
 Fyrsta tréð í numdum skógum —
 Settist þá með sáttu liði
 Sanngirnin að aldarfriði.
 Blettur ei milli, af blóði manns,
 Bæjarins nýja og tjaldsins hans,
 Vestur-heima húsbóndans:
 Höfðingjans á villi-viði.

Heygðu öflin undirheima
 Upp með hverjum töfrum streyma,
 Inti túlkur, ýkju-sögull —
 Öðling hlýddi, konung-þögull,
 Sá í huga hinztu brotin:
 Hauga-rofa fjársjóð þrotinn,
 Ræntar aldir, af þeim fáu,
 Örbirgar í framtíð lágu —
 Stolnar erfð í stundar-notin.

Þannig lauk hann orði á:
 “Undur margt er hér að sjá!
 Feginn þægi eg þeirra líki:
 Þarfa-tæki í mínu ríki —
 Sýnið mér nú hagi hinna,
 Handanna sem þetta vinna!
 Fólkið á valdi véla sinna.”

III.

“Drottins-orðið” enn er dýrt,
 Eins þar fjöldinn ræður landi —
 Lítil þægð varð leiður vandi
 Ósk sem varð ei undan stýrt:
 Ofan á skraut, að sýna sorpin
 Sín, og hljóta að gegna því
 Ráða-leysi: að leiða ’ann í
 Stóriðnaðar-þræla þorpin.

Meðan hann eygði, að enda slóðar,
 Úthverfin í farsæld þjóðar,
 Var sem hug í heimalandi
 Hulin framtíð opin standi,
 Unz á hverri braut og brú
 — Máluð ambátt orðin nú,
 Undir blóma beiskjufull —
 Mætti honum Mærþöll sú,
 Sem að auðnum grætur gull.
 Sveina hópur hvata-ringur,
 Höfuð visin, dverga-fingur.
 Okurs-vegir ofan-hálir,

Úrkynjun og týndar sálir.
 Bjáni í hverri barna-kró,
 Bernskaður auðsins vöggu-galdri.
 Tannlaus skoltur, skynsemd sljó
 Skiftinganna á þroska aldri.
 Fylgjur raktar fram í ætt
 Fákæninga, sem við stritið
 Höfðu mannsmót, vöxt og vitið
 — Alt nema kergju — úr kyni þvætt.

Lengra sá hann — sveitir falla!
 Soninn garðmanns, freistarinn
 Greip við bónda-bæinn sinn,
 Flaug með hann til hæstu fjalla:
 Sýndi honum heila sveit,
 Hýsta bæi, yrktan reit,
 Friðaða menn og frjálsa alla!
 Söluhundruð samantalin
 Sagði að stæðu í vörzlu sín —
 Sko! þér gull í greipum skín!
 Gerðu þína bæn til mín!
 Skalt svo eignast allan dalinn.”

Utar lengst, í framtíð fjarri,
 Fyrirbrigði sá hann stærri:
 Örbirgð fangna, leiddi að leika
 Lysti-semdin munaðs-bleika.
 Hásætin að hliðum öllum
 Hlógu við, frá súlna-pöllum.
 Nauð-dansarinn bar til brunns

Böl og heiftir sínar. Unz
 Eins og bylur bæri voðir,
 Blindur Samson hristir stoðir,
 Lætur vansmið hreysa og halla
 Hrynja yfir sig, og alla,
 Hrapaða saman rúða og ríka
 Ringla í kösum dauðra líka.

IV.

Dom Pedro úr djúpri þögn
 Draumasjóna vakti sögn:
 "Aldrei verði í voru ríki
 Vinnumenskan yðrar líki!
 Í því hliði að engill stæði,
 Allra bæna lengst eg bæði,
 Landið mitt þeim voða verði.
 Væri í nauð — með brugðnu sverði!"

1919

Örvandils-tá.

— Forn-ensk vísa eftir Cynewulf: „Eala Earendel“, sama
 sem: Morgunstjarnan. Lauslega þýdd. —

Eygló Örvandils,
 Árdags-stjarna!
 Yfir Miðgarðs múr
 Mönnum senda:
 Sáir svartnættið
 Sólar ljóma

Tærri tunglskini — —
 Tíð gervalla,
 Sveipar systur-jörð
 Sjálf-þín ljósi.

1920

Stafkarls-vísa.

—
 Mannaleiðin miðast. — Kunn
 Mínum fararskjótum:
 Eg er fram á hinzta hlunn
 Að hökta á þremur fótum.

1920

“Föðurland, hvar sem gott var að vera.”

—
 Bein þín lest hvort hlýtur hér
 Heima, eða gestur bera:
 Hvar sem mest var þörf á þér,
 Þar var bezt að vera.

1920

Lífið í glóðunum.

—
 Þegar linnir þolið manns
 Þrám að sinna og vonum

Lifir innri eldur hans
Enn í minningonum.

1920

Annarshugar.

Gagnar smátt, þó galir hér
Galdra þína yfir mér,
Ef eg, til að þóknast þér,
Það í talið leiði:
Sloppið til þín heil um haf
Hafi þrá, sem taldir af —
Eins og Gró, með Gígjar-staf,
“Gleymir þú öllum seiði!”

1920

Línur úr sendibréfi.

Mér sæmdi senn að þagna,
En sitja og hlusta bara
Á skarann söngs og sagna.
— Og síðan hljóður fara.

Afsakið! of margt ef sagði eg,
Á meðan tómstund eg fengi.
— Eftir svo örstuttan tíma
Á eg að þegja svo lengi.

1920

Útboð.

—
 Ef að þú ert, Íslendingur,
 Utan heimalands,
 Þar sem vofir aðkrepp ánauð
 Yfir höfði manns,
 Sú, sem sníður almenn efni
 Öll til klafa og bands,
 Og svo fer, þér æfin leiðist
 Ellilyga-grá:
 Þorðu í flokkinn fáliðanna
 Frjálsu, — ef veizt um þrjá!

Lát ei hollvild hug þinn deigja:
 Hættan sé svo bráð!
 Ofhræðslunnar vara-vinsemd
 Verður Lokaráð.
 Svára henni og sanna, að það
 Sé ei geip né háð:
 “Þigg ei ráð þitt, vinur! Vit, að
 Veika trúin mín
 Svo er rík, hún treystist til að
 Tapa meiru en þín.”

1920

Hnuplað frá Heine.

—
 Þó að alla úr dauðans drolli
 Dómsins lúður kalli,
 Kyr í gróf, og saman sælli,

Sinum ei hans gjalli.
 Annað líf á ekkert sælla að bjóða
 Okkar samvist, bezta heillin góða!
 1920

Fornar trygðir.

— Snúið úr kvæði Burns: *Auld lang sine.* —

Skal gömlum vinum gleyma, þó
 Að gengnir sé úr bygð?
 Og aldrei þykja fundar-fær
 Svo fornreynd æsku-trygð?
 En fyrir, fyrir forna trygð,
 Í föstum vina-hring,
 Við drekkum fornum trygðum til
 Í tvímenning.

Við lékum saman, ung-glöð oft,
 Um engin blómum skygð!
 Þó þaðan lægju þreytu-spor,
 Ei þvarr sú forna trygð.
 En fyrir, fyrir forna trygð,
 Í föstum vina-hring,
 Við drekkum fornum trygðum til
 Í tvímenning.

Við lögðum brú á lækinn fyr,
 Með ljúfri vina-hygð.
 Á milli lögðust heimsins höf,

Samt hélzt vor æsku-trygð.
 En fyrir, fyrir forna trygð,
 í föstum vina-hring,
 Við drekkum fornum trygðum til
 í tvímenning.

Með aldavina hjarta-hald
 Og handsöl alt um kring,
 Við drekkum full þitt, forna trygð,
 í föstum æsku-hring.
 En fyrir, fyrir forna trygð,
 í föstum vina-hring,
 Við drekkum fornum trygðum til
 í tvímenning.

1920

Kör.

Hey-önn og uppskera!
 Af er það forðum var,
 Mannfæð þó mæði enn
 Mig vantar sjálfan þar.
 Settur að síðstu hjá
 Sæld minni: ykkur ljá
 Alt mitt — en létta lið —
 Lémagna stara á.

Gull-ax nú er mér og
 Ilmgresi hugarraun,

Þau sem mér fundust fyr
 Fagnaðar-verkalaun.
 Ykkur, með eftirsjá,
 Einmana starir á:
 Hey-önn og uppskera!
 Afmagna starfa-þrá.

1920

Tízkuþlað.

Tóm ótilunnin gæði
 Eg áskil mér. Mig búðu um,
 Þú heimur minn! og hlúðu um,
 Sem gælu-barn að brúðum!
 Svo manninn, föng og fæði
 Eg fái alt úr búðum,
 Og krakkann litla líka!
 Þá lifi eg sæl í friði.
 Verð öll í yzta sniði:
 Sú utan-sálar ríka.

Kerlingabók.

Á áttatíu árum
 Eg nam æ fleira og fleira.
 Mig fýsir enn að kunna meira —
 Eg hafði, undir árum,
 Þær unnir af gleði og tárurum!

Við norðurljós átti í órum,
 Er skammleikadagur á hálfскеiði hné. —
 Með syngjandi, vakandi vörnóttum sté
 Eg viku-dans, þegar að sumarið fór um.

Og stökur og sögurnar stóru,
 Þær stafrófs-kver mín vóru.
 Og firðir og fjöll og brekkur
 Og rokkur og stöðull og stekkur:
 Minn skröklaus skólabeckur —

Við norðurljós átti í órum,
 Er skammleikadagur á hálfскеiði hné. —
 Með syngjandi, vakandi vörnóttum sté
 Eg viku-dans, þegar að sumarið fór um.

Að verða stór — sem stúlkurnar,
 Mín stöðug þrá og tilhlakk var —
 En einkum sem hún mamma mín —
 Sú mið-sól dregur enn til sín!

Við norðurljós átti í órum,
 Er skammleikadagur á hálfскеiði hné. —
 Með syngjandi, vakandi vörnóttum sté
 Eg viku-dans, þegar að sumarið fór um.

Til æfi-náms, og ein í bekk,
 Og óútskrifuð hingað gekk!
 Eg námsstyrk einn frá feðrum fékk,
 — Í heimanmund af hæðum —
 Úr höndum verndargyðju:

Að hvíla mig á kvæðum
 Og keppa fram til iðju —
 Við norðurljós átti í órum,
 Er skammleikadagur á hálfскеiði hné. —
 Með syngjandi, vakandi vornóttum sté
 Eg viku-dans, þegar að sumarið fór um.

1920

Árs erfisaga.

Fátt að, að finna!
 Framrunnu daga,
 Smá-muna minna
 Meðferð ei klega,
 Viljans, að vinna,
 Vanmátt til бага —
 Árs erfisaga!

A gamlárskvöld, 1921

Myndirnar á íslenzku "Mánaðardöggunum".

Þær eru hirðir hauklegar
 Hornið manns í kringum,
 Þessar gömlu gersemar:
 Gull af Íslendingum.

1921

“Heyrðist kveðið upp úr leiði” erlendis.

—
 “Ísland, þér slapp aldrei hönd
 Öll af barni þínu!
 Þó það fengi í fjarri lönd
 Fargað leiði sínu.”

1921

—
Tíðasöngur.

Sjá, hvar grámunkur gamall
 Á göngur svo harðar,
 Að stökkva vígðu vatni
 Á valinn allrar jarðar,
 Sem féll í helreið haustsins,
 Svo hún varð kirkjugarðar —
 Sjáðu, veturinn þar vera
 Sig veikan út að bera.

Sjá, hvar foringi fjörsins
 Á ferðum er sunnar,
 Með gróður yfir grafir
 Og grundir frostum brunnar,
 Með sigurfána sólar
 Og sumar-upprisunnar —
 Boðinn gleði og gæzku,
 Og gervileiks og æsku.

Með líksöng við leiðin,
 Um lát alls ins horfna,
 Um krossmörkuð grafar-göng
 Ei gakk með munknum forna.
 En vígðu þig veröld,
 Alls vorsins endurborna —
 Á hverju kraftaverki
 Og kvæði, sannleiksmerki!

1921

Dimmnætti.

—
 Yfir heimi er hjarn —
 Húmnótt á vegi —
 Eg er birtunnar barn —
 Býst enn við degi!

1922

Martíus.

—
Forspá:

Víðlendast veraldar-riki,
 Voldugra en keisara-herdæmin:
 Vetur og Vindsvala kyn,
 Leysast mun senn upp af límafalls-sýki
 Líkt eins og stórveldin hin.

I.

Fyrir gluggann minn gengu
 Glaða-sólskins dagar.
 Báru af ylgeislum yddum
 Örvamælir fullan.

Beint frá uppsölum árdags
 Undir randir þeirra
 Langt og gustmikið gólu
 Gullin-skýja lúðrar,
 Stefndu varðliði vors á
 Vetrarlönd til njósna.

Upp í brag hef' eg búið
 Bjarkamálin þeirra.

Lát þig alls ekki undra,
 Þó orustuguðsins
 Nafni, skálda-máls skeið í
 Sköfnung sínum glamri.
 Né þó vígroða vorsins
 Varpi á héröð kvæða
 Yfir gulnaðan gróður,
 Genginn undan snjónum.

Né þó launþráður ljóða
 Liggi í heimátt, þangað
 Sem að æsku-skeið og elli
 Upptök veit og þrot sín —
 Báðar borgir sér hlaða úr
 Barnagullum smáum.

II.

Vor! Ó, vor —
 Vor! með fjör og for.
 Efnið, sem að eilíft næði

Yfir löng og spánný kvæði,
 Fram um ljóss og lífsins svæði
 Hvert þitt leifða og lengda spor.
 Þú, sem árs og alda dyr
 Opnar fyrir gróður-gæði,
 Hvar sem tímgast blóm og byr.

Vor,
 Þín skuld er ei þessi for —
 Hún er leif frá víkings-vetri,
 Valur hans á hverju setri,
 Meðan frelsi frjóva smárra
 Í fold og sjó,
 Inn' í dróma ísa-grárra
 Arma sinna, fékk þeim haldið.
 Gaddi gróf
 Kviksett líf, og hríða-hárra
 Hörkulögum skerpti valdið.
 Smáu fræi úr freðnum kögglum
 Frostið vildi ekki sleppa.
 Forin er
 Blökk og ber,
 Blóð, sem sprakk því undan nöglum
 Að því fanga-klær að kreppa,
 Þegar það læðing lyfti af sér.

Vor, vor —
 Vor með fjör og for!
 Morgun-köll
 Kliðar snjöll
 Hlákan þín, við hraun og björk,

Hrópandinn á eyðimörk!
 Vekur svana-söng,
 Sólskins-dægur löng —
 Grösin, sem þá gróa um völl,
 Grundir við og hæstu fjöll,
 Jafnvel mosinn
 Fölur, frosinn,
 Fylking drottins eru öll.
 Kristsmenn, krossmenn,
 Birtu og lífsins landnámsmenn.
 Krossfarar,
 Fylktir að vinna vöggurnar,
 Vonarsælli en grafirnar.

Vor, vor —
 Vor með fjör og for!
 Hvessibrýn
 Hretin þín,
 Stundar-hamli, á hlaup þér setta,
 Hik um það, hvað fyrst má spretta,
 Svo á bót sé byrjun rétt:
 Þau eru aðsókn öfug-drauma,
 Eftirlegur vetrar-strauma,
 Næsta dag af lofti létt.

III.

Viðlíkt hendir mörk og mann!
 Þúin, svellköld sinu-læða,
 Sólar felhellan
 Tefur fyrir guði að græða

Gaddrunninn
 Sumargróður sinn,
 Þann sér hugsar hann —
 Hans er erfð ið unga, smáa,
 — Ekki skrælan háa-lága —
 Óskabarn hans alþýðan.
 Hans er vor,
 Vor með fjör og for,
 Leiðvísun til lífsins anna,
 Ljóskeikjan í hugum manna,
 Frelsisþrá og framsýnt þor —
 Eitt sinn verða af alþjóð manna
 Allir vetrar-hlekkir bræddir,
 Synir ljóssins sumarklæddir —
 Lífsvon á ið sigur-sanna!

Þið!
 Grösin, vaxin við
 Vosbúðina og harðlendið,
 Birkibeinar, búalið:
 Kona og karl!
 — Áburðurinn einsamall
 Of-þrif skóp og ógresið —
 Ljáið lið!
 Hvar sem ungur uppvaxandinn
 Unnið hefir leir og sandinn,
 Glæsti teiginn gróðurríka:
 Allar hendur unnu það!
 Eignuðust landið, fyrir að
 Svelgja ei upp sína líka.
 Fram þú lýður!

Landavíður,
 Liggur í hlekkjum heimur þinn,
 Harðfrosinn
 Á hönd og fæti, en hjarta-þíður —
 Leys hann meðan lífið bíður!

Slíkt var þinna glapa gjald —
 Grimd og myrkri fyrir þér
 Sjálfur trúðir, sár og ber
 Gafst þig inum vonda á vald.
 Hræum þínum hörku-tól
 Hlóðu sér í valdastól.
 Lát nú eigin dáðir duga,
 Djarfleik þinn og vorljóss-huga,
 Þó að forin fljóti í tárum —
 Þó það hlaupi á hundrað árum
 Hjörnin forn að yfirbuga.

Lýður, bíð ei lausnarans,
 Leys þig sjálfur! Þínu eirðu —
 Oft voru fjötrar foringjans,
 Fastast sem að að þér reirðu.
 Sagan gjarnast eignar einum
 Afrekin þín, dreifði múgur!
 Samt mátt bera, svara-bljúgur,
 Sakir alls, sem hlaut af meinum.
 Því hefir hlotnast herra-staða
 Heimskra sagna mörgu fóli —
 Einn gat ráðið skipa-skaða
 Skeikull Páll frá Staðarhóli.

Lengur mátt' ei, þjóðlíf, þig um
 Þvældum trúa sögu-lygum,
 Magnið þinnar orku ugga,
 Auðsveip dýrka kalda skugga
 Uppi á hjarni hásetanna,
 Heimsins stærstu slysamanna.
 Æ í starfi oddvitans
 Alt sem vanst, til harms og gleði,
 Það var fylgdin foringjans,
 Fyrst og síðst, er sköpum réði.
 Skipstjórinn er heillum háður
 Hásetanna, mikilráður —
 Leifur hefir ekki áður
 Aleinn bjargað flota af skipum,
 Hríðföstum í hranna-gripum.
 Vorönn sú, að veturnóttum
 Vínlands góða auðnu-fundi
 Göfugri var á Grænlandssundi,
 Góðfrægari landnáms-dróttum,
 "Hepni" við hans heiti tengdi —
 Hún var það, sem nafn hans lengdi.

IV.

Fyrir gluggann minn gengu
 Glaðar sumar-vonir!
 Stefndu blysförum beint til
 Bjarmalands í framtíð,
 Girtar megingjörð morguns,
 Mannprýði og sannleiks,
 Merkt var handsal á hjálma,
 Hjartarót á skjöldu.

Slógu ljóma fram um löndin,
 Leiftrum út í fjarlægð,
 Glæstu rósir og runn, að
 Regnbogum í austri.

Báru hugsjóna-heimsins
 Heilögustu Ritning,
 Þar sem al-þjóðir áttu,
 Eftir hvern sinn spámann,
 Öll sín vorkomu vitni:
 Vers og kapítula.
 Hófu sólar-ljóðs söngva
 Samerfingjar jarðar,
 Sérhvert þjóðerni þekti
 Þar í sína tungu.

1922

Mosavaxinn.

Hérna vera eg vil,
 — Og þess vann eg helzt til —
 Fást við vangjöldin mín, eða arðinn,
 Mínar skuldir og skil —
 Svo er skamt héðan yfir garðinn!

1922

Erfiljóðið.

Eg orti kristið kvæði. Fyrir bón!
Eftir dáinn drottins þjón.

En dísin mín var ei til erfi-orlofs kvödd —
Hún var þá ei heima stödd!

Einn vinur minn um söngl mitt sagði: “Svei!”
og hló —
“Góðgjarnt,” hélt eg, “það var þó!”

“En veiztu ei,” kvað hann, “Þeim sem lifa — þið
Leirskáld, bætið ógnir dauðans einni við?”

“Fram á það þeir sjá með sút,
Svona að verða sungnir út!”

1922

Ákúra um elliglöp.

Hleyp frá sennu um, hvort eg nú
Hjari enn til þrifa —
En meðan penni er huglátt hjú,
Held eg nenni að lifa.

1922

Iðavellir.

Flytjum ekki unaðs-löndin vor
 Öll á bakvið dagsetranna kælu!
 Hér sjást líka mótuð manna-spor,
 Mörg og glögg að rjóðrum inna sælu,
 Fram um þessa alda-eyðimörk:
 Okkar jörð, með gleypisand og slörk —
 Ennþá bjarmar yfir þeirra leið,
 Enn í dag er nóttin þeirra heið.
 Fáskeytnir um forustu og hrós,
 Frá sér lýstu þyrnibrautir runnar —
 Slokknir, eins og óvitandi ljós
 Útbrunnin, á faðmi tilverunnar.

1921

Eftirlegu-lauf.

— Þráður: „The Last Leaf”, kvæði eftir Oliver Wendell Holmes. —

Hangir það enn, það hrör! á þöll.
 Hin eru löngu fallin öll —
 Loka-laust
 Lifði það yfir alt sitt kyn
 Og sig sjálft. Því laufin hin
 Hnigu í haust.

Saman kemur þar um þjóð,
 Þegar í broddi lífsins það stóð
 Grózku-grænt,

Frost og storma þoldi það.
 Þá í skógunum ekkert blað
 Var svo vænt.

Skorpið upp við skúr og snæ,
 Skelfur það nú í hverjum blæ,
 Bleikt og blátt.
 Nöldrar: “Af sem áður var!
 Allir mínir félagar
 Liggja lágt.”

Votur mosinn vex nú að
 Vörum sem að kysti það,
 Fögrum fyr,
 Nástrá hrunin nið'r á fold,
 — Nöfnin þeirra, aska og mold —
 Köld og kyr.

Lang-amma mín, sem það sá,
 — Sannorð kona, en löngu frá —
 Svo hefir sagt:
 “Hvergi fyrir-fundið hef'
 Fegri höku og kónganef
 Laufi lagt.”

Nú, ef gola hleypur hjá,
 Hjakkar það sínum kviststaf á,
 Skjögur-skekt.

Er sem, tognuð út um skref,
Oddum spyrnist haka og nef,
Nædd í nekt.

Mér finst hálfgerð hneyksli í
Hér að standa og kíma að því,
Verst því vart,
Baðkúfur þess! börðin kring
Beygluð upp í þríhyrning.
Skoplegt skart!

Verði eg eftir-legu lauf
Liðins árs, er skógar-klauf
Blöðum býst,
Svo sem eg að hnjósknum hér
Hendi gaman, slíkt skal mér
Verðugt víst.

1922

Galílearnir.

Gremst mér títt, hve öld mín óðamálga
Óhlutsamri vinnur gleði-tjón
Rósemd minni. Í sögu eða sjón
Keyrir hana að krossi eða gálga,
Þeirra, er lét hún særa eða sálga.

Eigingirnis áframkapp og stritið
Yfir slóðir ræningjanna þvert
Liggur úti, blóðrisa og bert,

Rúð og táð, með þrek til þrota slitið.
Rasað sjálft um ránfengsemis-vitið.

Grípa sé til alls, sem eyðir, meiðir,
Illúð stælt, að kúgaranna völd
Hreppi blóðug sinna synda gjöld.
Vonzkan máttar-meiri á kné sýn neyðir
Samkvæmt lögum hana, að höggstökk leiðir.

Vakna þá í veru minni og kýta
Vitund mín og hróp um hvað til dró.
Deila þeirra raskar minni ró,
Sem ei vilji samvizkan mín hlíta
Sakadómi sjálfskapaðra víta.

Funar þá upp fyrrum sagða orðið:
“Frömdu engan saknæmari en
Aðrir, glæp, þeir Galíleu-menn,
Þó þeir hafi þessu fyrir orðið.”
Sjálfir erum meðsekir um morðið.

1922

Afi og amma.

I.

Stóð eg við dauðra dal —
Sveipaði húm og hljóðleikinn,
Heillar aldar grafreitinn —
Kveld-sól skýja-skör sig fal,

Skein svo milli, fjar-hnígin,
Yfir varða tuga-tal
Eða véin vallgróin.

Fann eg, í mykri muna
Míns, í skyndi funa
Löngu-máðar minningar.
Eins og, úti stöddum hal,
Aringlóð í skuggsjánni á veggnum
Virðist rjúka í röstum, í rökkvuðum sal,
Gægist hann gegnum
Gluggann sinn
Inn.

II.

Hver er hér í hljóði að sýsla?
Hefir nóttin raust, að hvísla?
Hljóðmál læðast krókinn kringum,
Keypta handa útlendingum.

Þeirrar ættar þriðji hringur,
Yfir moldum mey þar syngur!
Af því húmsins alkyrð þegir,
Þögull nem eg, það hún segir.

III.

“Amma mín og afinn
Eru hérna grafin,
Hvort við annars hlið.
Barnið þeirra beggja!

Bljúgt við rekkju-stokkinn
 Gróna, grasi sokkinn,
 Ekki að sveita-sið,
 Sín er upprætt blóm að leggja
 Fölv, á þeirra frið,
 Né að kveina — en kannast við!

Eg í æsku-stríði
 Oft til þeirra flýði,
 Þegar sorg og sorti
 Sveipaði götur mínar,
 Skyldari þegar skorti
 Skyn um raunir mínar,
 Þrek og þrárnar mínar.
 Þar var þá mitt "heim",
 Annað alt var mist!

Vissu þau, að þeim
 Sem veitir guð sitt goðorð,
 Gefur hann sín boðorð,
 Að meitla í bálhert bergspjöldinn — en brjóta þau
 öll fyrst?

Hvítnaði, und hárum gráum,
 Hýra í augum bláum,
 Eins og heiði hlýtt.
 Geisluðu andlit aldin
 Út um blæju-faldinn,
 Sem við sinn guð hefðu
 Samtal hafið nýtt,

Og á tindum tefðu
 Tilvonaða landsins
 — Lúða landnámsmannsins —
 Sem langt er til — en frítt.
 Hjöluðu mjúkt af mildi
 Mál, sem eg ei skildi,
 Þjóðmál þýðra kvæða,
 Þeirra, er við drottinn ræða.

En, sáu þau fram úr sinna
 Seinni niðja, og hinna,
 Hörmung herleiðinga,
 Hlutfall útlendinga,
 Júða í járnin leidda,
 Jórsalina eydda?
 Sáu þau Síons hlið,
 Sáu þau lengra en við?

1922

Til Jóns frá Sleðbrjót.

Jóla-eldur innri þinn
 Út yfir kveld þitt logi!
 Skugga-veldin aldrei inn
 Að þér heldur vogi.

1922

Hvílulaunin.

Ameríska afréttin,
 Ágirnst hef' eg vænleik þinn,
 Af þér vann, með exi og sigð,
 Útskæfur frá manna-bygð.

Grund, sem átt að geyma mig,
 Gjarnan vildi eg skreyta þig —
 Hvílulaun: mín handarvik
 Hljóttu, þegar verkum lyk!

1923

Djöfla-trú og guðstrú.

Djöfla-trú er: að dýrka
 Drottinn, sem leyfir sér ilt —
 Gegnir, að nefna guð sinn það
 Góða og bezta, sem vilt!

Þó guð sé aðeins: átt þín
 Í alviðru lífsins hafs:
 Sé greinalaus "siffrá"—hann getur fært upp
 Gildi þíns tölustafs.

1923

Skeljabobbinn.

— „The Chambered Nautilus“ eftir O. W. Holmes. —

Sem skáldanna Dverga-skeiðin hann er,
 Sem skrautleg Boðn-sæ fer,
 Með stöfuð segl frá strönd,
 Um stórhugans djúp, við morgunljós þönd,
 Til hafmeyja-söngs um sólviðra lönd,
 Við suðræn kóral-sker —
 Sem að þar vaka og vinda úr hárinu á sér.

En skeiðin varð strand við skergrynnin flá,
 Hvert skrautsegl tætt af rá,
 Hver þilja þandar dyr,
 Og þöglir salir, og fallinn er byr
 Þeim sækóng, sem bjó svo frítt bát sinn fyr.
 Og opin standa öll
 Hans yfirgefnu rúm, í perlu geisla-höll.

Svo augljóst er hljóðlátt árána strit,
 Við innan-ljómans glit
 Upp hærri hæða slóð.
 Hvert herbergi niðri í eyði stóð,
 Sem rið upp til fegurri heima 'ann hlóð.
 Af gleði gleymdi 'ann þar
 Þeim gömlu, því nýsmíðið vandaðra var.

Tak blessun frá mér, fyrir boðskap þinn,
 Þú barns-reif! sæfarinn,
 Sem af sér hefir hent.

Með hljóðum vörum þú mér lézt bent —
 Sem lúður-gjall Heimdalls, frá hafi sent,
 Sem nam við hljóm-klett hér,
 Nú um hvöt mína instu það syngjandi fer

Svo reistu þér hásal ofar, mín önd,
 Hvert ár sem fer í hönd.
 Þitt afkast of-lágt var.
 En upp á við, hærra! ger betur þar,
 Og loka þeim himni, sem lægra þig bar —
 Unz skelja-skurni því
 Þú skilar loksins frjáls, of þröngu að búa í.

1923

“I Was Made of This and This”.

— Gertrude Robison Ross. —

Sitt úr hverri átt það er
 Efnið, sem að varð í mér.
 Sköpuð er eg öll í kross,
 Úr engil-hreinku og gálu-koss.

Mín góða móðir ól mig upp
 Í ótta og kærleik drottins síns,
 Sem kendu: eg ætti að varast vel
 Villi-götur pabba míns.

Hann er fyrir mörgum árum frá.
 — En augun, man eg, vóru blá —
 Hann gerði alt — jú, svo var sagt —
 Um sína daga, rangt og skakt.

Hallaðist að því, hér um bil,
 Huldafólk að væri til.
 Öll hans trú varð of og van.
 Eini guðinn hans var Pan.

Til móður guðs hún mamma bað,
 Meinlaust pabbi hló við það
 Talnabandi og öllu að.

(Marja, þig eg, blessuð, bið:
 — Barnatrúna held eg við!
 Lát mig ganga, út og inn,
 Eins og vill hann sonur þinn!)

Hann kneifði staup við komur manns,
 Og “Kolbrún” hét ’ún, pytlan hans.
 Við sálma lék hann lag úr dans.

Hann nefndi, ei með neinum stanz,
 Nöfnin flugna-höfðingjans.
 (Ef syni kem eg seinna á stjál,
 Mun sama mér um flösku þá?)

Og þrent var það, sem mest hann mat,
 Á meðan hér á jörð hann beið,

Það vóru: fjöll og fiðlan hans,
 Og frjáls og opin bæjar-leið.

Hann sagði margt — og sem var verst,
 Sögur, er aldrei höfðu gerst.
 Þagði ekki um þekking á
 Því, sem enginn vita má.

Og honum mátti ei marka stað,
 Hann múr og girðing hæddist að.
 Hann unni sínu — þrent var það:
 Fossa hljómi, heiða frið,
 Hýru kveldsins tjaldeld við.

(Marja, góða! freisting frá
 Forða oss! Mun eg hneykslast á,
 Ef blótar og drekkur brennivín
 Blessuð sonar-vonin mín?)

Minning hennar mömmu er sár
 Mér, fyrir hennar gæzku-tár —
 En þegar vor í veðri er,
 Vænna um þabba þykir mér.

En, æ! að skapast öll í kross!
 Úr engil-hreinku og gálu-koss.

Einkennis-nöfn og upphöf.

“Að grípa tækifærin”	203
Aðsóknir	249
Afi og amma	282
Afmælisgjöfin	195
Afsögnin	215
Aftanskin	250
Aftansöngur	8
Aldrei brugðust bækurnar	203
Aldrei fölnar þokki á þinni	151
Aldrei skulu svona málslok mæld	154
Aldur minn sem ekki er hár	202
Aldurshæðin	250
“Allar falla ár til sjár”	154
“Allra afmæli”	202
Almenn veltiár	174
Alt er ein snjóbreiða hóllinn og hlíðin	219
Alt líf verður gengt meðan hugur og hönd	139
Ameríska afréttin	286
Annarshugar	262
Apríldagar	225
Arfurinn okkar	207
Asa-hláka	11
Auðna-Bjarni	48
Auðar sjóbúðir	198
Á áttatíu árum	266
Áður en, sumar, að þú ferð	23
Áður var skár, þó yrði ei frá	175
Á eintök kostnaðarmanna	151
Á eldadaginn	158
Á kápu-blað	127
Ákúra um elliglöp	278
Álftakvak um haust	26

Á lipurtá það læddist inn	33
Á mittis-staðna mjöll	14
Ámælis-efnin	228
Árdegi	236
Árs-erfisaga	268
Árum á eftir	75
Á vökulúður leikið er	40
Baldvin Einarsson	54
Barnasöngur til síra Kjartans Helgasonar . . .	121
Bautaríma	221
Báru-sjót er ör við öl	7
Beðinn um kvæði til prentunar	204
Beint af augum	139
Bein þín lest hvort hlýtur hér	261
Bergmál	133
Björn Halldórsson	122
Bolsheviki	241
Burði brast hann til að	220
Byrðing hleyptu að hverjum firði	192
Bæra ei brek	9
Dagamunur	238
Danaveldi	148
Dáðamaðurinn	108
Deiglan	169
Desember hjónaböndin	164
Dimm-nætti	270
Dísin lífs og ljóða	123
Djöflatrú er að dýrka	286
Djöflatrú og guðstrú	286
Drottins orðið	255
Dynur í ás og dyraskeið	11
Dægradvöl	23
Ef að þú ert Íslendingur	263
Ef landnámsmenn við hundrað ára hvörf	63
Ef léð ei hefðir lund og eignir þínar	3
Efra dagsett. Gegnum gráloft hljótt	182

Eftirdrögu dilkar	176
Eftir-legu lauf	279
Eftir-sjáin	229
Ef þú ert sá sem gengur ekki af göflum	246
Eg elska þig, lifandi líf	249
Eg er aðeins söngs og sögu geyminn	209
Eg flý til þín er sumarsöngvar falla	140
Eg hef' staðið hjartasorg við hlið	77
Eg hitti þig í flýti ferðalagsins	99
Eg hrósa minna hinna von	204
Eg hvata minni fótaferð	86
Eg í skæru skini þínu	238
Eg játa beint að þér í þínu sæti	151
Eg kem til þín, Einar, inn	124
Eg ligg hér í lágnættis armi	215
Eg man, að "Brim" hét litla ljóðið þitt	61
Eg orti kristið kvæði, fyrir bón	278
Eg sendi hug í hafrót kveldskugganna	211
Eg sendi þér leikandi svein þessi jól	47
Eg sendi þér skjóðu af vítum að varast	152
Eg vildi gjarna hugga, en hlýt að þegja	103
Eg yrki kvæði um "kaup og gjald"	198
Eigi vildi Ægir mig	175
Eignastu áhugamál	206
Einar Jónsson	80
Einhversstaðar sver hann sig í ættina	252
Einn í ösinni	182
Einn, tveir, þrír	35
Ei þó sé í orð mitt lagt	48
Ekki að mér sé útföl sálin	227
Ekki er guð á góðu sár	174
Ekki er lýti fall að ífá	205
Eld-dýrkarinn	215
Endurlífgun	30
Erfiljóðið	278
Erindisleysa	124
Er skamt lifði nætur, þeim haustdægum hjá	195

Er til ríkis kominn kannske	241
Eygló Örvandils	260
Fangað hafa feginshug minn, faðmlags þýðar ..	28
Fá eru bros og fjarri hlý	7
Fárveður	8
Fátt að að finna	268
Ferðabæn	48
Ferðaföggur	177—191
Ferðaföt	203
Fimmtugs-afmæli	120
“Finis Finnländiæ!”	38
Fjalla milli	177
Fjöll að háttu	9
Fleyttu þér fáninn vor góði	53
Flís úr vörðu Jóns Sigurðssonar	57
Flóttu-sigurinn	154
Flytjum ekki unaðslöndin vor	279
Flyt velkominn hingað, sé hróðugt um slíka	128
Fornar ástir	155
Fornar trygðir	264
Forspá	270
Fossa-föll	140
Fram um eilífð alla	250
Framvegis	76
Framþróun	224
Frá lýsing til dagseturs leggja þau að	210
Frá þér ótal andleg brauð	128
Fróða-lög	146
Frændsvipur	205
Fullorðnum er ætluð ein	139
Fylgd á fremsta hlunn	245
Fyrir gluggann minn gengu	270
Fyrst hljórnarnir lengra en höndurnar ná	121
Fyr var yndi að etja við	237
“Föðurland hvar sem gott er að vera”	261
Gagnar smátt þó galir hér	262

Haust-lag	19
Haust-lestir	14
Hátíðaklukkan	226
Háttalyklar	146
Heiðló sem um sumardaginn	229
Heimabaggar	238
Heimfararleyfi	116
Heimhugi	83
Heimleiðis sent	210
Heimsfriðar-félagið	140
Heimsókn vorsins	33
Heljargrimdir	236
Heljarhlið	211
Helga erfi	95
Herð þig, sveinn, og hræðstu ei neinn	137
“Heyrðist kveðið upp úr leiði” erlendis	269
Hey-önn og uppskera	265
“Hér kemur alt fyrir eitt”!	155
Hér léttir til — en skyldi vera að vora	147
Hérna vera eg vil	277
Hleyp frá sennu um, hvort eg nú	278
Hljótið lengi og hnekkis án	48
Hlývindi	9
Hnatta-flokksins himin-vangi á	185
“Hníginn er í hadd jarðar”	111
Hnuplað frá Heine	263
Hönum sem telur hárin manns	192
Hörfnir eru vaxta-verkir	30
Hornrekan	216
Hreggsvalur, heimsátta tveggja	14
Hröpin o’num hásetin	171
Huga til hafsins svo heitt feldir þú	132
Hugnun	11
Hugrekki	204
Huldufólkið	64
Hvað skal stórri starfsemd hér	250
Hvar þér opnar, heillin mín	203
Hvatamál	137

Hvenær sem eg firðist fjöll	25
Hverja braut sem lygin lagði af	205
Hvílulaunin	286
Hvorki var eg kreima sönn né kempu maki	156
Hvort manstu það, systir, er saman við undum?	253
Hýrnar strind og himinn	9
Hærukollar	10
Höfum margir lengur lifað	106
Iðavellir	279
“If you can keep your head”	246
Innreið vetrar	31
“I was made of this and this”	288
Í áning	137
Í brú til sumarbatans fer	225
Í dag kom vor og alt er yngra	217
Í gegnum hélaða gluggann minn	201
Í hlaði, hesta-skál	35
Í horfi eygðu lönd og leið	48
Íngólfsskáli og Skjaldar-höll	247
Í nýja skógi	21
Ísabrot	29
Ís að leysa	29
Ísland leit um áramótin	85
“Ísland, þér slapp aldrei hönd”	269
Íslendingar	213
Íslenzkur kveðskapur	164
Í stuttu máli heilsar hér	120
Í tvent skiftast gróðabrögð	251
Jafnaðarmaðurinn	234
Jakob Línal	106
Jelja-þjóð, um jökulgarða huýsin	213
Jóla-eldur innri þinn	285
Jóla-kveðjur til Jónasar Hall	163
Jólavísa til föður dáins drengs	47
Jóhann Einarsson	101
Jón B. Jónsson	100

Lífsþrá	249
Líkklukkan	226
Líkmaður	139
Línur úr sendibréfi	262
Lítið lang-ær Góa	30
Ljái þér snilli að lifa í öld	227
Ljóð, þú leynt mig kallar	32
Loforð efnt, "að láta vita um sig"	175
Lokahönd á ljúfling sinn	208
Lotið að litlu	155
Lygna	9
Magnús Brynjólfsson	41
Mannaleiðin miðast. — Kunn	261
Manntjón	220
Markvörðurinn	143
Martíus	270
Matthías Jochumsson	130
Málarinn	208
Málvinirnir	203
Máttarstoðirnar	206
Meðan uppi er eikin há	95
Með fjörum fram	185
Með haukinn yfir höfði sér	216
Með kvillana mína kem eg nú	152
Mér var löngum gæfan svona gerð	177
Mér sæmdi senn að þagna	262
Mið-morgunn	31
Mig hafa aldrei vinir verst	224
Mínum penna aldrei í	20
Morgunskin	220
Morgun-vers	26
Mosavaxinn	277
Móður-muni	78
Myndirnar á íslenzku "Mánaðardögunum"	268
Mælt til Sveinbjarnar söngskálds	59
Náttúru-lög	146
Niðurlag	191

Sextugsessa	94
Seztu í hornið hjá mér	229
Sé í vændum veðrakast	249
Síra Friðrik Bergmann	101
Síra Lárus Thorarensen	61
Sit eg úti á yzta sandi	217
Sitt úr hverri átt það er	288
Síðasti söngfugl	130
Sífelt sneyðist af oss ögn	226
Sjá hvar grámunkur gamall	269
Sjóveður	7
Skafrenningur	13
Skafti B. Brynjólfsson	83
Skal gömlum vinum gleyma þó	264
Skallar í höfðum	192
Skammdegis-frost	13
Skara-skæningur	33
Skeljabobbinn	287
Skilagrein	201
Skiljir þú skuldanautsins	206
Skilningsmunur	169
Skilningur	206
Skipakoman	217
Skipaminni	192
Skipa-tjón	198
Skörðum stölluð stólpa-girðing	10
Slagarinn milli elds og eggja	242
Slysast ei hét um slyngleikann	219
Snæfríður	29
Sonur spámannsins	214
Sólbráð	14
Spámaður án föðurlands	173
Speglað alt hverfandi-hvel sitt	26
Staddur við kosningafagnað	160
Stafkarls vísa	261
Stefán Valberg	56
Stillan þrýtur, stækka ský	15
Stjarneygð, dreymin, dökkbrýnd nótt	236

Stjörnuspár	239
Stormur allar áttir fór	13
Stóð eg við dauðra dal	282
Studdur staf mínum	165
Stundarmenni hvert þér hlóð	79
Stungið í stokk með brúðargjöf	163
Stúlkuvísa	217
Stýrir að fjörum fyrirboðinn	54
Sumarnætur	28
Sumarveður	13
Sumar-víðsýni	25
Svanur, hví var hallskift því?	26
Svo skammdegis skugga-svört	19
Svipir í Skuggsjá haustsins	229
Synd hafð' eg drýgt, og sú var ljúf!	237
Sýlar daginn, sortnar land	8
Sýnt frá Suami	131
Söknuður	103
Til Brynjólfssonar-hjónanna	77
Tileinkun	3
Til fjallanna reið eg með ökumagns eimi	252
Til greiðvikni búinn og boðinn	100
Til Guðmundar Friðjónsson	151
Til Hjartar Þórðarsonar	85
Til Hjartar Þórðarsonar raf-fræðings	128
Til Jóns frá Sleðbrjót	285
Til Jóns Ólafssonar	151
Til "K. N."	153
Til Kristins Stefánssonar og J. M. Bjarnasonar	152
Til Poestion's	131
Til S. G. Thorarensen	123
Til Sig. Júl. Jóhannessonar	152
Til "Th. S."	219
Til þess er stefnt, er fólk sig saman flokkar	73
Til Þórðarsonar-hjónanna	48
Til "Þorgils gjallanda"	152

Til Þorsteins Erlingssonar	151
Til Þorst. Þ. Þorsteinssonar og G. J. Guttormssonar	152
'Tis the years that only must grow old	163
Tíðasöngur	269
Tífundir	165
Tízkublað	266
Tolstoj	45
Torfhildur Hólm	113
Tóm ótilunnin gæði	266
Trúnaðarmál	224
Tungutak	115
Tvísýna	216
Tylliboðin	174
Umbúnaðurinn	171
Um haustið fyrir fyrsta söngsins vor	59
Um Magnús Eiríksson	79
Um stund-lengri samdvöl var synjað af mér	41
Undanhallið	154
Undan hettu úr öfnum snjá	32
Undarleg er íslenzk þjóð	164
Undir íslenzkum fána	53
Upphaf sér og enda mun	153
Után-harka af eyðimörku	13
"Úlfurinn" gleypir ekki sólina	17
Úrtölur	204
Útboð	263
Úti-fegurð! ekki er sá	25
Út í loftið	156
Út úr aðfinflu við kvæði eftir mig	237
Útúrdúrar	86
Vala að veizlu	125
Veðrið gerði bragarbót	11
Veðurnæmi	5
Veit sitt fall á vígin rudd	28
Vel á fremstu vega nöf	108
Veljirðu þá, að verja lönd	215

Velli haldið	205
Verið hafði viljug fórn	255
Veri þið sælir, dag eftir dag	38
Vers þín eiga öll að hanga á átta rótum	146
Vestan hryðja	12
Vestmanna megurð	237
Vestur í kletta vorið senn	226
Vestur-Íslendingar	40
Vesturströnd er glöð við gest	25
Vetrar-byllur fer um hlélaust hjarn	8
Vetrar kveld-verk	32
Vetur á sléttunni	12
Veturinn hafði vænst að fá hann	122
Veturnætur	27
Við Björnson á grafarbakkanum	37
Við bygðum guðum í svo mörgum myndum	90
Við erum ekki vesturfrá	237
Við höfum vestan hafs	152
Við leiðin drengjanna minna	38
Við óminnis-elfuna	172
Við systkina-börn erum fjarlæg og fá	207
Við vildum trúa: að efinn yrði vissi	104
Við ýttum Vestur-álfa til	91
Vigfús Halldórsson	132
Viltu, "K. N.", veita mér	153
Vittu, eg enga öfund ber	154
Víðlendast veraldar ríki	270
Víðbláins Vimur	27
Vík ei frá mér, andi liðins árs	161
Vínbannið komst öflugt á	226
Vísa eftir Tennyson	201
Vonzkan boðar, Finnland farið	38
Vorharðindi	147
Vorhret	219
Vorið á Veðramóti	14
Vormorgnar	217
Vor-rökkur	12
Vort helga land, vort heimaland	83

Vorsnjór	10
Vorönn	243
Vær og varmur	8
Völlinn ríður veturinn	31
Y ddur slökkva á efsta snjó	9
Yfir áraflóðið	94
Yfirgefin barnagull	225
Yfir heimi er hjarn	270
Ykkur sendir ávörp kær	174
Yrði nýja árið kalt	164
Þ að er enn í öllum löndum	202
Það er glópska að guðsskjólið sé gaumlaust þegið	13
Það get eg þér sagt með sannni	224
Það tel eg mér hærra happ en heim að vinna	221
“Það verður landslán sá liðléttingur fari”	153
Þagnarmerki	129
Þann er “Svít Hóm” sendi	133
Þannig farast þakkir mér	151
Þann við höfum auðinn átt	164
Þaufaði snjó á þiljur lands	10
Þá lyftist brún er lóan kom á bala	129
Þegar á Heljar heiði	35
Þegar bleik er æfin öll	127
Þegar einhver óhöpp sár	203
Þegar harðast þrengir að	169
Þegar hljóma hetjum geymdir	172
Þegar léttur lækur	78
Þegar linnir þolið manns	261
Þegar söngsins andar allir	146
Þeim er ei næmt sem búa að fuglabjargi	115
Þessar föggur hef eg borið heim	191
Þér er brugðið, mamma mín	49
Þér, Guðmundur, við góða heimferð kjósum	93
Þið fleiprið um það, fyrir heimskra ofsna	169
Þing-kvöð	108
Þjóðar-bata-fært í fæstu	204
“Þorgils gjallandi”	88

Leiðréttingar: Bls. 21, 5. l. isaldanna les: isaldanna;
bls. 37, 6. l. smíða les: sníða; bls. 46, 13. l. einuveru les:
einveru; bls. 62, 19. l. þau les: þú; bls. 92, 3. l. ljósa-aukum
les: ljós-aukum; bls. 86, 4 l. og bls. 116, 9. l. séra les: sira;
bls. 181, upptekningarmerki " fallið burt við byrjun 14. l.;
bls. 215, 4. l. meðtorfvegg les: með torfvegg; bls 231, 5. l.
Rekkur les: Rekkjur.

559536

Licel
S9277

Stephansson, Stephan Guðmundsson
Andvökur.
v.4

DATE

NAME OF BORROWER

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

